Grote Atlas van de Verenigde Oost-Indische Compagnie
Comprehensive Atlas of the Dutch United East India Company

....II Oost-Azië: kaarten, plattegronden en topografische tekeningen, 1590-1860 / II East Asia: maps, plans and topographical drawings, 1590-1860

204...Pescadores en Taiwan / Pescadores and Taiwan

204-205 Joan Blaeu, 1666 :
[Kaart van de Indische Noord, Sumatra tot Japan].
[Chart of the Indies' North, Sumatra to Japan].

206 . . . Fem Tijsen van Hoorn, 1654 :
Aldus vertoont hem, het Eijlant, ò Ilha de Prata, met Sijn Omlegende Riff […].
Thus presents itself, the Island, ò Ilha de Prata, with Its Surrounding Reef […].

207 . . . [Hendrick Adriaensz, 1624-1625] :
[Kaart van een deel van Straat Formosa met de baai van Amoy, de Pescadores en de zuidwestkust van Taiwan].
[Chart of a part of the Taiwan Strait with Xiamen Bay, the Pescadores and the south-west coast of Taiwan].

207 . . . [Johannes Vingboons, ca. / c. 1660] :
[Kaart van een deel van Straat Formosa met de baai van Amoy, de Pescadores en de zuidwestkust van Taiwan].
[Chart of a part of the Taiwan Strait with Xiamen Bay, the Pescadores and the south-west coast of Taiwan].

208 . . . Moses Claesz Comans, [1623] :
[Affteyckeninghe van Chincheo, de Piscadores &c].
[Depiction of Fuzhou, the Pescadores etc].

209 . . . [Johannes Vingboons, 1665-1670] :
[Kaart van de Pescadores].
[Chart of the Pescadores].

209 . . . [Anoniem / Anonymous, ca. / c. 1640] :
[Kaart van de Pescadores].
[Chart of the Pescadores].

210. . . . [Michiel Gerritsz Boos, 1663] :
[Kaart van de Pescadores].
[Chart of the Pescadores].

210. . . . [Gerard van Keulen, ca. / c. 1710] :
Nieuwe / Afteekening van / de Eylanden / van / Pehou / Geleegen In de Oost Indische / Zee.
New / Depiction of / the Islands / of Penghu / Located In the East Indies' [South China] / Sea.

211. . . . [Johannes Vingboons naar / after Jan Jansen Visscher, 1623/1665-1670] :
[Kaart van de baai en het fort van Pehoe].
[Chart of the bay and the fort at Penghu Island].

212. . . . Jacob Noordeloos, [1625] :
[Caert vant Eijlant Packan].
[Chart of the Island of Taiwan].

213. . . . [Anoniem / Anonymous, 1638-1640] :
[Kaart van Taiwan].
[Chart of Taiwan].

214. . . . [Johannes Vingboons, 1665-1670] :
'T Eijlandt Formosa, generael.
The Island of Taiwan, in its entirety.

215. . . . [Johannes Vingboons, ca. / c. 1665] :
Caerte van 't Eijlandt Formosa ende / Eijlandt van de Piscadoris.
Chart of the Island of Taiwan and / the Island of the Pescadores.

214-215 [Anoniem / Anonymous, ca. / c. 1665] :
[Kaart van een deel van Straat Formosa met het eiland Haitan, de Pescadores en de westkust van Taiwan].
[Chart of a part of the Taiwan Strait with Haitan Island, the Pescadores and the west coast of Taiwan].

216-217 [Anoniem / Anonymous, 1662-1665] :
[Kaart van Taiwan en de zuidoostkust van China tussen Macao en de 'Camelen bergh'].
[Chart of Taiwan and the south-east coast of China from Macau to Huading Shan].

218. . . . [Johannes Vingboons, ca. / c. 1660] :
[Kaart van Taiwan].
[Chart of Taiwan].

Deel 2.6 / Part 2.6

218. . . . [Caspar Schmalkalden, 1648-1650] :
Insula Formosa.
Het Eiland Formosa.
The Island of Taiwan.

219. . . . [Anoniem / Anonymous, ca. / c. 1660] :
[Kaart van Taiwan en de zuidoostkust van China tussen het eiland Haitan en Wenzhou].
[Chart of Taiwan and the south-east coast of China from Haitan Island to Wenzhou].

220 . . . [Johannes Vingboons naar / after Pieter Jansz van Middelburg, 1636/1665-1670] :
Afbeeldinge van de westzijde vant Eijlandt Formosa / Streckende van 't Canael Taiouan om de Noort tot de / Rivier Ponckan […].
Depiction of the west coast of the Island of Taiwan / Extending from the Tayouan [Anping] Channel Northward to the / Pachang River […].

220 . . . [Johannes Vingboons, 1665-1670] :
Het Canael, en Incoomen, van Taijouan […].
The Channel, and Approach, to Tayouan [Anping] […].

221. . . . [Johannes Vingboons naar / after Pieter Jansz van Middelburg, 1636/1665-1670] :
Afbeeldinge vant Eijland Formosa, Streckende / vant Canael Taijouan, tot de Zuijdthoeck […].
Depiction of the Island of Taiwan, Extending / from the Tayouan [Anping] Channel, to the Southern cape […].

222-223 heijnderick ariensen, [1624-1625] :
Pascaert waer In verthoont de / gelegentheijt van Pehouw tot het / Eijlandt taijowan en Wanchan […].
Chart In which is shown the / situation of Penghu in relation with the / Island of Tayouan and Wanchan […].

222-223 [Hendrick Adriaensz, 1624-1625] :
Pascaert, waerin verthoont wordt de gelegenth: / van Tayouan […].
Chart, in which is shown the situation / of Tayouan […].

224 . . . [Kopie naar / copied after Moses Claesz Comans, 1623] :
[Afteijckeninghe vande baije van Taijuwan, etc].
[Depiction of Tayouan Bay, etc].

225. . . . Jan Garbrantsse Black van Aeckersloot, 1629 :
[Caerte van Teijowan].
[Chart of Tayouan].

226 . . . Cornelis plochoij, [ca. / c. 1652] :
[Een perfect caertjen vant Taijouanse canael].
[A perfect chart of the Tayouan Channel].

227 . . . [Johannes Vingboons, 1665-1670] :
[Plan van de stad Tayouan en Fort Zeelandia].
[Plan of the town of Tayouan and Fort Zeelandia].

227 . . . [Johannes Vingboons, ca. / c. 1665] :
Caert van de Rheede [genaamd] van / Tayouan is gelegen Benoorden de Linie / Æquinoctiael op de hooghte van 22 graede's.
Chart of the Roadstead [called] / Tayouan which is located North of the / Equator at the latitude of 22 degrees.

228 . . . [Johannes Vingboons naar / after David de Solemne, 1635 / ca. / c. 1665] :
[Fort Zeelandia met het nieuwe gouverneurshuis].
[Fort Zeelandia with the new Governor's House].

228 . . . [Caspar Schmalkalden, 1648-1650] :
Stadt und Castell / Seelandia, auf der / Insul Teiouan, rechst / Formosa.
Stad en Kasteel / Zeelandia, op het / Eiland Tayouan / ten rechte Formosa.
Town and castle of / Zeelandia, on the / Island of Tayouan / correctly Formosa.

229 . . . [Johannes Vingboons naar / after David de Solemne, 1635 / ca. / c. 1665] :
Affteijkening van 't fort Zeelandia Geleegen in Tayouwan […].
Depiction of Fort Zeelandia Located in Tayouan […].

230. . . . [Anoniem / Anonymous, ca. / c. 1644] :
Taiowan.
Tayouan.

230. . . . [Johannes Vingboons, ca. / c. 1665] :
Taijoan.
Tayouan.

231. . . . [Johannes Vingboons, 1665-1670] :
Taioan.
Tayouan.

Atlas Maior
nationaal archief
Universiteit Utrecht
KNAG

231. . . . [Johannes Vingboons, ca. / c. 1665] :
Taiowan.
Tayouan.

232. . . . [Johannes Vingboons, 1665-1670] :
Cartien vant Canael en den Inwyck / van Wankan. / geleegen .5. Mijlen van Tayovan.
Chart of the Channel and the Bay / of Pachang. / located .5. Miles from Tayouan.

233. . . . [Symon Jacobs Domckens, 1644] :
[Caerte van Wancans gelegentheijt].
[Situation map of Pachang].

233. . . . [Symon Jacobs Domckens, 1644] :
[Caerte van de Besaeijde velden aen Saccan].
[Map of the Cultivated fields in Saccam].

234. . . . [Michiel Gerritsz Boos, 1664] :
[Kaart van de zuidwestkust van Taiwan].
[Chart of the south-west coast of Taiwan].

234. . . . [Michiel Gerritsz Boos, 1664] :
[Kaart van een deel van de noordkust van Taiwan met het eiland Kelang].
[Chart of a part of the north coast of Taiwan with the island of Chilung].

235. . . . [Jan Gerbrantsz Black, 1629] :
[Caerte van des vijants gelegentheijt op Quelang ende Tangswij op het noort eijnde van Isla Formosa].
[Chart of the enemy's possessions at Chilung and Tanshui at the northern tip of the Island of Taiwan].

236. . . . [Johannes Vingboons, 1665-1670] :
De Baij, en t Eijlant Quelang […].
The Bay, and the Island of Chilung […].

236. . . . [Cornelis Vischbee, ca. / c. 1666] :
[Caertje van 't fortres op quelang].
[Plan of the fort at Chilung].

237. . . . [Cornelis Vischbee, ca. / c. 1666] :
[Formosa noordhoeck, en 't eijl:t Kelangh, en desselfs haven].
[The northern tip of Taiwan, and the island of Chilung, and its harbour].

237. . . . [Johannes Vingboons, ca. / c. 1665] :
[Het Spaanse fort op Kelang].
[The Spanish fort at Chilung].

238-239 [Johannes Nessel, ca. / c. 1655] :
[Kaart van de compagnieslanden bij Kelang en Tanshui].
[Map of the Company's lands at Chilung and Tanshui].

240-241 Ph. Fr. von Siebold, 1849 :
Kaart / van de / Chineesche Kust en van Formosa […].
Chart / of the / Chinese Coast and of Taiwan […].

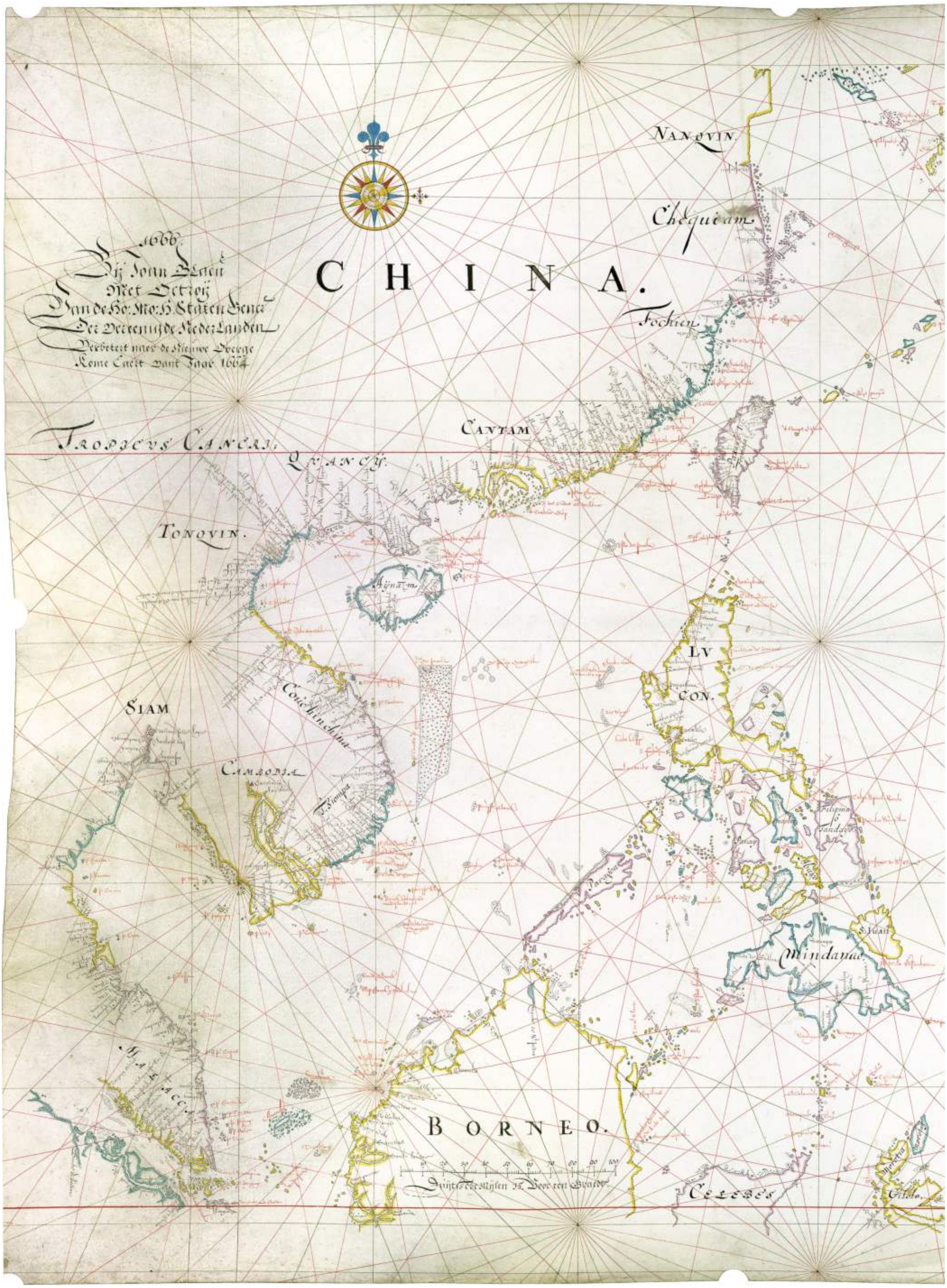
1666.
Bij Joan Blaeu
Met Octroij
Van de Ho: Mo: Hr Staten Gene:
Der Vereenigde Nederlanden
Verbetert ende Nieuwe Druckje
Kome Cracht Want Jaar 1664
CHINA.
NANQVIN.
Chequiam
Focchien
TROPICVS CANCRI.
QVANCSY.
CANTAM
TONQVIN.
Aynam
LV
CON.
SIAM
Couchinchina
CAMBOIA
S. Siampa
Parapoa
S. Juan
Mindanao
BORNEO.
CELEBES

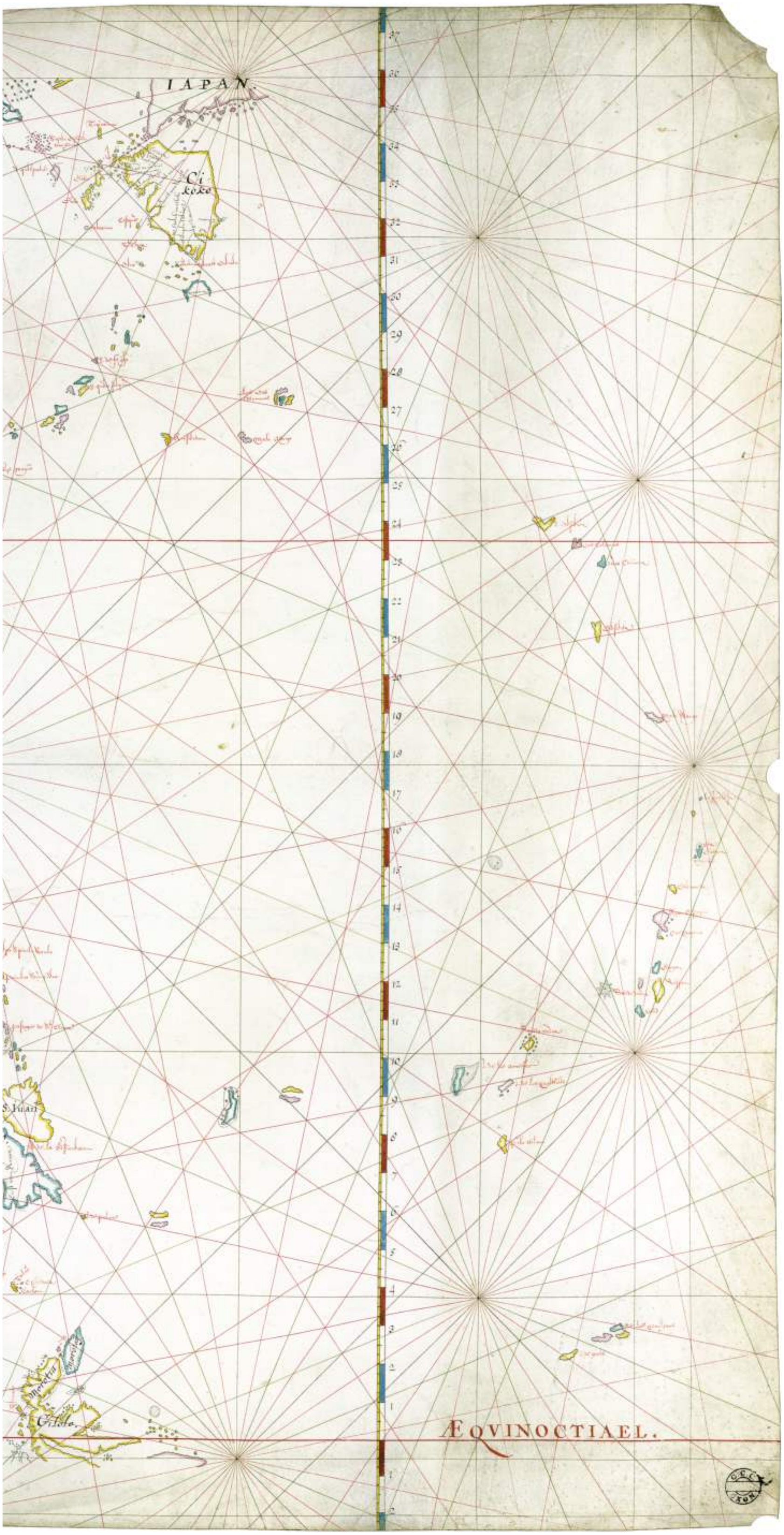

Pescadores en Taiwan / Pescadores and Taiwan

(Deel/Vol. I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, II-35 I, II, III).

bladen / sheets 204-205:

Maritiem Museum Rotterdam, K4069 CCC.

Bij Joan Blaeu Met Octroij Van de Ho: Mo: H. Staten Gener:l Der Vereenigde Nederlanden, 1666 :
By Joan Blaeu by Charter Of the Lofty Gentlemen Members of the States General of the United Netherlands, 1666 :

[Kaart van de Indische Noord, Sumatra tot Japan].

[Chart of the Indies' North, Sumatra to Japan].

Schaalstok van 100 Duijtsche Mijlen 15 Voor een Graedt = [ca. 1 : 5.368.000].
Scale-bar of *100 Duijtsche Mijlen 15 Voor een Graedt* = [approximately 1 : 5,368,000].

1 kaart : ms op perkament, gekleurd, 80,5 x 96 cm.
1 map : ms on vellum, coloured, 80.5 x 96 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Pescadores en Taiwan (Formosa). Bij wijze van inleiding op de VOC-cartografie met betrekking tot de eilandengroep der Pescadores, Straat Formosa en Taiwan is hier opnieuw een standaard-overzichtskaart van de gehele Indische Noord gereproduceerd, van hetzelfde type als die van Hessel Gerritsz uit 1621 op blad 41 en van Joan Blaeu II op de bladen 42-43. De maker van deze overzeiler op perkament uit 1666, weer afkomstig uit de Corpus Christi Collectie in het Maritiem Museum Rotterdam, is de derde officiële kaartenmaker van de VOC, Joan Blaeu I; de kaartinhoud en uitvoering wijken slechts in detail af van de genoemde kaart van zijn zoon en opvolger van ruim twintig jaar later. Hierna komen op de bladen 206-211 eerst de Pescadores en de Pratas-eilanden aan de orde, op de bladen 212-234 gevolgd door de hoofdvestiging in het zuidwesten van Taiwan. Afsluitend worden op de bladen 234-241 de kaarten en topografische afbeeldingen van de laatste steunpunten van de Compagnie in Taiwan behandeld, die op Kelang en omgeving in het uiterste noorden van het eiland.

Pescadores and Taiwan (Formosa). By way of introduction to the VOC cartography relating to the Pescadores island-group, the Taiwan Strait and Taiwan, here once more a standard chart of the Indies' North in its entirety is reproduced, of the same type as the one by Hessel Gerritsz from 1621 on sheet 41 and by Joan Blaeu II on sheets 42-43. The maker of this navigation chart on vellum from 1666, again originating from the Corpus Christi Collection in the Maritime Museum, Rotterdam, is the third official cartographer to the VOC, Joan Blaeu I; the content and execution of the map only deviate in detail from the above-mentioned map by his son and successor from more than twenty years later. After this, on sheets 206-211, first the Pescadores and the Pratas Islands will be dealt with, followed on sheets 212-234 by the main settlement in the south-west of Taiwan. In conclusion, on sheets 234-241, the maps and topographical depictions of the Company's last bases in Taiwan are treated, namely those at Chilung (*Kelang* in Dutch records) and surroundings in the far north of the island.

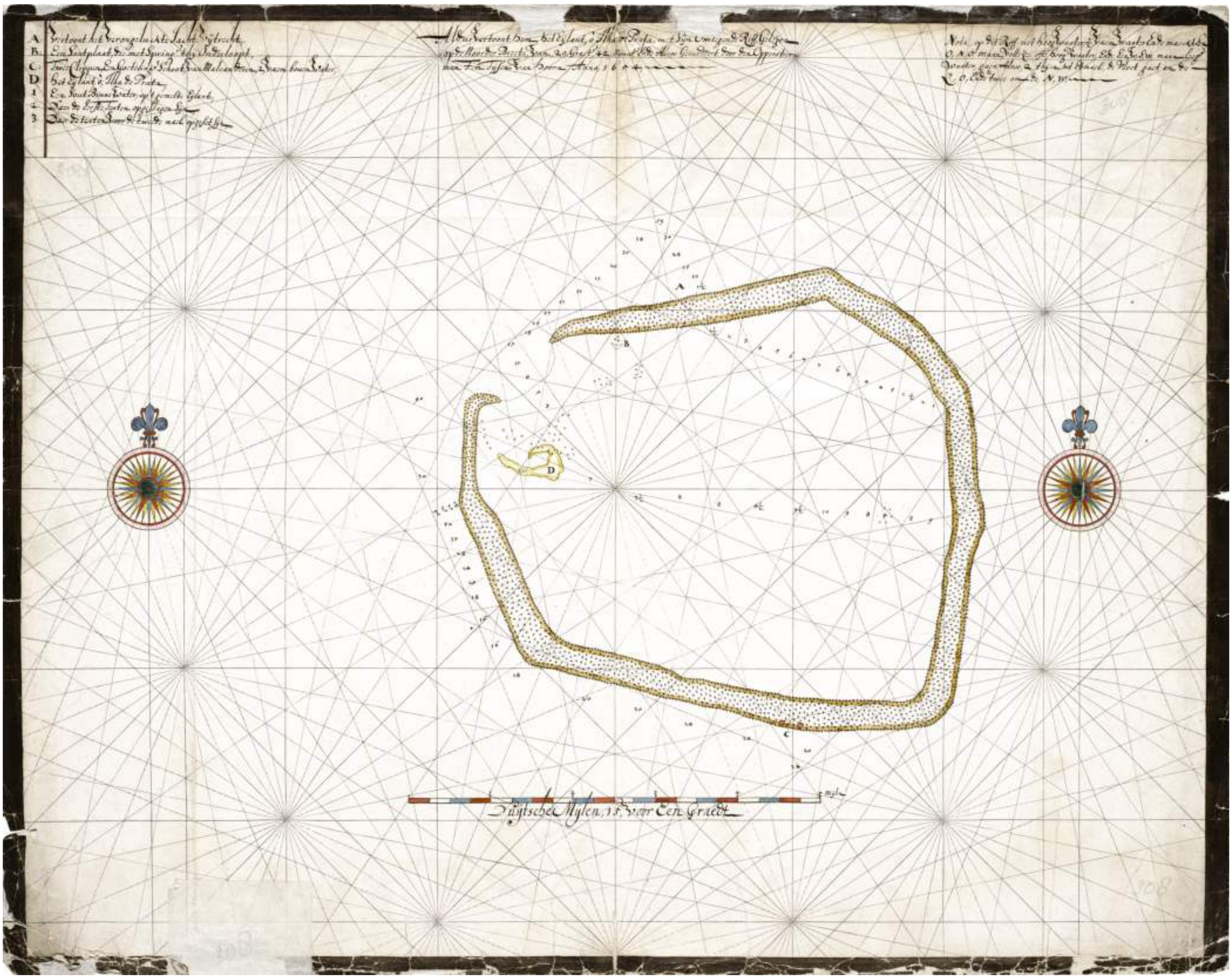

blad / sheet 206:

Nationaal Archief, 4.VEL 308.

Door den Opperstierman Fem Tijsen van Hoorn, Anno 1654 :
By the First Mate Fem Tijsen van Hoorn, Anno 1654 :

Aldus vertoont hem, het Eijlant, ò Ilha de Prata, met Sijn Omlegende Riff […].

Thus presents itself, the Island, ò Ilha de Prata, with Its Surrounding Reef […].

Schaalstok van 5 Duijtsche Mijlen, 15, voor Een Graedt = [ca. 1 : 205.800].
Scale-bar of *5 Duijtsche Mijlen, 15, voor Een Graedt* = [approximately 1 : 205,800].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 42,5 x 54 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 42.5 x 54 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Verklaringen: [midden boven] een beschrijving, als vervolg van de titel :
Explanations: [above centre] a description, in continuation of the title :

Gelegen / op de Noorder Breete, van, 20 Graet, 42 Minut, Ende Alsoo gecardeert door den Opperstier= / man Fem Tijsen van Hoorn Anno, 1654.

[linksboven] een legenda bij de letters A t/m D en de nummers 1 t/m 3 :
[upper left] a key to the letters A to D and the numbers 1 to 3 :

A. Vertoont het verongeluckte Jacht Uijtrecht.
B. Een Santplaat, die met Spring thij Onderloopt.
C. Twee Clippen, Een Goeteling Schoot, van Malcanderen, 2, vaem boven water.
D. Het Eijlant, ò, Ilha de Prata.
1. Een Sout Binne water, op't gemelte Eijlant.
2. Daer de eerste Tenten opgeslagen Sijn.
3. Daer de tenten voor de tweede mael opgeset sijn.

[rechtsboven] een aantekening :
[upper right] a note :

Nota, op dit Riff, met hoog waater, ½ vaem waater Ende maeckt Een ONO maan, volle zee, oft hoog waater, Ende Een, WSW, maan leeg waater, gaen Alsoo 2 thijen int Etmaal, de Vloot gaet om de ZO Ende de twee om de NW.

De interessante kaart op blad 206, vervaardigd in Batavia in of kort na 1654 naar een origineel van de verder onbekende opperstuurman Fem Tijsen van Hoorn, toont een gedetailleerde weergave van het Pratas-eiland of Dongsha Dao in de zuidelijke toegang tot Straat Formosa, waar blijkens de annotaties in dat jaar het jacht *Utrecht* verongelukte. Vermeldingen van deze schipbreuk komen ook voor op diverse andere VOC-navigatiekaarten en afgeleiden uit de tweede helft van de zeventiende eeuw (zie de bladen 184-185, 186 onder). Mogelijk is hier echter door de kaartenmakers een vergissing begaan, waarbij twee schipbreuken met elkaar verward zijn: de ondergang door brand van het jacht *Utrecht* in 1641 in Straat Doerian en de stranding op – vermoedelijk – het rif rond het Pratas-eiland van het jacht *Tayouan* (ook vermeld als *Tagoras*) op 9 augustus 1654. In het laatste geval konden later de volledige bemanning en een groot deel van de lading gered worden, nadat de opvarenden op het eilandje een veilig verblijf hadden weten in te richten. In de annotatie wordt naar dit tijdelijke onderkomen in tenten verwezen.

The interesting chart on sheet 206, produced in Batavia in or shortly after 1654 from an original by the otherwise unknown first mate Fem Tijsen van Hoorn, shows a detailed depiction of Pratas Island or Dongsha Dao in the southern entrance to Formosa Strait, where according to the notes the yacht *Utrecht* was lost in that year. Mentions of this shipwreck also occur on various other VOC navigation charts and derivatives from the second half of the seventeenth century (see sheets 184-185, 186 below). However, it is possible that the map-makers made a mistake, to the effect that two shipwrecks were confused: the loss by fire of the yacht *Utrecht* in 1641 in Durian Strait, and the stranding on – presumably – the reef around Pratas Island of the yacht *Tayouan* (also mentioned as *Tagoras*) on 9 August 1654. In the latter case, it was possible to rescue the whole crew and a large proportion of the cargo, after the sailors had managed to set up a safe shelter on the island. This temporary accommodation in tents is indicated in the annotation.

blad 207 boven / sheet 207 above:

Nationaal Archief, 4.VEL 303.

[Hendrick Adriaensz, 1624-1625] :

[Kaart van een deel van Straat Formosa met de baai van Amoy, de Pescadores en de zuidwest-kust van Taiwan].

[Chart of a part of the Taiwan Strait with Xiamen Bay, the Pescadores and the south-west coast of Taiwan].

Schaalstok van 18 [Duitse mijlen] = [ca. 1 : 995.000].
Scale-bar of *18* [*Duitse mijlen*] = [approximately 1 : 995,000].

1 kaart : ms op Japans papier, 37,5 x 48,5 cm.
1 map : ms on Japanese paper, 37.5 x 48.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

De schetsmatig uitgevoerde verkenningskaart van het zuidelijke deel van Straat Formosa op blad 207 boven, met linksboven de baai van Amoy, in het midden de Pescadores en rechts een deel van de zuidwestkust van Taiwan, maakt deel uit van een serie van drie die in 1624-1625 op last van de nieuwe gouverneur in Taiwan Martinus Sonck getekend werd door de 'lootsman' Hendrick Adriaensz. De twee andere kaarten van respectievelijk het zeegebied tussen de Pescadores en Taiwan en de kust bij de nieuwe compagniesvestiging op het schiereiland Tayouan, die beide in tegenstelling tot de hier getoonde overzichtskaart wel van annotaties zijn voorzien, zijn afgebeeld op de bladen 222-223. De kaart van hetzelfde zeegebied door Johannes Vingboons op blad 207 onder, uit zijn navigatie-atlasje in de British Library van omstreeks 1660, valt weer op door de nauwelijks meer dan schematische weergave van de eilanden en kusten.

The sketchily executed exploration map of the southern part of the Taiwan Strait on sheet 207 above, with in upper left the bay of Amoy, in the centre the Pescadores and on the right a part of the south-west coast of Taiwan, is part of a series of three which were drawn by the pilot Hendrick Adriaensz in 1624-1625 on the orders of the new governor in Taiwan, Martinus Sonck. The two other charts of the sea area between the Pescadores and Taiwan and the coast around the new Company establishment on the peninsula of Tayouan, both of which are provided with annotations in contrast to the general map shown here, are shown on sheets 222-223. The chart of the same area of sea by Johannes Vingboons on sheet 207 below, from his navigation atlas in the British Library from around 1660, is remarkable for its scarcely more than schematic depiction of the islands and coasts.

blad 207 onder / sheet 207 below:

British Library, Add. Ms. 34.184 fol. 95.

[Johannes Vingboons, ca. / c. 1660] :

[Kaart van een deel van Straat Formosa met de baai van Amoy, de Pescadores en de zuidwest-kust van Taiwan].

[Chart of a part of the Taiwan Strait with Xiamen Bay, the Pescadores and the south-west coast of Taiwan].

Schaalstok van 15 Duijtsche Mijlen 15 Voor een graedt = [ca. 1 : 1.709.000].
Scale-bar of *15 Duijtsche Mijlen 15 voor een graedt* = [approximately 1 : 1,709,000].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 16 x 20,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 16 x 20.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

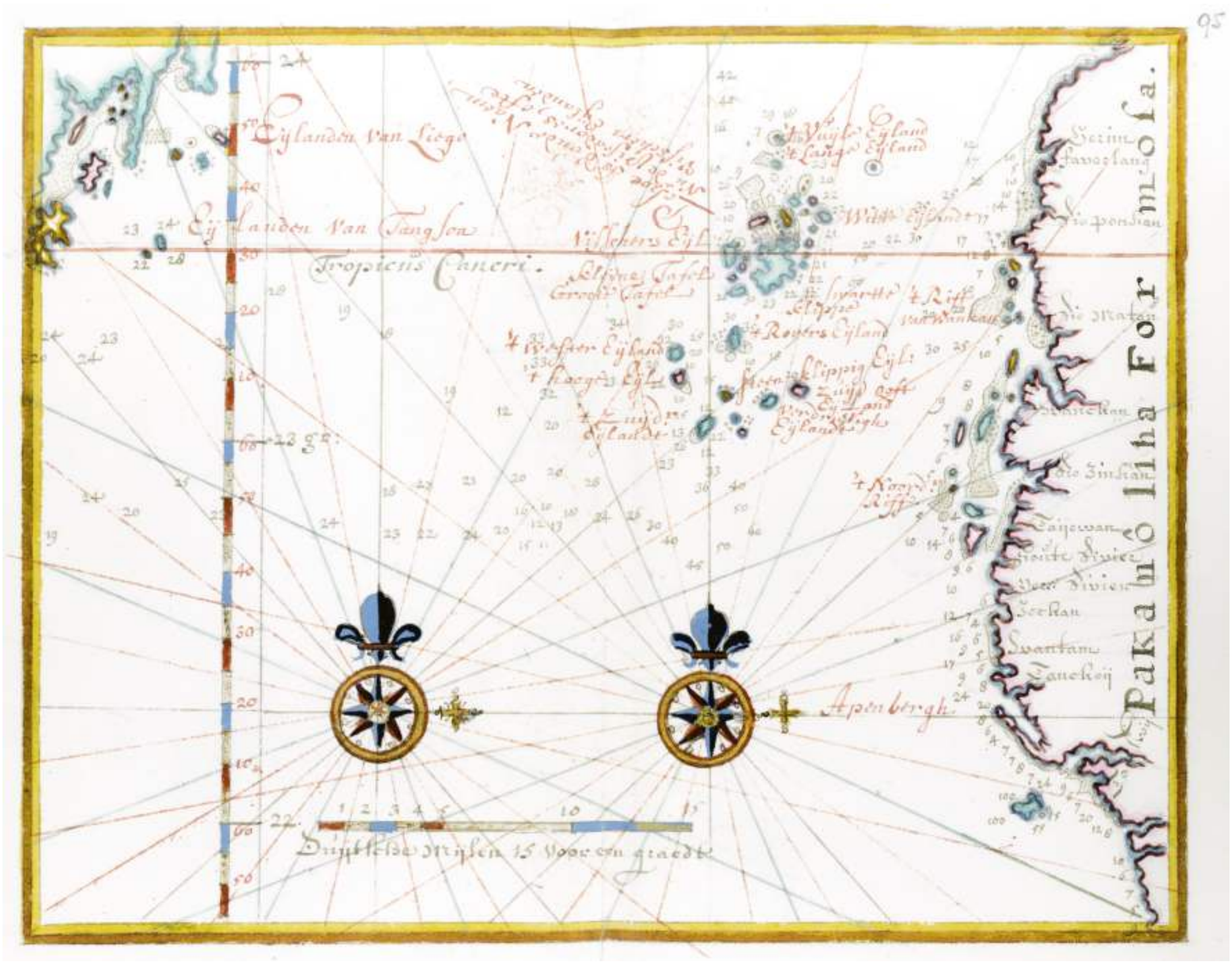
95
Eylanden Van Liego
Eylanden Van Tangsoa
Tropicus Cancri.
Vuyle Eylant
Lange Eylant
Wilde Eylanden
Visschers Eylt
Roggers Eylant
Noort Rift
Paracel
Pulo Timoa
Pulo Timoa For
Pulo Timoa
Aanbergh
Duytsche Mylen 15 voor een graedt

blad / sheet 208:

Nationaal Archief, 4.VEL 300.

Gedaen Door Mosis Clas Comans van Amsterdam op hoop van verbeteringe, [1623] :
Done By Moses Claesz Comans from Amsterdam in the hope of improvement, [1623] :

[Affteyckeninghe van Chincheo, de Piscadores &c].

[Depiction of Fuzhou, the Pescadores etc].

[inzetkaart / inset map]

Pehoe ofte de Percadoren In't Groot.
Penghu or the Pescadores To a Large Scale.

Schaalstok van [15 Duitse mijlen] = [ca. 1 : 670.000].
Scale-bar of [*15 Duitse mijlen*] =
[approximately 1 : 670,000].

1 kaart + 1 inzetkaart : ms op papier, 46 x 66 cm.
1 map + 1 inset map : ms on paper, 46 x 66 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Verso: Affteyckeninghe van Chincheo, de Piscadores &c N:o T.

De kaart van Straat Formosa met inzetkaart van de Pescadores op blad 208 werd in 1623 in Batavia getekend op basis van een verkenningskaart van de hand van een der stuurlieden uit Cornelis Reijersz' expeditievloot van 1622, Moses Claesz Comans. Als maker van de netkaart komt de Bataviase equipagemeester Pieter Cornelisz in aanmerking, die in hetzelfde jaar ook de verkenningen van drie baaien aan de Chinese kust door schipper Jan Pietersz Reus kopieerde in uitgewerkte versies (bladen 192-193). Met nog een tweede kaart van Comans, de verkenning van het schiereiland Tayouan op blad 224, werd de gehele serie eind 1623 naar de Heren Zeventien gezonden. Ten tijde van de aanmaak van Comans' origineel was de vestiging op Taiwan nog geen feit en evemin is op zijn overzichtskaart van Straat Formosa al een aanwijzing voor de aanstaande ontruiming van het fortje op het hoofdeiland Pehoe (Penghu, P'enghu) in de Pescadores te ontdekken. De inzetkaart toont de ligging van dit eerste VOC-steunpunt in de Chinese wateren. De twee kaarten op blad 209, boven van Johannes Vingboons voor de atlas van Laurens van der Hem en onder een anonieme, vrijwel identieke versie uit de Bibliothèque nationale de France die zonder twijfel eveneens op een origineel uit het atelier van Joan Blaeu I berust, geven Pehoe in het groot weer naar de cartografische kennis van omstreeks 1640. In beide worden nog steeds de toen al vijftien jaar verlaten versterkingen op het eiland aangegeven, zij het niet op de juiste locaties; sommige kaartenmakers handhaafden dit nadien zelfs tot in de vroege achttiende eeuw (blad 210 onder). De schaal in de kaart van Vingboons is overigens aanmerkelijk te klein aangegeven; in werkelijkheid moet deze overeenkomen met die van de kaarten op blad 209 onder.

The chart of the Taiwan Strait with inset map of the Pescadores on sheet 208 was drawn in Batavia in 1623 on the basis of an exploratory map by one of the helmsmen from Cornelis Reijersz's fleet of 1622, Moses Claesz Comans. As the maker of the fair copy we can consider the Batavian quartermaster Pieter Cornelisz, who in the same year also copied the reconnaissances of three bays on the coast of China by skipper Jan Pietersz Reus in developed versions (sheets 192-193). Together with yet another map by Comans, the exploration of the peninsula of Tayouan on sheet 224, at the end of 1623 the whole series was sent to the Gentlemen Seventeen. At the time when Comans's original was made the settlement on Taiwan was not yet a fact, and similarly on his general map of Formosa Strait no indication can be detected of the future evacuation of the little fort on the main island of *Pehoe* (Penghu, P'enghu) in the Pescadores. The inset map shows the location of this first VOC base in Chinese waters. The two maps on sheet 209, above by Johannes Vingboons for the atlas of Laurens van der Hem, and below an anonymous, almost identical version from the *Bibliothèque nationale de France*, which without doubt is also based on an original from the studio of Joan Blaeu I, depict Penghu on a larger format, according to the cartographical knowledge of about 1640. Both of them still show the forts that had been abandoned fifteen years earlier, although not in the right positions; some map-makers even kept this up until the early eighteenth century (sheet 210 below). Apart from this the scale in Vingboons's map has been given as considerably too small; in actual fact it should be approximately the same as in the map on sheet 209 below.

blad 209 boven / sheet 209 above:

Österreichische Nationalbibliothek, Atlas Blaeu-Van der Hem 41:10.

[Johannes Vingboons, 1665-1670] :

[Kaart van de Pescadores].

[Chart of the Pescadores].

Schaalstok van 6 Duijtsche Mijlen 15 op Een graedt der Breedte = [ca. 1 : 271.000].
Scale-bar of *6 Duijtsche Mijlen 15 op Een graedt der Breedte* = [approximately 1 : 271,000].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 52,5 x 74,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 52.5 x 74.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

blad 209 onder / sheet 209 below:

Bibliothèque nationale de France, DCP Ge DD 2987 7225B.

[Anoniem, ca. 1640] :
[Anonymous, c. 1640] :

[Kaart van de Pescadores].

[Chart of the Pescadores].

Schaalstok van 4 Duijtsche mijlen 15. voor een graadt = [ca. 1 : 148.100].
Scale-bar of *4 Duijtsche mijlen 15. voor een graadt* = [approximately 1 : 148,100].

1 kaart : ms op perkament, gekleurd, 46,5 x 62,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 46.5 x 62.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

PISCADORES
Pichon
Pichon
Grande Cayemite
Petite Cayemite
Ile à Vache
Caye à Ravine
Caye à Ravine
Caye à Ravine

Pehoe
Pehoe
Pehoe
Duijtsche mijlen 15 voor een graad

De
Oost. Indische
Zee
Pehoe
Oost. Indische
Zee
3 Duijtsche Mijlen

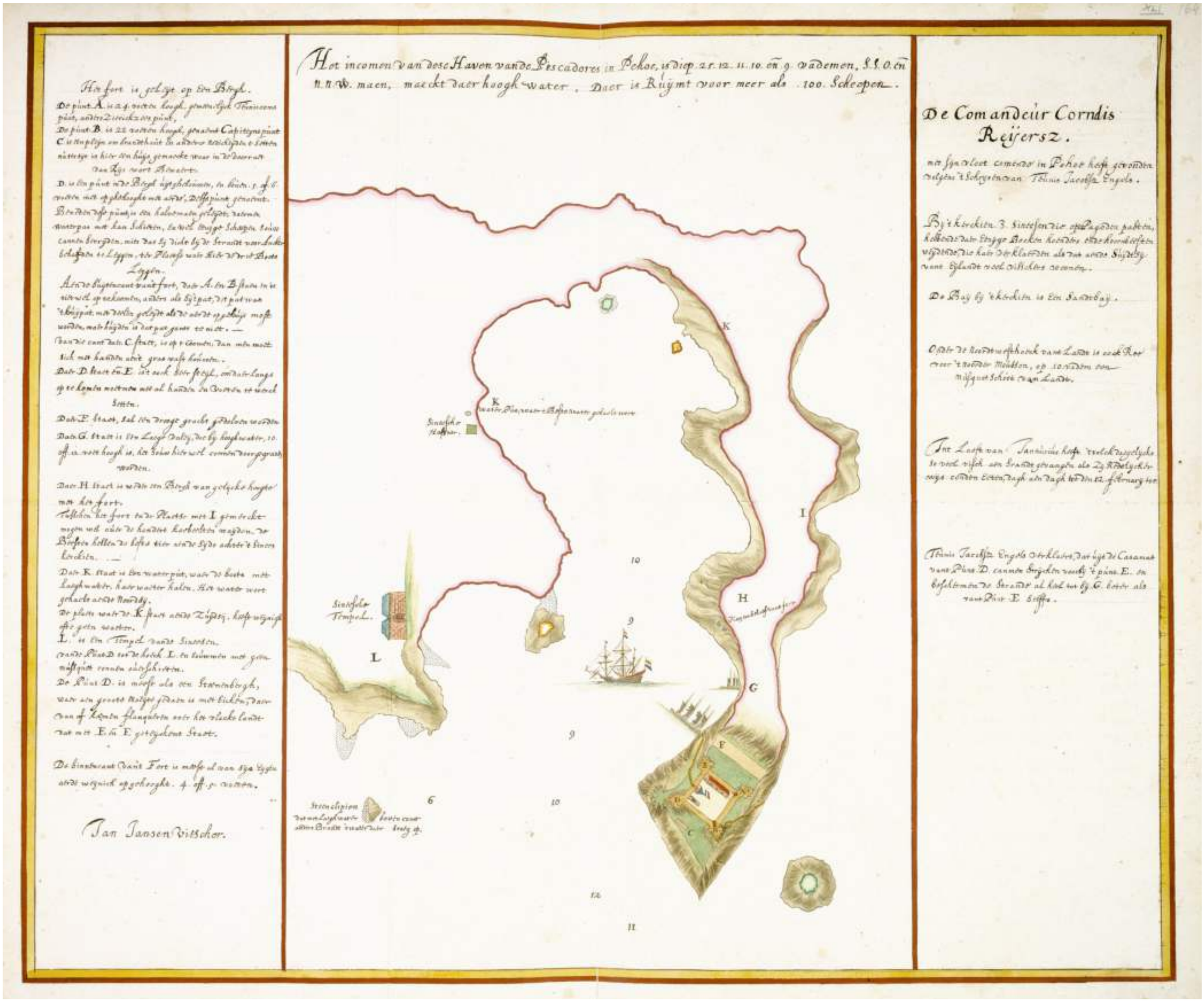
Hier fort is geleyt op een Bergh.
De punt A is 24 voeten hoogh, gemeenelijck Teunisooms punt, anders Zierickzees punt,
De punt B is 22 voeten hoogh, genaemt Capiteyns punt.
C is een pleijn om brandthout en andere nodicheijden te setten, nutertijt is hier een huijs gemaeckt waar in de voorraet van Rijs wort Bewaert.
D is een punt in de bergh uijtghehouwen, en bouen 5 of 6 voeten niet opghehoogt met aerde, Delfspunt genoemt.
Beneden dese punt, is een halvemaen geleijdt, daermen waterpas met kan schieten, en wel eenijge scheepen souw connen bevrijden, mits dat sij dicht bij de strandt voor Ancker behoefden te leggen, ter plaetse waer Hier de drie Boots leggen.
Aen de buijtencant van't fort, daer A en B staen en is niet wel op te koomen, anders als bij 't pat, dit pat was 't kruijpat, met deelen geleijdt als de aerde opgekruijt most worden, maer huijden is dat pat gants te niet. —
Van die cant daer C staet, is op te coomen, dan men moet sich met handen aen't gras vasthouwen.
Daer D staet, sal en drooge gracht gedolven worden
Daer G. staet is een laege valeij, die bij hooghwater 10 oft 12 voet hoogh is, het souw hier wel connen doorgegraven worden.
Daer H staet is weder een Bergh van gelijcke hoogte met het fort.
Tusschen het fort en de Plaetse met I gemerckt mogen wel over de hondert koebeesten waijden. De Beesten hebben de beste tier aen de sijde achter 't sinees kerckien.
Daer K staat is een waterput, waer de boots met laeghwater, haer waeter halen. Het water wort gehaelt aen de Noordsij.
De plaets waer de K staet aende Zuijdsij, heeft weijnigh ofte geen waeter.
L is een Tempel van de Sineesen.
Van de Punt D tot de hoeck L en souw men met geen mussquet connen overschieten.
De punt D is meest als een steenenbergh, waer aen groote moeijte gedaen is met bicken, daer van af kanmen flanqueren over het vlacke landt dat met E ende F geteijckent staet.
De binnencant van't Fort is meest al van sijn Eijgen aerde weijnich opgehooght, 4 oft 5 voeten.
Jan Jansen Visscher.
Hot incomen van dese Haven van de Pescadores in Pehoe, is diep 25. 12. 11. 10. en 9. vademen, S.S.O. en N.N.W. maen, maeckt daer hoogh water. Daer is Ruijmt voor meer als 100. Scheepen.
De Comandeur Corndis Reijersz.
mit sijn vloot comende in Pehoe heeft gevonden volgens 't schrijven van Teunis Jacobsz Engels.
Bij 't kerckien 3. Sineesen die op Pagoden pasten, hebbende daer eenijge Bocken hoenders ende hoornbeesten weijdende, die haer verklaerden als dat aende Suijdtsij vant Eijlandt veel visschers woonen.
De Baij bij 't kerckien is een Sandtbaij.
Onder de Noordwesthoeck vant Landt is oock Ree voor 't Noorder Mousson, op 10 vadem een musquetschoot van landt.
Jan Jansen Visscher.
Tot Laste van Tanchuies hoofe vreloek dagelyks soo veel visch aen Strande gevangen als 24 Paelyck konde connen eeten, dagh ende nacht tot den 22. februarij toe
Tsinis Jacobsz Engels Verklaert, dat ligt de Casanas vande Punt D. cannde Bergh en vanij 't punt E. en beslotten de Straet al hoe wel by G. breet als vant Punt E. Bleeft.
Jan Jansen Visscher.
Stroom Pilaren

blad 210 boven / sheet 210 above:

Nationaal Archief, 1.11.01.01 112 kaart / map 2 [= 4.VELH 139].

[Michiel Gerritsz Boos, 1663] :

[Kaart van de Pescadores].

[Chart of the Pescadores].

Schaalstok van 4 Duijtsche mijllen 15 voor een gradt = [ca. 1 : 123.500].
Scale-bar of *4 Duijtsche mijllen 15 voor een gradt* = [approximately 1 : 123,500].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 35 x 44 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 35 x 44 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

Stuurman Michiel Gerritsz Boos' weergave van de Pescadores uit zijn meerjarige reisjournaal op blad 210 boven, oorspronkelijk gemaakt in augustus 1663 aan boord van het jacht *Vlaerdingen* (zie blad 194), is waarschijnlijk gebaseerd op een iets vroegere VOC-navigatiekaart; de omtrekken van de eilanden en ook een deel van de peilgegevens komen vergaand overeen met die op diverse andere kaarten uit de decennia rond het midden van de zeventiende eeuw. Ook Gerard van Keulens grootschalige 'Nieuwe Afteekening' op blad 210 onder volgt overduidelijk nog oudere voorbeelden, getuige zijn vermelding van 'd'Eerste Fort'. Deze kaart zal overigens weer eerder voor decoratieve doeleinden ten behoeve van verzamelaars gemaakt zijn dan als navigatiekaart.

The depiction of the Pescadores by the helmsman Michiel Gerritsz Boos from his travel journal covering several years in the 1660s on sheet 210 above, originally drawn in August 1663 on board the yacht *Vlaerdingen*, (see sheet 194), is probably based on a somewhat earlier VOC nagivation chart – the outlines of the islands and also some of the soundings agree to a large extent with those on various charts from the decades around the middle of the seventeenth century. Gerard van Keulen's large-scale *Nieuwe Afteekening* (New Depiction) on sheet 210 below very clearly also imitates even older models, in view of his mention of *d'Eerste Fort* (the first fort). In any case this map will more likely have been intended for decorative purposes for collectors than as a chart for navigation.

blad 210 onder / sheet 210 onder:

Nationaal Archief, 4.MCAL 5075.

[Gerard van Keulen, ca. / c. 1710] :

Nieuwe / Afteekening van / de Eylanden / van / Pehou / Geleegen In de Oost Indische / Zee.

New / Depiction of / the Islands / of Penghu / Located In the East Indies' [South China] / Sea.

Schaalstok van 3 Duijtsche Mijlen = [ca. 1 : 79.000].
Scale-bar of *3 Duijtsche Mijlen* = [approximately 1 : 79,000].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 63 x 78 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 63 x 78 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

blad / sheet 211:

Österreichische Nationalbibliothek, Atlas Blaeu-Van der Hem 41:11.

[Johannes Vingboons naar Jan Jansen Visscher, 1623/1665-1670] :
[Johannes Vingboons, copied from Jan Jansen Visscher, 1623/1665-1670] :

[Kaart van de baai en het fort van Pehoe].

[Chart of the bay and the fort at Penghu Island].

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 52 x 63 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 52 x 63 cm.

Oriëntatie: het noorden is onder.
Orientation: north is below.

Verklaringen: [links] een beschrijving, transcriptie naar Van der Krogt 2005 :
Explanations: [left] a description, transcribed from Van der Krogt 2005 :

Het fort is geleijt op een Bergh.
De punt A is 24 voeten hoogh, gemeenelijck Teunisooms punt, anders Zierickzees punt.
De punt B is 22 voeten hoogh, genaemt Capiteijns punt.
C is een pleijn om brandthout en andere nodicheijden te setten, nutertijt is hier een huijs gemaeckt waar in de voorraet van Rijs wort Bewaert.
D is een punt in de bergh uijtghehouwen, en bouen 5 of 6 voeten niet opghehooght met aerde, Delfspunt genoemt.
Beneden dese punt, is een halvemaen geleijdt, daermen waterpas met kan schieten, en wel eenijge scheepen souw connen bevrijden, mits dat sij dicht bij de strandt voor Ancker behoefden te leggen, ter plaetse waer Hier de drie Boots leggen.
Aen de buijtencant van't fort, daer A en B staen en is niet wel op te koomen, anders als bij 't pat, dit pat was 't kruijpat, met deelen geleijdt als de aerde opgekruijt most worden, maer huijden is dat pat gants te niet.
Van die cant daer C staet, is op te coomen, dan men moet sich met handen aen't gras vasthouwen.
Daer D staet ende E is't oock seer steijl, om daer langs op te komen moet men mee al handen en voeten te werck setten.
Daer F staet, sal en drooge gracht gedolven worden.
Daar G. staet is een laege valeij, die bij hooghwater 10 oft 12 voet hoogh is, het souw hier wel connen doorgegraven worden.
Daer H staet is weder een Bergh van gelijcke hoogte met het fort.
Tusschen het fort en de Plaetse met I gemerckt mogen wel over de hondert koebeesten waijden. De Beesten hebben de beste tier aen de sijde achter 't sinees kerckien.
Daer K staat is een waterput, waer de boots met laeghwater, haer waeter halen. Het water wort gehaelt aen de Noordsij.
De plaets waer de K staet aende Zuijdsij, heeft weijnigh ofte geen waeter.
L is een Tempel van de Sineesen.
Van de Punt D tot de hoeck L en souw men met geen mussquet connen overschieten.
De punt D is meest als een steenenbergh, waer aen groote moeijte gedaen is met bicken, daer van af kanmen flanqueren over het vlacke landt dat met E ende F geteijckent staet.
De binnencant van't Fort is meest al van sijn Eijgen aerde weijnich opgehooght, 4 oft 5 voeten.
Jan Jansen Visscher.

[midden boven] een beschrijving :
[above centre] a description :

Het incomen van dese Haven van de Pescadores in Pehoe, is diep 25 12 10 en 9 vademen, S.S.O. ende N.N.W. maen, maeckt daer hoogh water. Daer is Ruijmt voor meer als 100 Scheepen.

[rechts] een beschrijving :
[right] a description :

De Comandeur Cornelis Reijersz. met sijn vloot comende in Pehoe heeft gevonden volgens 't schrijven van Teunis Jacobsz. Engels.
Bij 't kerckien 3 Sineesen die op de Pagoden pasten, hebbende daer eenijge Bocken hoenders ende hoornbeesten weijdende, die haer verklaerden als dat aende Suijdtsij vant Eijlandt veel visschers woonen.
De Baij bij 't kerckien is een Sandtbaij.
Onder de Noordwesthoeck vant Landt is oock Ree voor 't Noorder Mousson, op 10 vadem een musquetschoot van landt.

(vervolg op pag. 212 / continued on p. 212)

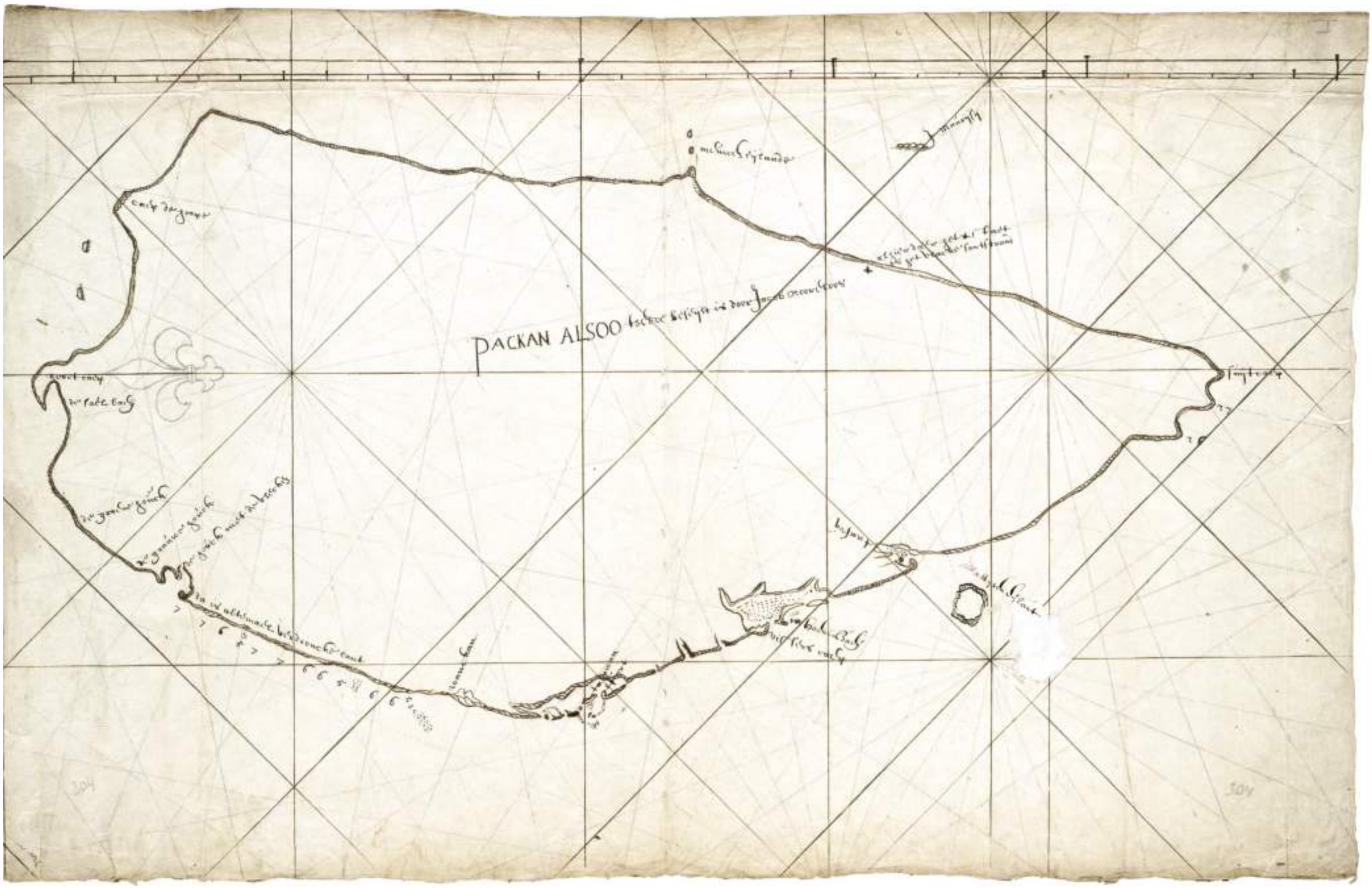

(vervolg van pag. 211 / continued from p. 211)

Int laest van Jannurius heeft 't volck daegelijcks so veel visch aen Strandt gevangen als Zij Redelijckerwijs conden eeten, dagh aen dagh tot den 12 Februarij toe.

Teunis Jacobsz. Engels verklaert, dat uijt de Casamat van Punt D canmen strijcken voorbij 't punt E en beschermen de Strande al heel tot bij G beter als vant Punt E selffs.

Van het fortje dat tijdens de vlootexpeditie onder Cornelis Reijersz in 1622-1623 op het Pescadores-eiland Pehoe (Penghu, P'eng-Hu) werd aangelegd, is slechts deze ene kaart uit de Atlas Blaeu-Van der Hem op blad 211 bewaard gebleven. Johannes Vingboons gebruikte als origineel klaarblijkelijk een ruim veertig jaar oud plan tijdens de bouw getekend door – vermoedelijk – een van Reijersz' stuurlieden, Jan Jansen Visscher, van wie hij ook de annotatie links heeft overgenomen. De noties rechts zijn gekopieerd van het expeditiejournaal van Teunis Jacobsz Engels, een der schippers in de vloot van Cornelis Reijersz. De ligging van het fort op Pehoe is op de voorgaande kaarten niet juist aangegeven, met uitzondering van de oudste (1623) naar Moses Claesz Comans op blad 208: alleen daar ziet men de versterking ingetekend op de uiterste punt van het zuidelijke schiereiland van Pehoe. Voor het eerste, provisorisch versterkte onderkomen op Pehoe was overigens een andere plaats gekozen, aan de overkant van de baai, waar op diverse kaarten een 'eerste fort' vermeld wordt.

This map from the Blaeu-Van der Hem Atlas on sheet 211 is the only one extant of the little fort that was built on the island of Penghu in the Pescadores during the expedition of the fleet under Cornelis Reijersz in 1622-1623. As original Johannes Vingboons apparently used a plan more than forty years old, drawn by – presumably – one of Reijersz's helmsmen, Jan Jansen Visscher, from whom he also adopted the annotation on the left. The notes on the right were copied from the journal of the expedition kept by Teunis Jacobsz Engels, one of the skippers in Cornelis Reijersz's fleet. On the preceding maps the site of the fort on Penghu was not given correctly, with the exception of the oldest (1623) according to Moses Claesz Comans on sheet 208; only there do we see the fort drawn in on the extreme tip of the southern peninsula of Penghu. In any case another place was chosen for the first, provisional fortified shelter on Penghu, on the other side of the bay, where on various maps a 'first fort' is mentioned.

blad / sheet 212:

Nationaal Archief, 4.VEL 304.

Jacob Noordeloos, [1625] :

[Caert vant Eijlant Packan].

[Chart of the Island of Taiwan].

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, 36 x 56 cm.
1 map : ms on paper, 36 x 56 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

Verso: Caert vant Eijlant Packan.

Verklaringen: [midden] een aantekening betreffende de maker :
Explanations: [centre] a note regarding the author :

Packan alsoo tselve beseijlt is door Jacob noordeloos.

De kaart van Taiwan op blad 212 uit 1625 is de eerste in de Nederlandse cartografie waarop dit eiland als één geheel is afgebeeld. De maker, 'opperpiloot' Jacob IJsbrandtsz Noordeloos, werd in maart van dat jaar door gouverneur Sonck met twee jonken van de nieuwe compagniesvestiging op het schiereiland Tayouan uitgezonden om heel 'Packan', zoals Taiwan toen werd aangeduid, te omzeilen en de kusten in kaart te brengen. Alleen de jonk met Noordeloos zelf aan boord kwam enkele weken later behouden terug in Tayouan; de andere ging met bemanning en al verloren in een storm aan de noordpunt van het eiland. De kaart was een bijlage bij Noordeloos' rapport, dat later in 1625 aan de Hoge Regering in Batavia werd gezonden en het jaar daarop de Heren Zeventien bereikte. Een indruk van de vorderingen in de Nederlandse cartografie van Taiwan gedurende de volgende vijftien jaar biedt de grotere anonieme overzichtskaart op blad 213, nu in de Bibliothèque nationale de France. Deze werd kort voor 1640 getekend mede op basis van verkenningen die in de eerste maanden van 1638 plaatsvonden langs de tot dan toen nog vrijwel onbekende oostkust van het eiland, waarbij onder meer het dorp 'Pibimba' (de tegenwoordige stad T'aitung) en de 'Rivier Danau' (Denou) werden aangedaan. Opmerkelijk in deze kaart zijn verder de te smalle vorm van Taiwan en de sterk gebroken westelijke kustlijn, die toen al wel goed was verkend maar in werkelijkheid veel minder diep ingesneden is.

The chart of Taiwan on sheet 212 from 1625 is the first in Dutch cartography where this island is shown as a whole. In March of that year the maker, 'first pilot' Jacob IJsbrandtsz Noordeloos, was despatched by Governor Sonck with two junks from the new Company establishment on the peninsula of Tayouan to sail around the whole of *Packan*, as Taiwan was then called, and map the coasts. Only the junk with Noordeloos himself on board arrived back safely in Tayouan several weeks later – the other went down with all hands in a gale at the northern point of the island. The map was an attachment with Noordeloos's report, which was sent to the High Government in Batavia later in 1625, and reached the Gentlemen Seventeen the year after that. The larger, anonymous general map on sheet 213, now in the *Bibliothèque nationale de France*, gives an impression of the advances in Dutch cartography of Taiwan in the next fifteen years. This map was drawn shortly before 1640, partly on the basis of explorations that took place in the first months of 1638 along the till then almost unknown east coast of the island, when amongst other places the village of *Pibimba* (the present town of T'aitung) and the *Rivier Danau* (Denou River) were visited. Remarkable features of this map are the shape of Taiwan, which is shown as too narrow, and the very broken western coastline, which had already been well explored at that time but in reality is much less deeply indented.

blad / sheet 213:

Bibliothèque nationale de France, DCP Ge DD 2987 7219B.

[Anoniem, 1638-1640] :
[Anonymous, 1638-1640] :

[Kaart van Taiwan].

[Chart of Taiwan].

Schaalstok van 15 duijtsche mijlen 15 voor een graedt der breedte = [ca. 1 : 578.700].
Scale-bar of *15 duijtsche mijlen 15 voor een graedt der breedte* = [approximately 1 : 578,700].

1 kaart : ms op perkament, gekleurd, 73,5 x 48,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 73.5 x 48.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

blad 214 boven / sheet 214 above:

Österreichische Nationalbibliothek, Atlas Blaeu-Van der Hem 41:02.

[Johannes Vingboons, 1665-1670] :

't Eijlandt Formosa, generael.

The Island of Taiwan, in its entirety.

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 53,5 x 78,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 53.5 x 78.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

Verklaringen: [rechtsonder] een beschrijving, als vervolg op de titel :
Explanations: [lower right] a description, in continuation of the title :

Bij de Chineesen ghenaamt Packan, mett alle Zijn Baijen, Reven, Inwijcken en drooghten / als oock Meede Het oversteecken, Na de Custe van China, alst Blijckt bij de Cijfer Letters, hier / in Zee ghestelt, / Mitsgaders oock, de Eijlanden Piscadores, met alle Haar diepten en droogten.

Tijdens het gouverneurschap van Hans Putmans (1629-1636) werd de kartering van Taiwan met meer kracht en systematischer ter hand genomen dan in de beginjaren van de vestiging. De redenen daarvoor lagen enerzijds in het gevaar van verdere uitbreiding van het Spaanse gezag over het noorden van het eiland (in 1626 waren Spaanse versterkingen aangelegd op het eilandje Kelang en bij Tanshui), dat Putmans wilde tegengaan door op zo kort mogelijke termijn alle overige delen van Taiwan onder controle van de Compagnie te brengen, anderszijds in het streven naar een winstgevender exploitatie van de kolonie. Dit laatste leidde later in de jaren dertig onder meer tot verscheidene verkenningstochten naar vermeende goudvoorkomens in de oostelijke kustgebieden, die echter nooit in lonende mate werden gevonden. Van de diverse verkenningen die in deze periode werden uitgevoerd, zijn geen authentieke manuscriptkaarten bewaard gebleven, maar wel een aantal latere kopieën uit het atelier van Johannes Vingboons. Op blad 214 boven en 215 boven zijn twee van diens vrijwel identieke overzichtskaarten van Taiwan met de Pescadores uit de jaren 1665-1670 gereproduceerd, waarvan het origineel in 1636 of kort nadien werd samengesteld uit de verkenningsresultaten in de voorafgaande jaren: links die uit de atlas van Laurens van der Hem, rechts de versie die naderhand tot de Atlas Beudeker behoorde. Een derde, hier niet gereproduceerd exemplaar bevindt zich in de Biblioteca Medicea Laurenziana te Florence, onder inventarisnummer Carte di Castello 12. De kaart op de bladen 214-215 onder is no. 6 in de zeemansgids uit 1664-1665 in het Maritiem Museum Rotterdam, waarvan de bedekking jammer genoeg echter niet verder gaat dan Straat Formosa en de westkust; een kaart van geheel Taiwan ontbreekt in deze gids. Opmerkelijk genoeg staat Fort Zeelandia in deze kaart, die dus hooguit drie jaar na de verdrijving van de Compagnie uit het zuiden van Taiwan werd getekend, al niet meer als zodanig aangegeven.

During the governorship of Hans Putmans (1629-1636) the mapping of Taiwan was undertaken with more energy and more systematically than in the early years of the settlement. The reason for this lay on the one hand in the danger of further expansion of Spanish rule over the north of the island (in 1626 Spanish posts had been built on the little island of Chilung and at Tanshui), that Putmans wanted to counteract by bringing all the remaining parts of the island under Company control in as short a time as possible, and on the other hand a desire for more profitable exploitation of the colony. Later in the 1630s this led to several journeys of exploration to supposed sources of gold in the eastern coastal regions, but this was never found in exploitable amounts. No authentic manuscript maps of the various explorations that were carried out in this period have been preserved, but we do have a number of later copies from the studio of Johannes Vingboons. On sheet 214 above and 215 below are reproductions of two of his practically identical general maps of Taiwan with the Pescadores from the years 1665-1670, of which the original was compiled in 1636 or shortly after from the results of explorations in the preceding years: on the left from the atlas of Laurens van der Hem, and on the right the version which later belonged to the Beudeker Atlas. A third one, not reproduced here, is to be found in the *Biblioteca Medicea Laurenziana* in Florence, listed with the number Carte di Castello 12. The chart on sheets 214-215 below is no. 6 in the seaman's guide from 1664-1665 in the Maritime Museum, Rotterdam, which unfortunately does not extend beyond the Taiwan Strait and the west coast – a map of the whole of Taiwan does not occur in this guide. Remarkably enough, Fort Zeelandia is no longer shown as such on this map, which was drawn no more than three years after the Company was ousted from the south of Taiwan.

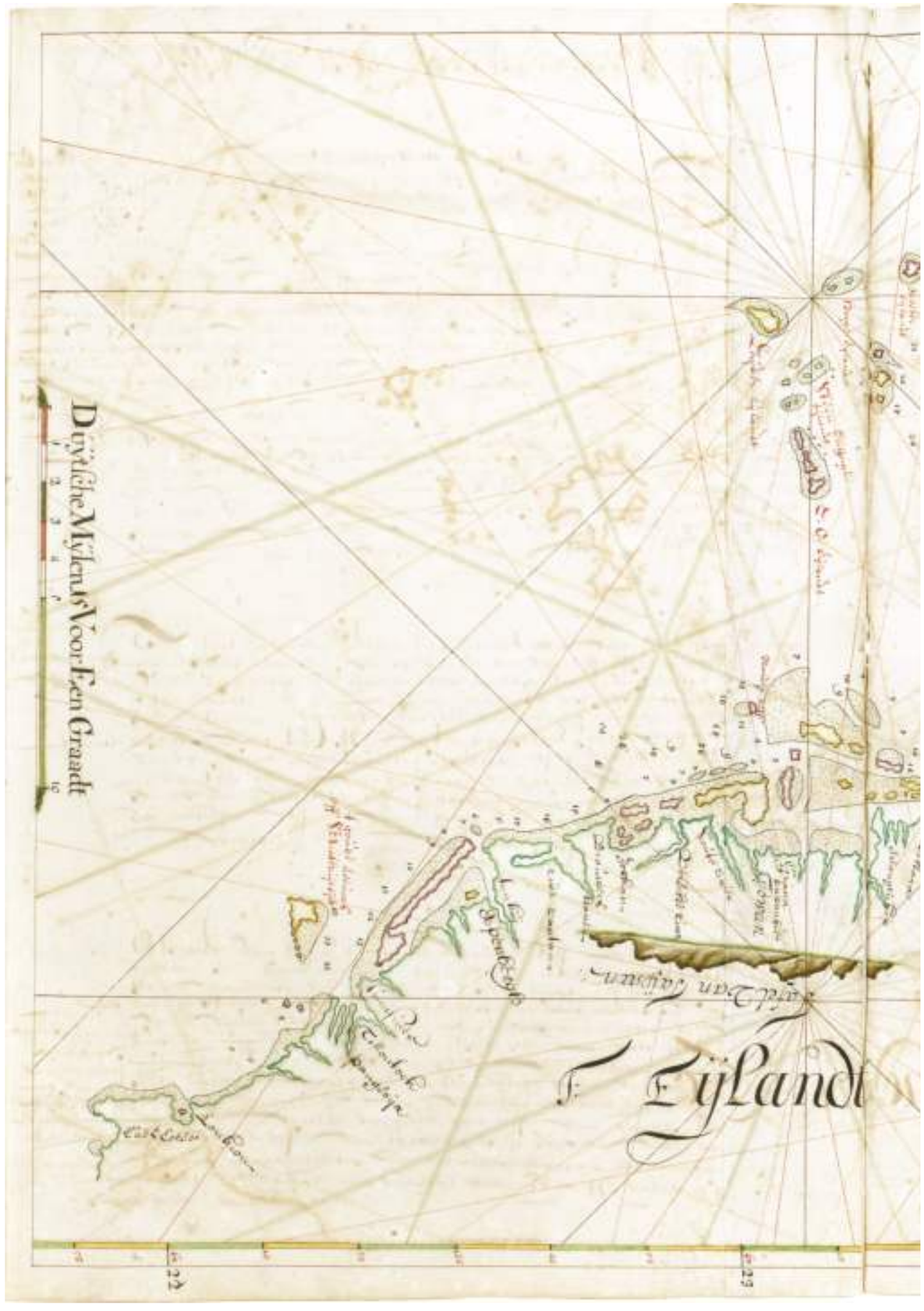

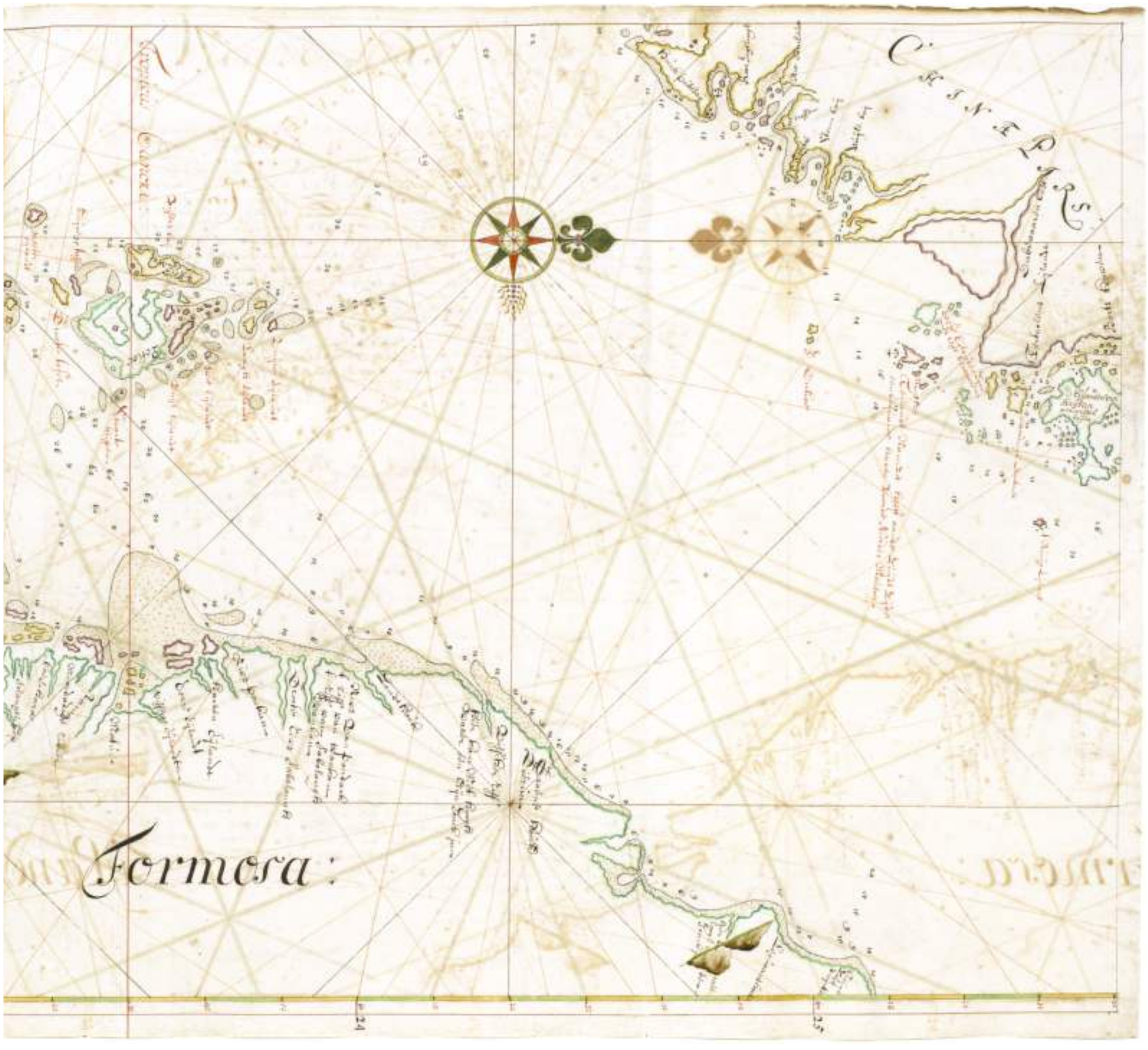

blad 215 boven / sheet 215 above:

Nationaal Archief, 4.VELH 619.52.

[Johannes Vingboons, ca. / c. 1665] :

Caerte van 't Eijlandt Formosa ende / Eijlandt van de Piscadoris.

Chart of the Island of Taiwan and / the Island of the Pescadores.

Schaalstok van 15 Duijtsche Mijlen 15 voor Een graedt = [ca. 1 : 514.400].
Scale-bar of *15 Duijtsche Mijlen 15 voor Een graedt* = [approximately 1 : 514,400].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 47 x 68 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 47 x 68 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

bladen 214-215 onder / sheets 214-215 below:

Maritiem Museum Rotterdam, Atlas 82 kaart / map 6.

[Anoniem, ca. 1665] :
[Anonymous, c. 1665] :

[Kaart van een deel van Straat Formosa met het eiland Haitan, de Pescadores en de westkust van Taiwan].

[Chart of a part of the Taiwan Strait with Haitan Island, the Pescadores and the west coast of Taiwan].

Schaalstok van 10 Duijtsche Mijlen 15 Voor Een Graadt = [ca. 1 : 622.500].
Scale-bar of *10 Duijtsche Mijlen 15 Voor Een Graadt* = [approximately 1 : 622,500].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 41 x 72,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 41 x 72.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is rechts.
Orientation: north is right.

bladen / sheets 216-217:

Nationaal Archief, 4.VEL 271.

[Anoniem, 1662-1665] :
[Anonymous, 1662-1665] :

[Kaart van Taiwan en de zuidoostkust van China tussen Macao en de 'Camelen bergh'].

[Chart of Taiwan and the south-east coast of China from Macau to Huading Shan].

Schaalstok van 28 Duijtsche Mijlen Vijfthien Voor Een Graadt = [ca. 1 : 610.000].
Scale-bar of *28 Duijtsche Mijlen Vijfthien Voor Een Graadt* = [approximately 1 : 610,000].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 144,5 x 126 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 144.5 x 126 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Verso: N:o 20. De Cust van China en 't eijlant Formosa.

De verdere vorderingen in het kaartbeeld van Taiwan en de tegenovergelegen zuidoostkust van China tussen 1640 en 1665 worden geïllustreerd in de grote overzichtskaart op de bladen 216-217, waarin als meest recente verkenningsgegevens die van de drie vlootexpedities onder admiraal Balthasar Bort in 1662 en volgende jaren zijn verwerkt. De nieuwe omtrekvorm van Taiwan, ondanks de imaginaire waterloop in het noordoostelijke kustgebied een grote verbetering ten opzichte van de kaarten van Johannes Vingboons op de bladen 214-215 en de kaart van omstreeks 1638 op blad 213, werd waarschijnlijk in 1641 of 1642 voor het eerst toegepast in een generale kaart van het eiland door Maerten Gerritsz de Vries. Deze werd in het laatstgenoemde jaar tezamen met een algehele beschrijving van Taiwan door De Vries uit Batavia naar de Republiek gezonden, maar beide zijn helaas in latere tijd verloren gegaan. Een iets latere en vermoedelijk vereenvoudigde kopie door Caspar Schmalkalden is afgebeeld op blad 218 onder. De auteur van de kaart op de bladen 216-217 is niet bekend, maar afgaande op de kompasroos en enkele andere kenmerken moet het om dezelfde kaartenmaker gaan als degene die verantwoordelijk was voor de kaart met de verrichtingen van Borts vloot bij Fuzhou in augustus 1662 (bladen 198-199), dus wellicht Jan Hendriksz Tim. Omwille van een zo groot mogelijke weergave is de overzichtskaart hier in reproductie een kwartslag gedraaid, met het noorden rechts. De hoogte in het uiterste noorden van het bedekte kustgedeelte van het Chinese vasteland, een belangrijk oriëntatiepunt voor de compagnieschepen die in de Nederlandse kaarten uit de zeventiende en achttiende eeuw doorgaans wordt aangeduid als de 'Kamelenberg', betreft de Huading Shan, een klein middelgebergte ca. 100 kilometer ten zuiden van de baai van Hangzhou.

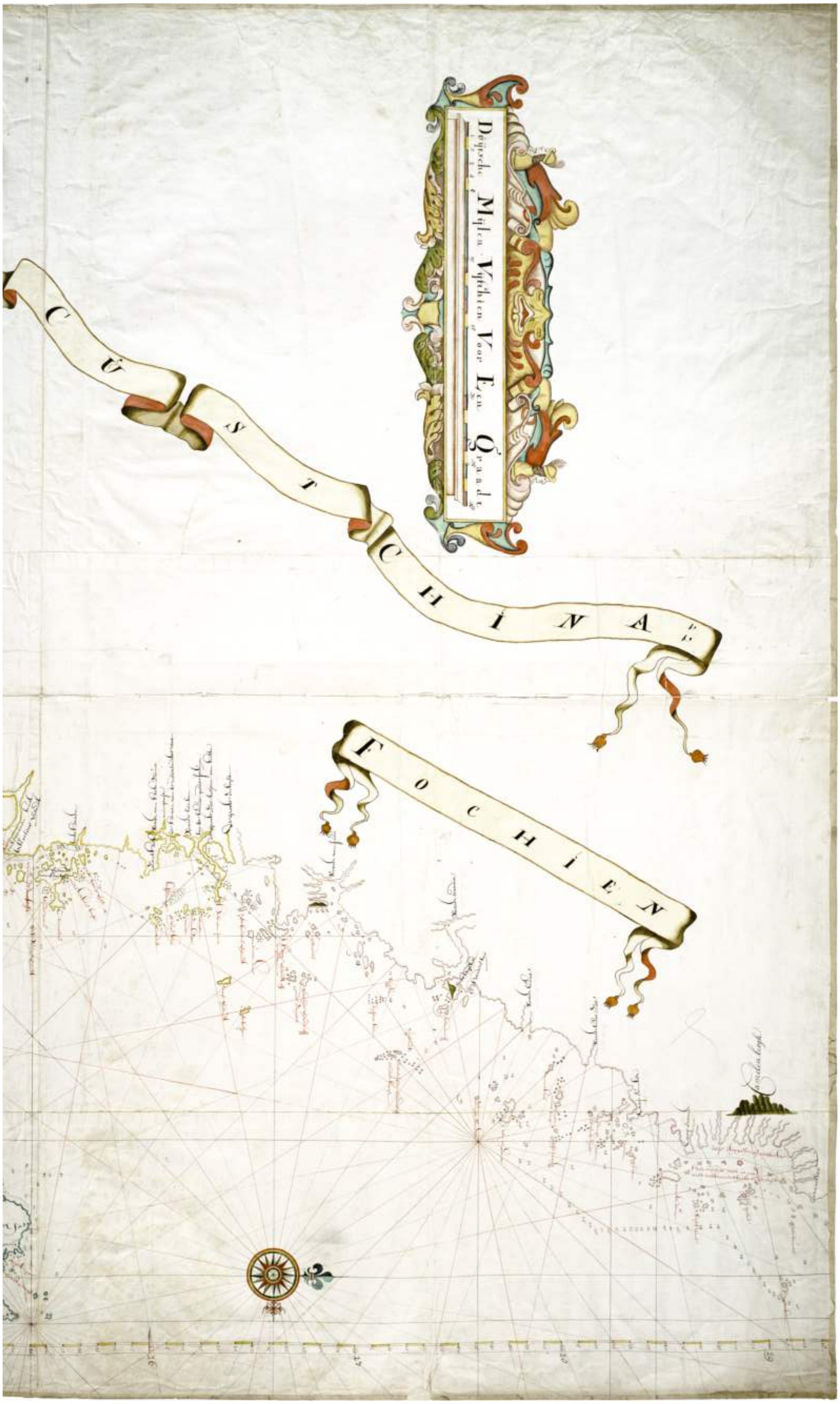

The advances in the mapping of Taiwan and the opposite south-east coast of China between 1640 and 1665 are illustrated in the large general map on sheets 216-217, which incorporates as most recent data the results of the explorations carried out under Admiral Balthasar Bort in 1662 and following years. The new outline of Taiwan, which despite the imaginary watercourse in the north-eastern coastal area was a great improvement on the maps by Johannes Vingboons on sheets 214-215 and the map from about 1638 on sheet 213, was probably used for the first time in 1641 or 1642 in a general map of the island by Maerten Gerritsz de Vries. In the latter year De Vries sent this map, together with a complete description of Taiwan, from Batavia to the Republic, but unfortunately both were later lost. A somewhat later and probably simplified copy by Caspar Schmalkalden is shown on sheet 218 below. The author of the map on sheets 216-217 is not known, but judging from the compass rose and several other features this must have been the same map-maker as the one who was responsible for the map with the deeds of Bort's fleet at Fuzhou in August 1662 (sheets 198-199), thus perhaps Jan Hendriksz Tim. In order to make the image as large as possible, in the reproduction the general map has here been turned 90 degrees, with north to the right. The height at the far north of the part of the coast of the Chinese mainland covered, an important point of orientation for the Company ships which on Dutch maps from the seventeenth and eighteenth centuries was generally called *Kamelenberg* (Camel Mountain), is the Huading Shan, a low range of mountains about 100 kilometres to the south of Hangzhou Bay.

218

blad 218 boven / sheet 218 above:

British Library, Add. Ms. 34.184 fol. 97.

[Johannes Vingboons, ca. / c. 1660] :

[Kaart van Taiwan].

[Chart of Taiwan].

Schaalstok van Vijf Duijtsche Mijlen = [ca. 1 : 1.543.000].
Scale-bar of *Vijf Duijtsche Mijlen* =
[approximately 1 : 1,543,000].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 16,5 x 21 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 16.5 x 21 cm.

Oriëntatie: het noorden is rechts.
Orientation: north is right.

Het schematisch uitgevoerde kaartje van Taiwan uit de kleine navigatieatlas van Johannes Vingboons in de British Library op blad 218 boven, gemaakt omstreeks 1660, laat een omtrekvorm van het eiland zien die in grote lijnen overeenkomt met die van de grote overzichtskaart op de bladen 216-217 en moet dus gebaseerd zijn op een origineel van na ca. 1642. In de reproductie is de kaart een kwartslag gedraaid, met het noorden boven. Op blad 218 onder is een kaart van Taiwan uit het eerder genoemde handgeschreven reisverslag (blad 77) van de Duitse VOC-dienaar Caspar Schmalkalden afgebeeld, die van juli 1648 tot juni 1650 in Fort Zeelandia werkzaam was als landmeter. In die hoedanigheid was hij ongetwijfeld bekend met de hiervoor vermelde, verbeterde kaarten van het eiland die in de jaren kort na 1640 werden gemaakt door Maerten Gerritsz de Vries en de stuurman Symon Cornelisz Clos, waarvan de verloren gegane netversie in 1642 naar de Republiek werd gezonden. De vernieuwde omtrekvorm van het eiland op die kaarten is in Schmalkaldens vereenvoudigde versie goed te herkennen, inclusief de merkwaardige fictieve waterlopen aan de noordoostkust. Tegelijkertijd heeft hij echter nog elementen van het kaartbeeld van omstreeks 1636 opgenomen, speciaal de weergave van het centrale bergland van Taiwan, die we ook vinden bij Vingboons' kaarten op de bladen 214 en 215.

The schematically executed map of Taiwan from the navigation atlas by Johannes Vingboons in the British Library on sheet 218 above, made around 1660, displays an outline of the island that agrees broadly with that of the large general map on sheets 216-217, and hence must be based on an original from after about 1642. In the reproduction the map has been turned 90 degrees, with north at the top. On sheet 218 below is a map of Taiwan from the hand-written travel account mentioned earlier (sheet 77) by the German VOC employee Caspar Schmalkalden, who was working as a surveyor in Fort Zeelandia from July 1648 up to June 1650. In this capacity he was undoubtedly familiar with the improved maps of the island referred to above that were made in the years shortly after 1640 by Maerten Gerritsz de Vries and the helmsman Symon Cornelisz Clos, the lost fair copy of which was sent to the Republic in 1642. The new outline of the island on those maps can clearly be seen in Schmalkalden's simplified version, including the fictitious watercourses on the north-east coast. At the same time, however, he has still taken elements from the map image from around 1636, in particular the depiction of the central highlands of Taiwan, which we also find in Vingboons's maps on sheets 214 and 215.

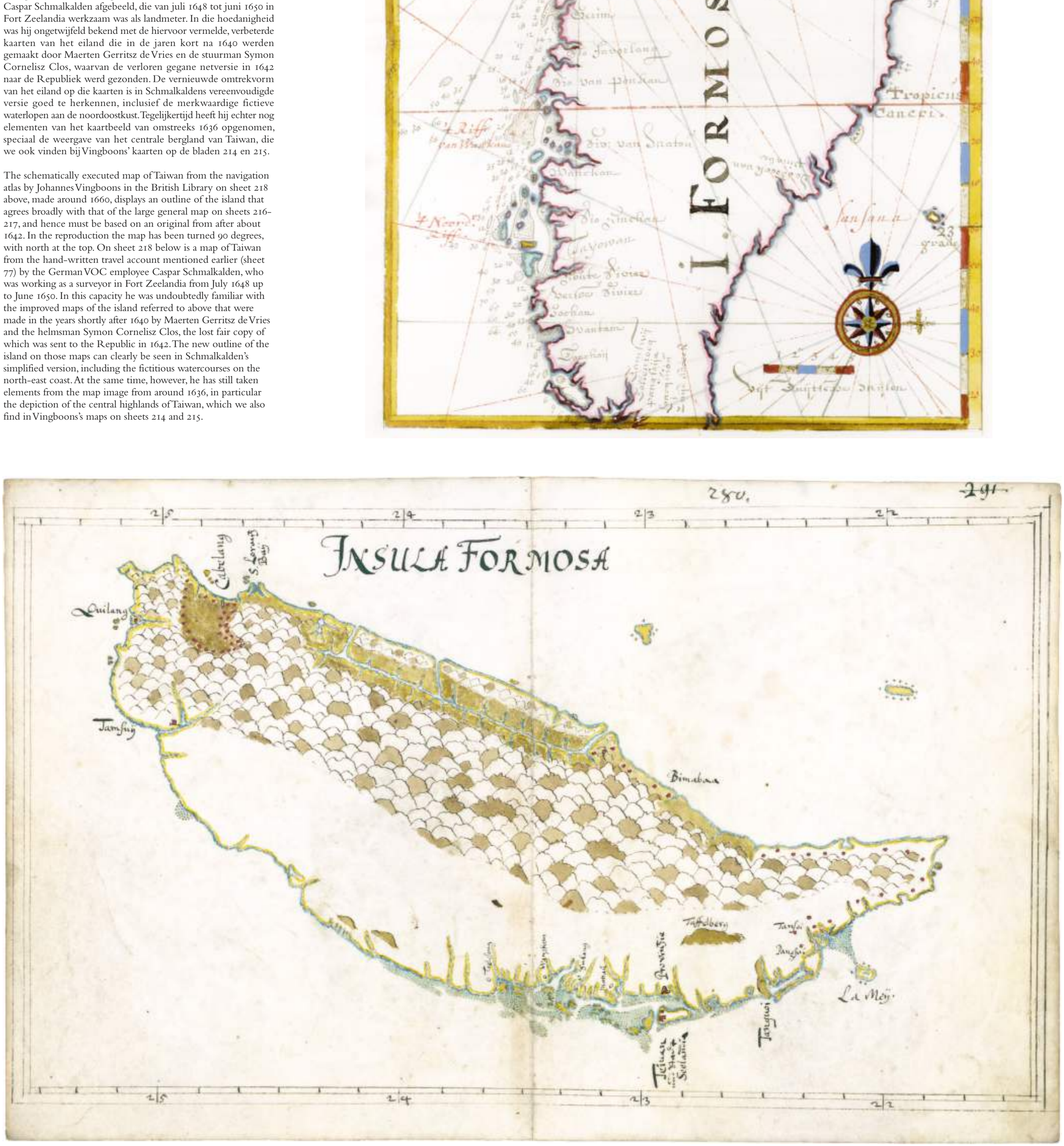

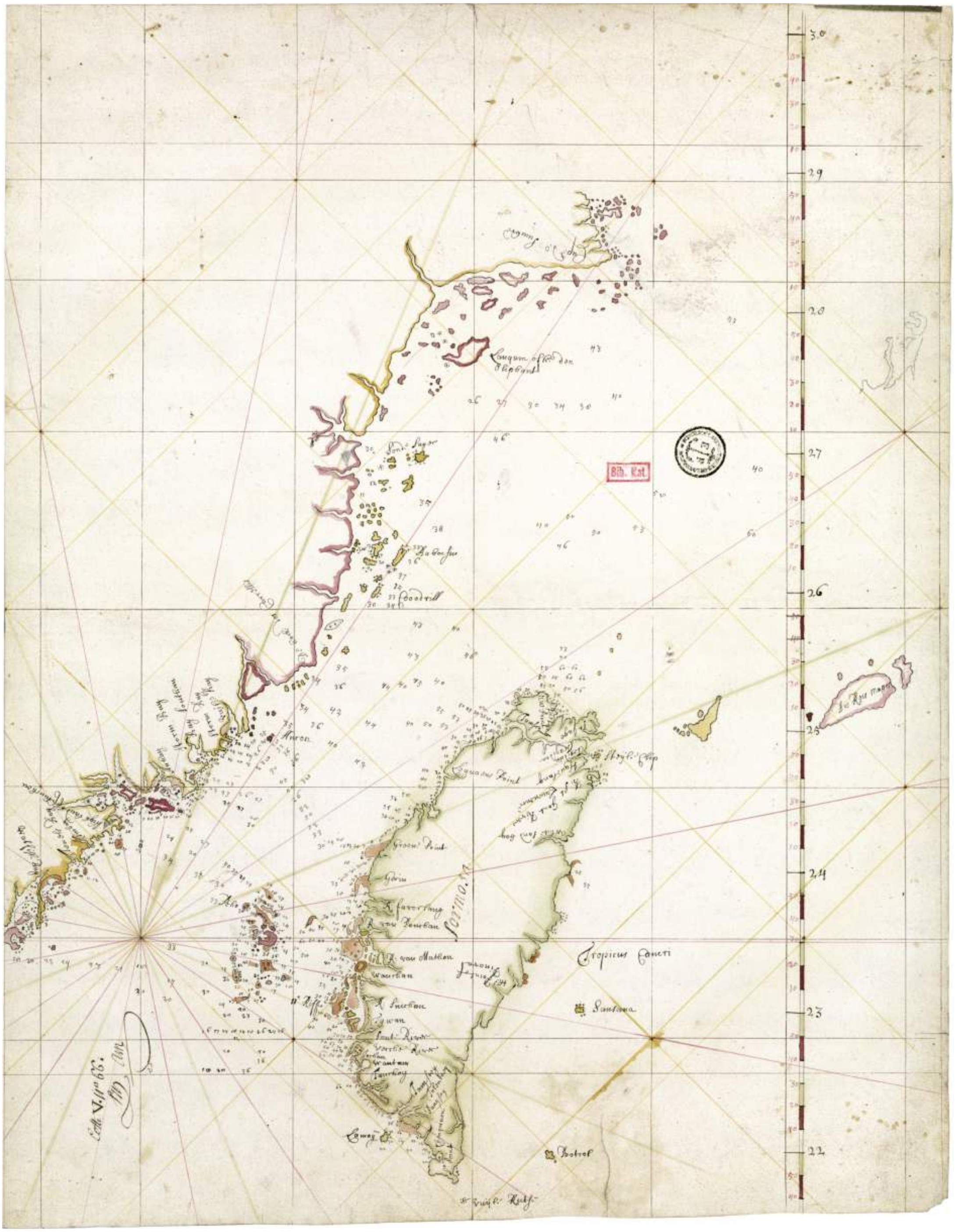

blad 218 onder / sheet 218 below:

Forschungsbibliothek Gotha, Chart B. 533 fols. 279V-280R.

[Caspar Schmalkalden, 1648-1650] :

Insula Formosa.

Het Eiland Formosa.

The Island of Taiwan.

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 19,5 x 30 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 19.5 x 30 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

blad / sheet 219:

Bibliothèque nationale de France, DCP SH 18 pf. 181 div. 3 p.16.

[Anoniem, Franse kopie naar Nederlandse kaart ca. 1660] :
[Anonymous, French copy from Dutch chart c. 1660] :

[Kaart van Taiwan en de zuidoostkust van China tussen het eiland Haitan en Wenzhou].

[Chart of Taiwan and the south-east coast of China from Haitan Island to Wenzhou].

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 56,5 x 44,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 56.5 x 44.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Als afsluiting van de serie overzichtskaarten van Taiwan uit de compagniestijd is op blad 219 in ongedateerde Franse kopie een anonieme versie van omstreeks 1660 of iets eerder uit de Bibliothèque nationale de France gereproduceerd. Het origineel van deze kaart kan gezien worden als een voorloper op kleiner formaat van die op de bladen 216-217; de verbeterde hoofdvorm van Taiwan, hoewel minder gedetailleerd weergegeven, is in hoofdzaak dezelfde, maar met betrekking tot de kust van China zijn nog niet de nieuwe gegevens afkomstig van de vlootexpedities onder Balthasar Bort van 1662-1665 verwerkt.

To conclude the series of general maps of Taiwan from the time of the Company, on sheet 219 an undated French copy of an anonymous version from about 1660 or a little earlier from the *Bibliothèque nationale de France* has been reproduced. The original of this map can be viewed as a predecessor on a smaller format of the one on sheets 216-217. The improved main outline of Taiwan, although depicted in less detail, is in the main the same, but in relation to the coast of China the new data from the expeditions of the fleet under Balthasar Bort from 1662-1665 have not yet been included.

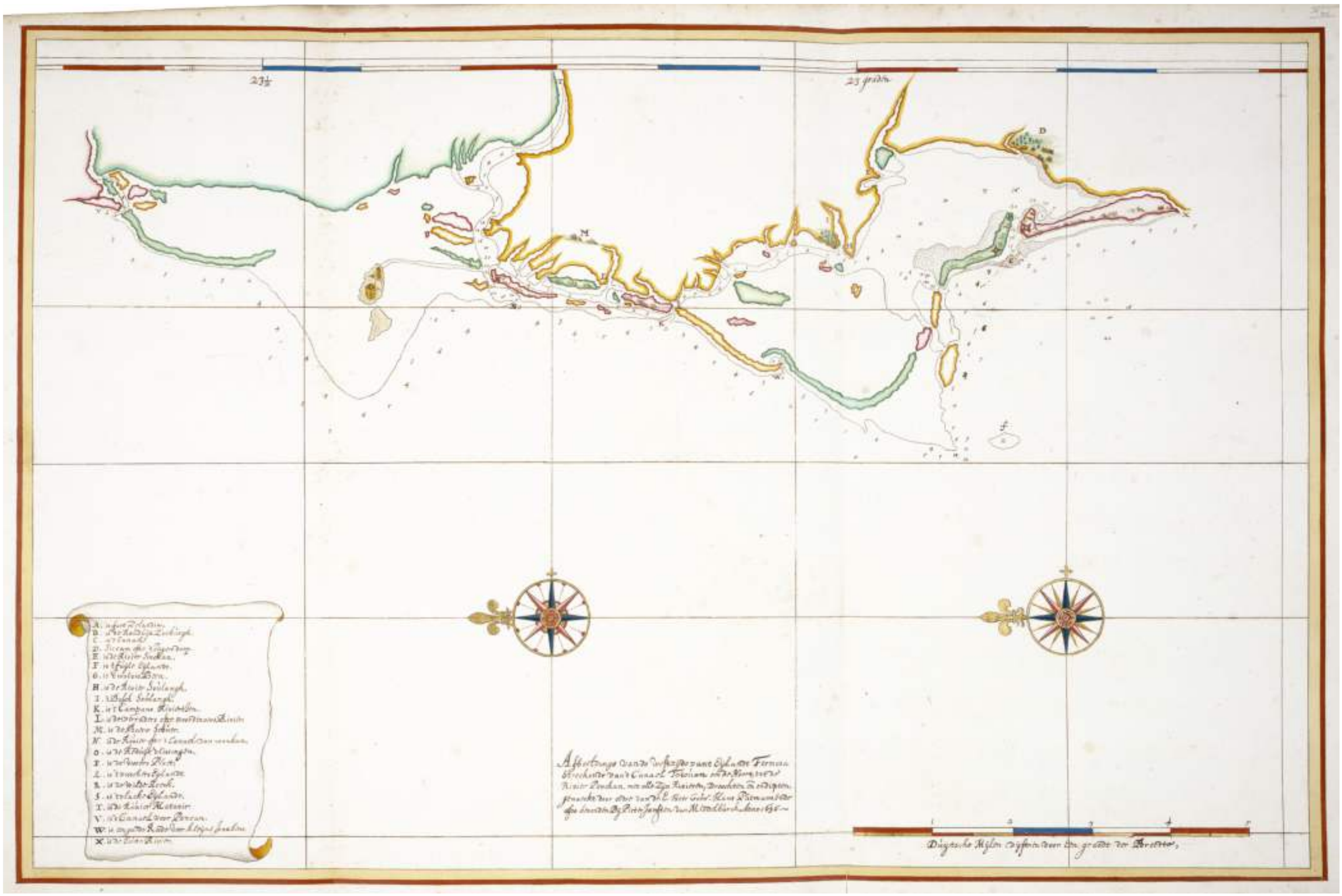
23½
23 graden
D
M
A. ingang van 't canaal.
B. d'Oude Stadt Zeelangh.
C. 't Canaal.
D. Sicca, de Tayoan Berg.
E. de Rivier Sinckan.
F. 't Vogel Eylandt.
G. 't Groote Eylandt.
H. de Rivier Seelangh.
I. Bosch Seelangh.
K. 't Campoe Rivierken.
L. de Rivier die de meeste Rijs brengt.
M. de Baye Jakim.
N. De Rivier die 't Canaal doen vormen.
O. de Stadt Maagdenburgh.
P. de Noorder Reede.
Q. de Zuyder Reede.
R. de Stadt Zeelangh.
S. de Zuyder Eylandt.
T. de Rivier Matsuir.
V. 't Canaal voor Tayoan.
W. de ingang der Reede van d'Oude Stadt.
X. de Zuyder Ingang.
Afbeeldinge van de Custe der Provincie Eylandt Formosa
Streckende van 't Canael Tayoan tot de Noorder
Rivier Pandan, met alle Zijn Baijen, Droogten en diepten
gemeten door order van de E. Heer Gouv. Rutg Putmans door
ons beyden. By Pieter Janssen van Middelburch Anno 1658.
1 2 3 4 5
Duytsche Mylen Dyffering voor 1½ graadt der Breedte.

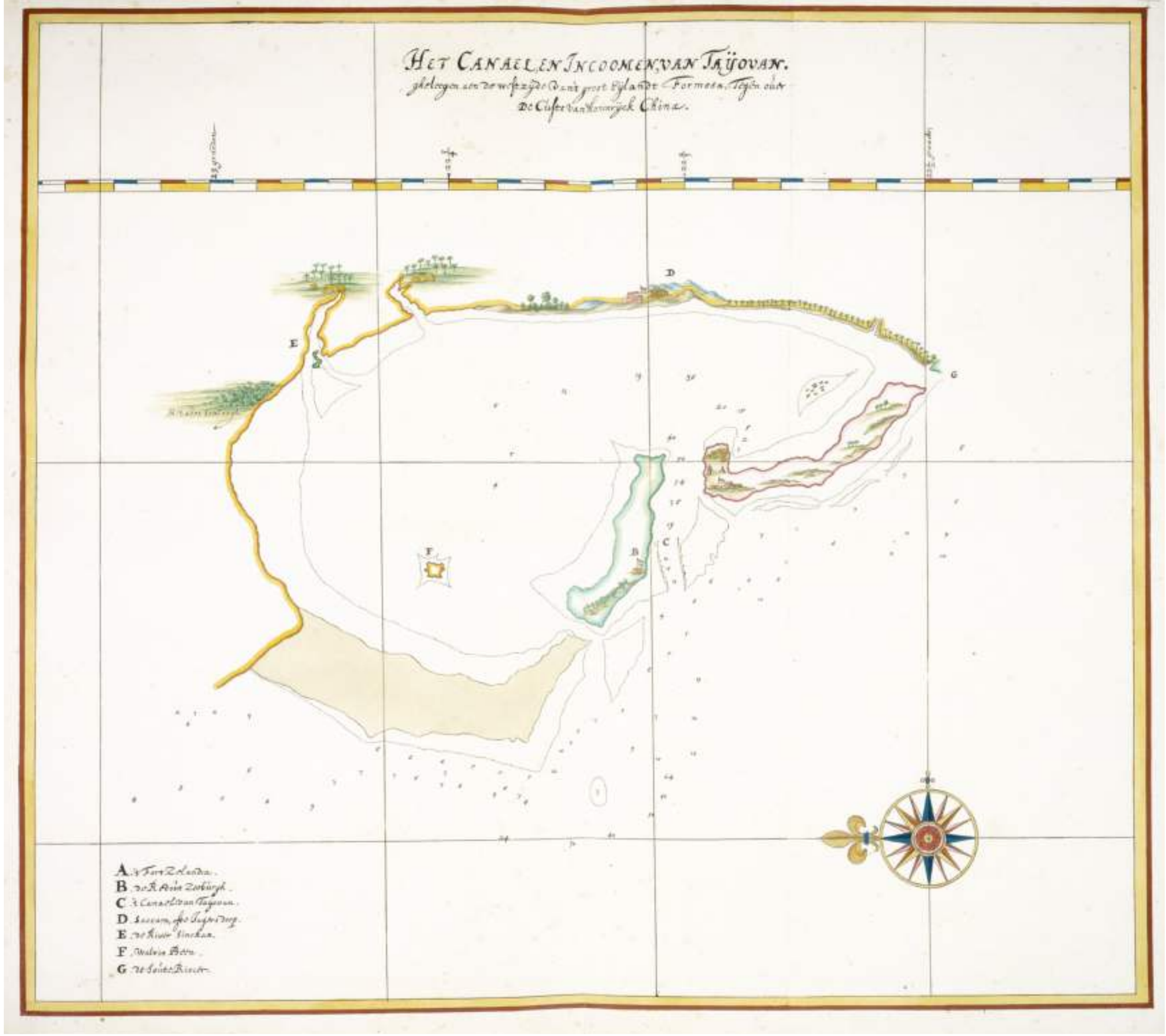
Het Canael en Incoomen van Tajouan.
gheleegen aen de westzijde van 't groot Eylandt Formosa, Tegen over
de Custe van 't voorsijdt China.
23 graden
23½ graden
D
E
F
G
A. 't Fort Zeelandia.
B. de Stadt Zeelangh.
C. 't Canael van Tajouan.
D. Sicca, de Tayoan Berg.
E. de Rivier Sinckan.
F. Wolvis Berg.
G. de Suider Rivier.

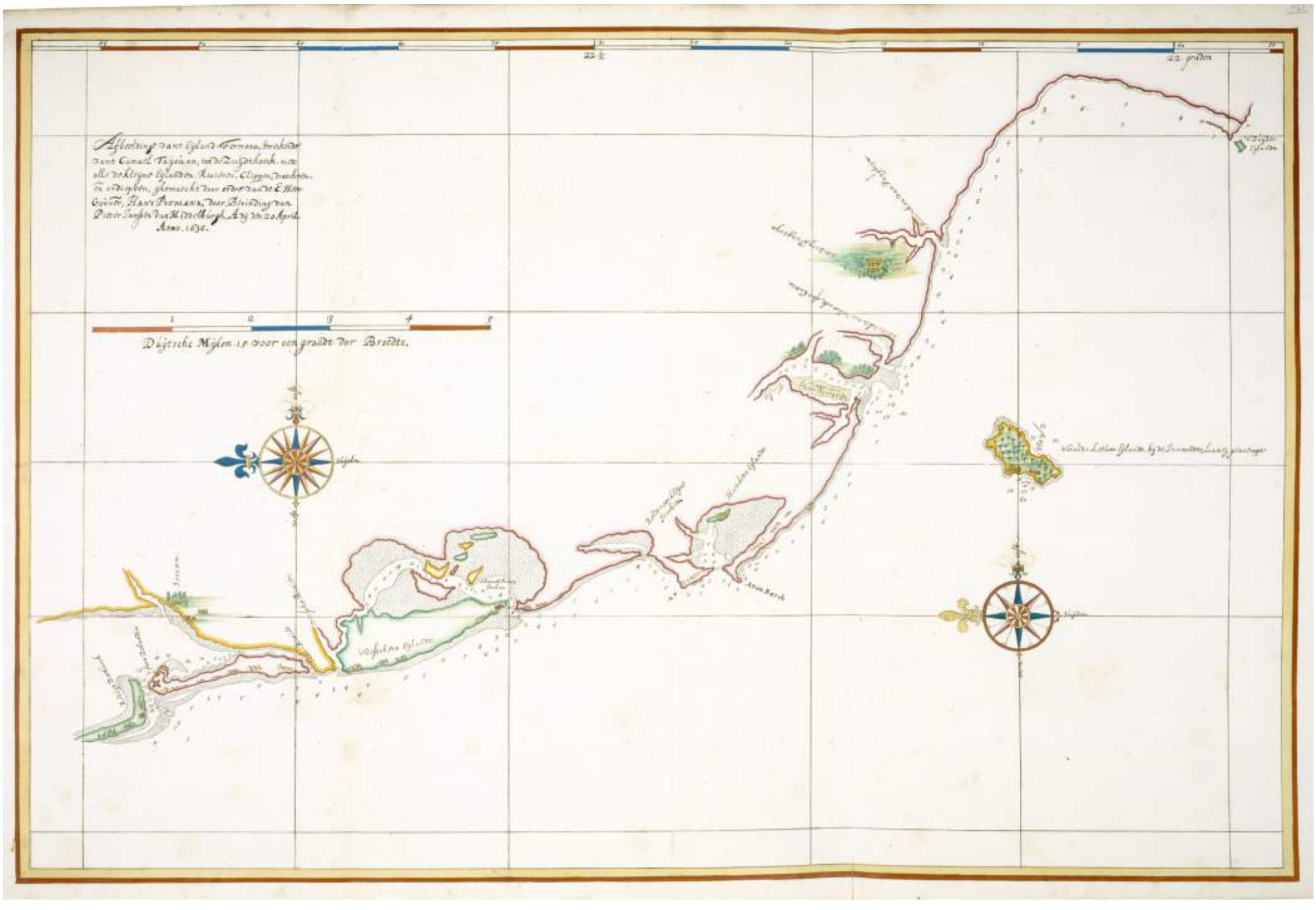
Afbeeldinge vant Eylandt Formosa, strekkende vant Canaal Taijouan, tot de Zuijdthoeck. mitsgaders d'omliggende Eylandten, Riviers, Clippen, Droochten, en ondiepten, ghemaeckt door ordre van d'Edele Heer Gouvr. Hans Putmans, door Bevinding van Pieter Janssen van Middelburgh, Adij den 20 April Anno 1636.
Duijtsche Mijlen 15 voor een graedt der Breedte.
22 graden.
Pescadores Eylanden
Canael Taijouan
Wijdtsee Eylandt
Jacoan
Tayouan
Sant Barb.

blad 220 boven / sheet 220 above:

Österreichische Nationalbibliothek, Atlas Blaeu-Van der Hem 41:08.

[Johannes Vingboons naar Pieter Jansz van Middelburg, 1636/1665-1670] :
[Johannes Vingboons, copied from Pieter Jansz van Middelburg, 1636/1665-1670] :

Afbeeldinge van de westzijde vant Eijlandt Formosa / Streckende van 't Canael Taiouan om de Noort tot de / Rivier Ponckan […].

Depiction of the west coast of the Island of Taiwan / Extending from the Tayouan [Anping] Channel Northward to the / Pachang River […].

Schaalstok van 5 Duijtsche Mijlen vijftien voor Een graadt der Breedte = [ca. 1 : 150.500].
Scale-bar of *5 Duijtsche Mijlen vijftien voor Een graadt der Breedte* = [approximately 1 : 150,500].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 52,5 x 80,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 52.5 x 80.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

Verklaringen: [midden onder] een beschrijving, als vervolg op de titel :
Explanations: [below centre] a description, in continuation of the title :

Met alle Zijn Rivieren, Droochten ende ondiepten, / gemaeckt door ordre van de E. Heer Gouv:r Hans Putmans, Ende / alsoo bevonden Bij Pieter Janssen van Middelburch, Anno 1636.

[linksonder] een legenda bij de letters A t/m X, transcriptie naar Van der Krogt 2005 :
[lower left] a key to the letters A to X, transcribed from Van der Krogt 2005 :

A. Is fort Zelandia.
B. Is de Ronduijt Zeeburgh.
C. Is 't Canael.
D. Siccam ofte 't Jagersdorp.
E. Is de Rivier Sinckan.
F. Is 't Fuijle Eijlandt.
G. Is 't Walvis Been.
H. Is de Rivier Soulangh.
I. 'T Bosch Soulangh.
K. Is 't Campans Riviertjen.
L. Is de verraders ofte moordenaers Rivier.
M. Is de Boere Schuer.
N. Is de Rivier ofte 't Canael van wankan.
O. Is de Reduijt Vlissingen.
P. Is de Vissers Plaet.
Q. Is 't Visschers Eijlandt.
R. Is de Wilde Hoeck.
S. Is 't vlacke Eijlandt.
T. Is de Rivier Matavir.
V. Is 't Canael voor Poncan.
W. Is een goede Reede voor kleijne Jonxkens.
X. Is de Soute Rivier.

blad 221 boven / sheet 221 above:

Österreichische Nationalbibliothek, Atlas Blaeu-Van der Hem 41:07.

[Johannes Vingboons naar Pieter Jansz van Middelburg, 1636/1665-1670] :
[Johannes Vingboons, copied from Pieter Jansz van Middelburg, 1636/1665-1670] :

Afbeeldinge vant Eijland Formosa, Streckende / vant Canael Taijouan, tot de Zuijdthoeck […].

Depiction of the Island of Taiwan, Extending / from the Tayouan [Anping] Channel, to the Southern cape […].

Schaalstok van 5 Duijtsche Mijlen 15 voor een graedt der Breedte = [ca. 1 : 150.500].
Scale-bar of *5 Duijtsche Mijlen 15 voor een graedt der Breedte* = [approximately 1 : 150,500].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 53,5 x 80 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 53.5 x 80 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

Verklaringen: [linksboven] een beschrijving, als vervolg op de titel :
Explanations: [upper left] a description, in continuation of the title :

Met / alle de kleijne Eylanden, Rivieren, Clippen, droochten, / ende ondiepten, ghemaeckt door ordre van de E. Heer / Gouver, Hans Putmans, door Bevinding van / Pieter Janssen van Middelburgh, Adij den 20 April / Anno 1636.

blad 220 onder / sheet 220 below:

Österreichische Nationalbibliothek, Atlas Blaeu-Van der Hem 41:03.

[Johannes Vingboons, 1665-1670] :

Het Canael, en Incoomen, van Taijovan […].

The Channel, and Approach, to Tayouan [Anping] […].

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 53,5 x 60,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 53.5 x 60.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

Verklaringen: [midden boven] een beschrijving, als vervolg op de titel :
Explanations: [above centre] a description, in continuation of the title :

Gheleegen aen de westzijde van't groot Eijlandt Formosa, Tegen over / De Custe van't koninrijck China.

[linksonder] een legenda bij de letters A t/m G, transcriptie naar Van der Krogt 2005 :
[lower left] a key to the letters A to G, transcribed from Van der Krogt 2005 :

A. 'T Fort Zelandia.
B. De Redout Zeeburgh.
C. 'T Canael van Taijovan.
D. Saccam, ofte Jagersdorp.
E. De Rivier Sinckan.
F. Walvis Been.
G. De Soute Rivier.

De beide aansluitende kaarten van Johannes Vingboons in de atlas van Laurens van der Hem op de bladen 220 boven en 221 boven geven een overzicht op middelgrote schaal van de zuidwestkust van Taiwan tussen de monding van de Pachang-rivier (Pa-chang Chi) en de uiterste zuidpunt van het eiland. Zoals de annotatie aangeeft, werden de originelen in 1636 in Taiwan getekend door Pieter Jansz uit Middelburg, vermoedelijk een der landmeters in de kolonie, op last van gouverneur Hans Putmans. De informatie van deze en waarschijnlijk nog andere deelkaarten van Jansz, die in latere tijd alle verloren zijn gegaan, werd kort nadien gebruikt voor de samenstelling van de al genoemde nieuwe overzichtskaart van Taiwan waarvan twee kopieën uit het atelier van Johannes Vingboons zijn afgebeeld op de bladen 214 boven en 215 boven. Als derde, grootschaliger deelkaart van het kustgedeelte nabij de hoofdvestiging van de VOC op het schiereiland Tayouan is op blad 220 onder nog een kopiekaart van Vingboons in de Atlas Blaeu-Van der Hem afgebeeld, die de toegang tot de toenmalige lagune tussen Tayouan en de vaste wal en tot de rede voor Fort Zeelandia via het 'Canael van Taijouan' weergeeft. Ook van deze kaart zal het nu niet meer bekende origineel tijdens de ambtsperiode van gouverneur Putmans (1629-1636) zijn vervaardigd, maar over de maker en de precieze datering zijn geen nadere gegevens beschikbaar; de uitvoering wijst in elk geval niet op Pieter Jansz van Middelburg.

The two joining maps by Johannes Vingboons in the atlas of Laurens van der Hem on sheets 220 above and 221 above provide an overview to a medium scale of the south-west coast of Taiwan between the mouth of the Pachang River (Pa-chang Chi) and the southernmost point of the island. As the annotation indicates, the originals were drawn in 1636 in Taiwan by Pieter Jansz from Middelburg, presumably one of the surveyors in the colony, on the orders of Governor Hans Putmans. The information from these and probably other detail maps by Jansz, which were all lost in later times, was used shortly afterwards to compile the new general map of Taiwan already mentioned, of which two copies from the studio of Johannes Vingboons are shown on sheets 214 above and 215 above. As a third, larger-scale section-map of the part of the coast in the environs of the main settlement of the VOC on the peninsula of Tayouan, on sheet 220 below another copy map by Vingboons in the Blaeu-Van der Hem atlas is shown. This represents the entrance to the then lagoon between Tayouan and the mainland and to the roads off Fort Zeelandia through the *Canael van Taijouan* (Tayouan Channel). The now no longer known original of this map will also have been produced during the term of office of Governor Putmans (1629-1636), but no further information is available about the maker or the exact dating – in any case the execution does not suggest Pieter Jansz of Middelburg.

bladen 222-223 boven / sheet 222-223 above:

Nationaal Archief, 4.VEL 301.

Bij mijn heijnderick ariensen lootsman, [1624-1625] :
By me Hendrick Adriaensz pilot, [1624-1625] :

Pascaert waer In verthoont de / gelegentheijt van Pehouw tot het / Eijlandt taijowan en Wanchan […].

Chart In which is shown the / situation of Penghu in relation with the / Island of Tayouan and Wanchan […].

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op Japans papier, 38 x 98 cm.
1 map : ms on Japanese paper, 38 x 98 cm.

Oriëntatie: het noorden is linksboven.
Orientation: north is upper left.

Verso: Caerte van Teijouan ende Pehouw.

Verklaringen: [rechtsboven] een beschrijving, als vervolg op de titel :
Explanations: [upper right] a description, in continuation of the title :

Ende Visschers baeij wat sanden ende / droogten men aldaer te schouwen heeft / afgedeelt In 2 mijnutes. Afgepeijlt ende gediept bij mijn / heijnderick ariensen lootsman.

bladen 222-223 onder / sheet 222-223 below:

Nationaal Archief, 4.VEL 302.

[Hendrick Adriaensz, 1624-1625] :

Pascaert, waerin verthoont wordt de gelegenth: / van Tayouan […].

Chart, in which is shown the situation / of Tayouan […].

(vervolg op pag. 223 / continued on p. 223)

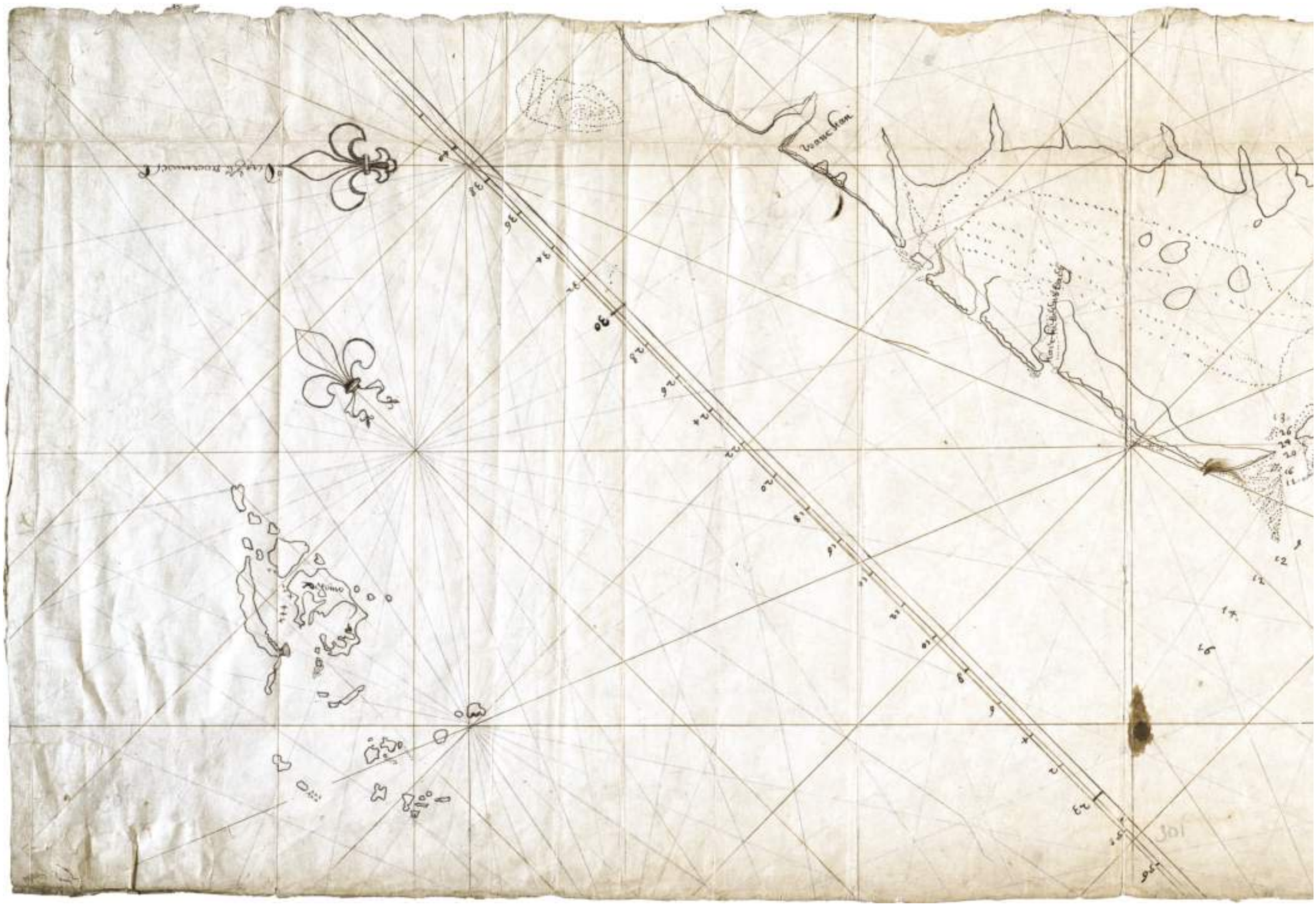

Bijschriften: pag. 221 / Captions: p. 221

(vervolg van pag. 221 / continued from p. 221)

Schaalstok van 5 Duijtse meijlen 15 voor een graet = [ca. 1 : 320.000].
Scale-bar of *5 Duijtse meijlen 15 voor een graet* = [approximately 1 : 320.000].

1 kaart : ms op Japans papier, 38 x 96 cm.
1 map : ms on Japanese paper, 38 x 96 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

Verklaringen: [linksboven] een beschrijving, als vervolg op de titel :
Explanations: [upper left] a description, in continuation of the title :

Gelegen op de hoochte van 22 graden / 56 minuyten noordelijcker brete, Wat Sanden ende / droochten men in't uijt ende Invaeren te schouwen / heeft als mede hoe sich het hooge lant op doet.

[linksboven, linksmidden] een beschrijving :
[upper, centre left] a description :

Om het reciff te schouwen sal men de swarte duijnen mette letter D geteeckent O ten N. van hem brengen, ende loopen dan O.S.O nae't gat, Z.Z.W. van dit reciff leyt een droochte daermen met laechwater niet meer als 15 voet water heeft, dese droochte leyt O. vande logie, om deese droochte te schouwen salmen het fort O.Z.O van hem houden soo looptmen tusschen het reciff ende de droochte deur, ende men loopt met dese cours voor't gat. Die buyten ten ancker comen wil die brenght de logie O van hem ende compt niet nader dan 5 a 6 vadem bij't reciff heeft men diepste water ende is oock niet geraden het reciff nader te comen als 5 a 6 vadem. De zuijder drochte dir droocht overlangh op sulcx dat men die can aen looden om te weeten wat diepten men heeft van't gat aff tot men buijten alle droochten is. Als men buyten gaets is crycht men 3, 4, 5 a 6 vadem tot dat men het reciff een goteligh schoot na op sij heeft, als wanneer men dan oock crycht 10: 11: 12: 13: 13 vadem.
Dese diepte duijrt een halve mijl soo compt men weder op 9, 8, 7 vadem als dat soo een schoot weechs geduijrt heeft dan compt men weder op 20 Vadem, dan is men buijten alle droochten. Als men weer in zee het landt in't gesicht crycht salmen acht hebben op het hoogelandt in dese caert mette letter H: affgeteyckent. Als dat O van u is soo is't gat oock O van u ende heeft aende zuijt syde een groote sael daer aen comt weder eenen scherpen berch, daer na comt weder eenen berch met drie heuvelen ende leyt Z. O. ten O vande logie, aen dese mercken is't landt seecker kenbaer, esen berch leyt S.O. van de Piscadores. De diepte is te verstaen binnen by voeten ende buyten by vademen 12 duijm voor een voet ende valt schaers vier voet op en needer een zuyder ende noordermaen maeckt hier hoochwater.

[rechtsboven] een legenda bij de letters A t/m S :
[upper right] a key to the letters A to S :

A. Is het tweede bos opte droochte der de Logie staet.
B. Sijn eenige boomen die haer verthonen oft een boere schuijr was, ende leijt 3 mylen benoorden 't gat.
C. Is een spitsen berch die O.Z.O van de Logie leyt.
D. Sijn de swarte duynen die men O ten N: van hem hout.
E. Is een berch met drie heuvelen Z:O: ten O: van Logie.
F. Is het fort datmen O.Z.O. van hem hout om de droochte te schouwen.
G. De logie die oost van de zuyder droochte leyt.
H. De hoeck van't hooge landt naest de zael die tusschen den spitsen berch ende de hoeck cant leyt O. van de logie.
I. De witte duijnen die men N.N.O. van hem hout om niet buyten het riff te loopen.
K. Sijn 2 hooge duijnen van Wancan 5 mijlen benoorden het gat.
L. Is een van 3 mijlen benoorden het gat daer voor cleene Scheepen ofte Joncken goe ree is op de hoeck van de bay leyt een kakebeen van een groote visch t'welck hem opdoet of't een cleijn seijltgen was.
S. Is de Suijder droochte.

De twee kaarten van de zuidwestkust van Taiwan ten noorden en zuiden van de nieuwe compagniesvestiging op het schiereiland Tayouan op de bladen 222-223, in 1624 of 1625 gemaakt door de loots en stuurman Hendrick Adriaensz, behoren bij die van Straat Formosa met Amoy en de Pescadores op blad 207 boven. Tezamen vormen ze een serie provisorische navigatiekaarten met oplopende schaal voor de overtocht van Straat Formosa vanaf Amoy en voor de nadering van Tayouan, met de detailkaart op de bladen 222-223 boven als meest grootschalige. De annotatie links op de kaart daaronder geeft aanvullend uitvoerige nautische informatie. Opvallend is het verschil in weergave van de Pescadores; op beide is de afstand tot Taiwan te klein genomen, terwijl de omvang van de eilanden op de onderste kaart veel te groot is ingetekend. Met de kaart van Tayouan en omgeving naar een iets eerder origineel van Moses Claesz Comans op blad 124 kan Adriaensz' serie gezien worden als de oudste nog bestaande systematische opneming op middelgrote schaal van het kustgebied van de Nederlandse vestiging op Taiwan.

The two charts of the south-west coast of Taiwan to the north and south of the new Company settlement on the peninsula of Tayouan on sheets 222-223, made in 1624 or 1625 by the pilot and helmsman Hendrick Adriaensz, belong with the one of the Taiwan Strait with Amoy and the Pescadores on sheet 207 above. Together they form a series of provisional navigation charts with increasing scales for the crossing of the Taiwan Strait from Amoy and for approaching Tayouan, with the detail map on sheets 222-223 above as the one drawn to the largest scale. The annotation on the left of the map provides additional detailed nautical information. The difference in the image of the Pescadores is striking; on both the distance to Taiwan is too small, while the size of the islands on the lower map has been made much too big. Together with the map of Tayouan and surroundings according to a somewhat earlier original by Moses Claesz Comans on sheet 124, Adriaensz's series can be considered as the oldest extant systematic record to a medium scale of the coastal areas of the Dutch settlement in Taiwan.

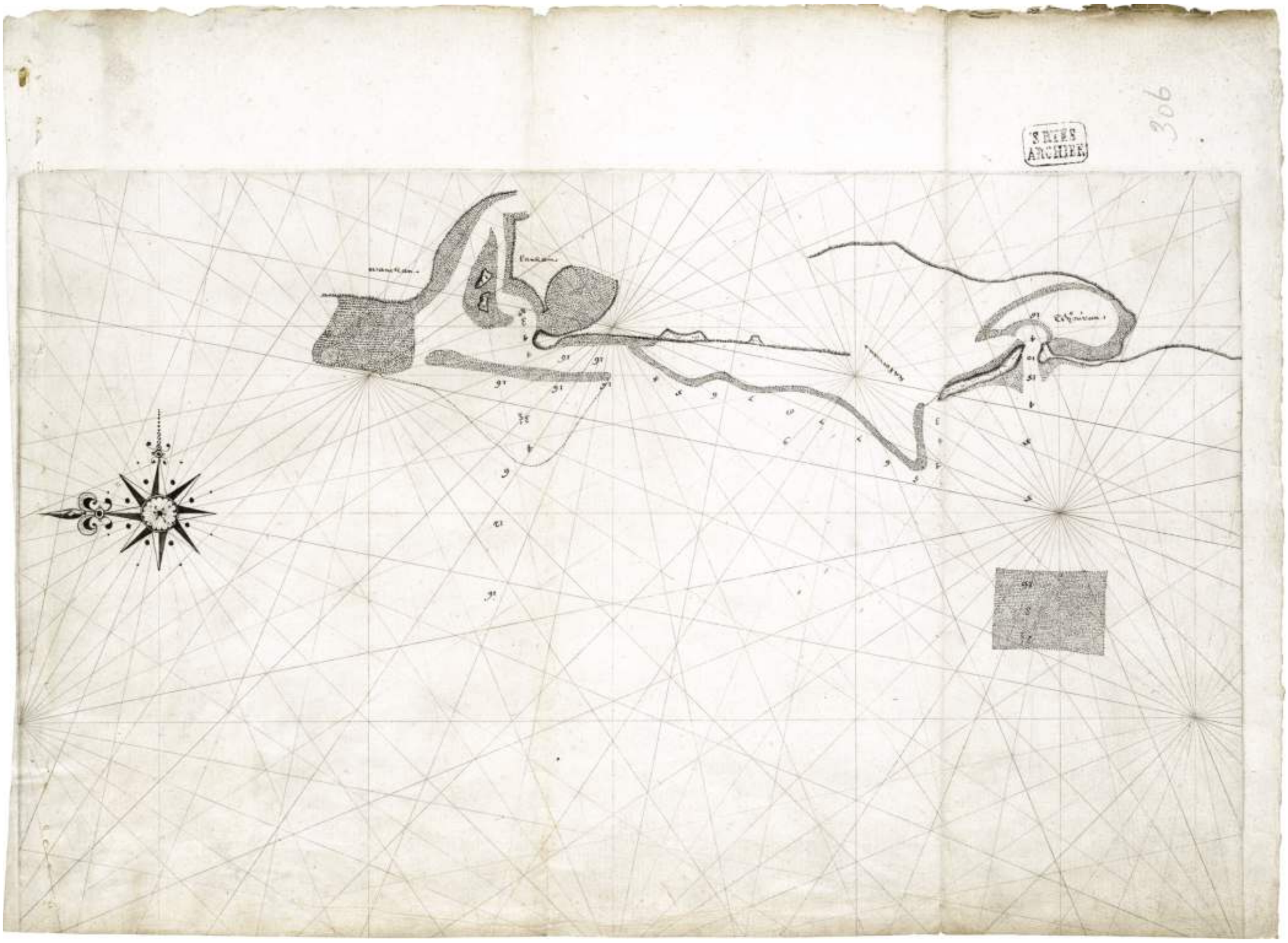
S'HAGS ARCHIEF
306

blad / sheet 224:

Nationaal Archief, 4.VEL 306.

[Kopie naar Moses Claesz Comans, 1623] :
[Copied from Moses Claesz Comans, 1623] :

[Afteijckeninghe vande baije van Taijuwan, etc].

[Depiction of Tayouan Bay, etc].

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, 33 x 46 cm.
1 map : ms on paper, 33 x 46 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

Verso: Afteijckeninghe vande baije van Taijuwan, etc.

De kust bij Tayouan en omgeving werd begin 1623 tijdens de grote vlootexpeditie naar Macao en de Pescadores op last van commandeur Cornelis Reijersz voor het eerst systematisch verkend door de stuurman Moses Claesz Comans. Diens originele kaart is nu niet meer bekend, maar wel de kopie door – vermoedelijk – de Bataviase equipagemeester Pieter Cornelisz op blad 224 boven, die later in dat jaar naar de Republiek werd gezonden; zie ook Comans' kaart van de Pescadores op blad 208. Rechts op de kaart op blad 224 is het nog onbewoonde schiereiland Tayouan te herkennen waarop kort nadien de eerste Nederlandse versterking zou worden gebouwd, het latere Fort Zeelandia.

At the beginning of 1623 the coast at Tayouan and surroundings was mapped systematically for the first time by the helmsman Moses Claesz Comans on the orders of Commander Cornelis Reijersz during the major expedition to Macau and the Pescadores. Comans's original map is no longer known, but we do have the copy by – presumably – the Batavian quartermaster Pieter Cornelisz on sheet 224 above which was sent to the Republic later in that year; see also Comans's chart of the Pescadores on sheet 208. On the right on the map on sheet 224 we can see the still uninhabited peninsula of Tayouan, where shortly after this the first Dutch fort would be built, the later Fort Zeelandia.

blad / sheet 225:

Nationaal Archief, 4.VELH 140.

Bij mijn Jan Garbrantsse Black van Aeckersloot Anno 1629 den 13 septmb:r int Jacht Texel :
By me Jan Gerbrantsz Black from Akersloot Anno 1629 the 13th of September in the Yacht Texel :

[Caerte van Teijowan].

[Chart of Tayouan].

Schaalstok van 5 duijsche mijlen = [ca. 1 : 86.100].
Scale-bar of *5 duijsche mijlen* = [approximately 1 : 86,100].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 53,5 x 77 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 53.5 x 77 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

Verso: Caerte van Teijowan.

Verklaringen: [midden boven] een beschrijving :
Explanations: [above centre] a description :

Aldus verthoont hem het Hooge Landt van de Leequees als gij in Tijawan voor't gadt lecht te weeten Binnen.
Bij mijn Jan Garbrantsse Black van Aeckersloot anno 1629 den 13 septemb:r in't Jacht Texel.

[rechtsonder] een legenda bij de letters A t/m K en een aantekening :
[lower right] a key to the letters A to K and a note :

Aenwijsinge van de voornaemste dingen deser Caerte.

A. Is het foort Zeelandia.	F. De oude Logie.
B. De ronduijt.	G. Het eijlandt Pacombaij.
C. De Sadt Proventie.	H. Het Noorder gadt.
D. Het gadt ofte incomen.	I. De rivier van Sinckan.
E. De logie.	K. De rivier van Soulangh.

Dient Aengemerckt dat de diepten op peijl laech water gestelt sijn 1629.

De opmerkelijk gedetailleerde en fraai uitgewerkte navigatiekaart van de toegang tot Fort Zeelandia en de lagune achter Tayouan op blad 225, of anders de verkenning met het jacht *Texel* die eraan ten grondslag lag, werd blijkens de annotatie op 13 september 1629 door de stuurman en loods Jan Gerbrantsz Black afgesloten. In 1630 werd de kaart in de Republiek ontvangen uit Batavia. Black, afkomstig uit het dorp Akersloot bij Alkmaar, was tijdens gouverneur Putmans ambtsperiode en in de eerste jaren nadien verantwoordelijk voor een groter aantal kustkaarten van Taiwan, de Pescadores en de Chinese overwal, waarvan voor zover bekend echter alleen de hier afgebeelde en die van de noordkust van Taiwan bij Kelang en Tanshui op blad 235 bewaard zijn gebleven.

The remarkably detailed and finely produced navigation chart of the entrance to Fort Zeelandia and the lagoon behind Tayouan on sheet 225, or otherwise the exploration with the yacht *Texel* which it was based on, was in view of the annotation completed by the helmsman and pilot Jan Gerbrantsz Black on 13 September 1629. The chart was received in the Republic from Batavia in 1630. During the period of Governor Putmans and the first years after Black, who came from the village of Akersloot near Alkmaar, was responsible for a larger number of maps of the coasts of Taiwan, the Pescadores and the opposite shore of China, but of these as far as we know the only ones to survive are the item shown here and the one of the north coast of Taiwan at Chilung and Tanshui on sheet 235.

blad / sheet 226:

Nationaal Archief, 4.VELH 141A.

Cornelis plochoij, [ca. 1652] :
Cornelis Jansz Plockhoij, [c. 1652] :

[Een perfect caertjen vant Taijouanse canael].

[A perfect chart of the Tayouan Channel].

Schaal: dese leijnschael, begrijpt vier hond: roeden offte, een quart v: een mijle gaans = [ca. 1 : 28.500].
Scale: *dese leijnschael, begrijpt vier hond: roeden offte, een quart v: een mijle gaans* = [approximately 1 : 28,500].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 85 x 96 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 85 x 96 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

Verso: Formosa 1652. […] Een perfect caertjen vant Taijouanse canael.

Verklaringen: [linksboven] een legenda bij de letters A t/m P :
Explanations: [upper left] a key to the letters A to P :

Letterwijser.
Het sijffer getal beteijckent de diepte met voeten.

A. De stat zeelandia.	I. 'T Noorder Riff.
B. 'T Fort zeelandia.	K. 'T Gat lacjemue.
C. 'T Suijder Cannaal.	L. De Zuijder Reede.
D. De plaat van bacsenboij.	M. Het vleckjen proventie.
E. De Reduijt zeeburgh.	N. 'T Naauw.
F. 'T Noorder Cannaal.	O. De soute Revier.
G. Lacjemue.	P. De verse Revier.
H. De noorder Reede.	

Zeelandia en Tayouan (Anping). De maker van het 'perfect caertjen vant Taijouanse canael' op blad 226, zoals de bescheiden titel volgens een zeventiende-eeuwse notitie op verso luidt (het 'kaartje' is in werkelijkheid bijna een meter breed!), is Cornelis Jansz Plockhoij, die in de jaren 1647-1654 in de rang van koopman de functie van eerste gezworen landmeter in Taiwan vervulde. In die hoedanigheid was hij in 1648-1650 de superieur van Caspar Schmalkalden, die hiervoor is genoemd als de auteur van de overzichtskaart van het eiland op blad 218 onder. Plockhoijs prachtig uitgevoerde kaart uit ca. 1652, die behalve het 'canael' van Tayouan ook de vestiging zelf en de wijde omtrek tot aan de overzijde van de lagune laat zien, is vooral belangwekkend vanwege de nauwkeurige weergave van het fort en de stad Zeelandia. Naast de twee kopieplans van Vingboons naar de situatie van ca. 1634 op blad 227 en Caspar Schmalkaldens kaart in vogelvluchtperspectief van ca. 1650 op blad 228 onder is zijn afbeelding de enige bewaard gebleven authentieke manuscriptplattegrond van Zeelandia uit de compagniestijd en tevens de meest recente. Waarschijnlijk om die reden werd deze kaart omstreeks 1695 in exacte kopie opgenomen in de overzichtsatlas van Isaak de Graaf (Deel I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, blad II-35 III), waar de legenda echter is vervangen door afzonderlijke inschriften.

De ontwikkeling van de stad en de versterkte zetel van het compagniesbestuur op het schiereiland Tayouan in de jaren 1624-1662 en de neerslag daarvan in kaarten en topografische afbeeldingen is evenals de overige VOC-cartografie van Taiwan uitmuntend beschreven in dr. C.J. Zandvliet, *Mapping for Money* (1998, 2002). De hierna volgende behandeling van dit onderwerp op de bladen 226-231 is in hoofdzaak op deze publicatie gebaseerd. Zoals op tal van andere beleidsterreinen onder VOC-bestuur in Taiwan, werd ook in dit geval de grondslag voor de uiteindelijke vorm in hoofdlijnen gelegd tijdens de ambtsperiode van gouverneur Hans Putmans in de jaren 1629-1636. Al kort na de vestiging van de eerste versterking in 1624 ontstond op korte afstand ten oosten daarvan een voornamelijk door Chinese handelaren van het vasteland bevolkte woonstad, die in Nederlandse bronnen gewoonlijk met dezelfde naam werd aangeduid als het schiereiland zelf, Tayouan. Soms werd echter ook wel de naam van het fort gebruikt, Zeelandia, of sprak men gewoon van de 'voorstad'. De snelle groei van deze nederzetting werd onder Putmans direct al vanaf 1629 veel strakker dan voorheen gereguleerd, onder meer door vestiging van particulieren afhankelijk te maken van officiële toestemming en perceelregistratie via zogenoemde erfbrieven, door het opleggen van belastingen en onderhoudsverplichtingen voor zowel de openbare ruimte als particuliere erven, en door de handhaving van strikte rooilijnen op basis van een rationeel rechthoekig stratenplan met stenen plaveisel. In 1634 werd bepaald dat alle houten en bamboe huizen vanwege het brandgevaar binnen een jaar vervangen dienden te worden door stenen panden, die bovendien vanaf 1636 alleen nog met pannen gedekt mochten zijn. Huisvuil moest naar speciaal aangewezen plaatsen worden afgevoerd en het was streng verboden varkens en vee los in de stad te laten lopen. Tayouan bleef echter tot het laatst van de Nederlandse periode onversterkt; pas in 1791, ruim een eeuw na de inlijving van Taiwan door de Qing (1683), werd de stad als hoofdzetel van het toenmalige Chinese bestuur alsnog ommuurd. Na de verovering door Coxinga in 1662 kreeg de nederzetting de naam van diens voorvaderlijke woonplaats in Fujian, Anping (An-p'ing); tegenwoordig vormt Anping een district in de stad Tainan (T'ai-nan), waarvan het centrum is gelegen op de plaats van de oude Nederlandse nevenvestiging Provintia.

Fort Zeelandia onderging onder Putmans eveneens ingrijpende veranderingen. Het Kasteel, zoals de versterking naar het woordgebruik van die tijd ook vaak werd genoemd, bestond in eerste aanleg uit alleen een rechthoekig fort met vier hoekbastions, aan de oostzijde waarvan op enige afstand het handelskantoor of de loge stond. Dit gebouw, in 1628 tot stand gekomen onder gouverneur Pieter Nuyts (1627-1629), is op de kaarten uit 1634 op blad 227 onder letter C aangeduid als het 'oude Logijment'. In 1629 begon tegen de noordzijde van het fort op last van Putmans de bouw van een nieuw en veel groter kantoor annex pakhuis en onderkomen voor de gouverneur, dat in bijna voltooide staat is afgebeeld in de tekeningen uit 1634 of 1635 op de bladen 228 boven en 229 boven. In de jaren nadien tot 1643 werd het nieuwe gouverneurshuis vervolgens binnen een tweede omwalling met hoornwerk getrokken, waarvan het eindresultaat is te zien in de tekening uit 1644 op blad 230 onder en de latere afgeleiden daarvan elders op de bladen 230-231, en op de kaart in vogelvluchtperspectief van Caspar Schmalkalden uit ca. 1650 op blad 228 onder. Deze laatste kaart toont tevens de kademuren langs het fort en de stad, het geëgaliseerde en met gras ingezaaide glacis oostelijk van het fort en de verharde weg tussen Zeelandia en Tayouan, die alle in 1645-1646 nieuw werden aangelegd onder gouverneur François Caron (1644-1646). Dit was ongeveer ook de situatie waarin de stad en het Kasteel zich bevonden tijdens de grote aanval door de Zheng-invasiemacht onder Coxinga in 1661, die na een beleg van zeven maanden ten slotte op 1 februari 1662 eindigde met de algehele overgave van de resterende compagniestroepen.

Zeelandia and Tayouan (Anping). The maker of the 'perfect little map of the Tayouan channel' on sheet 226, as the modest title according to a seventeenth-century note on the reverse calls it (the 'little map' is in fact almost a metre wide!), was Cornelis Jansz Plockhoij, who in the years 1647-1654 occupied the position of first sworn surveyor in Taiwan with the rank of merchant. In this capacity in 1648-1650 he was the superior of Caspar Schmalkalden, who has been mentioned earlier as the maker of the general map of the island on sheet 218 below. Plockhoij's beautifully executed map from about 1652, which as well as the 'channel' of Tayouan also shows the establishment itself and the broader surroundings as far as the other side of the lagoon, is significant in particular because of its accurate depiction of the fort and the town of Zeelandia. Besides the two copy plans by Vingboons according to the situation of about 1634 on sheet 227, and Caspar Schmalkalden's map in bird's-eye perspective from about 1650 on sheet 228 below, his picture is the only extant authentic manuscript ground-plan of Zeelandia from the time of the Company, and also the most recent. Probably for this reason this map was included in around 1695 in an exact copy in the general atlas by Isaak de Graaf (Volume I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, sheet II-35 III), where, however, the legend has been replaced with separate inscriptions.

With the VOC's cartography of Taiwan in general, the development of the town and the fortified Company headquarters on the peninsula of Tayouan in the years 1624-1662 and the reflection of this in maps and topographical drawings have been described in detail in the excellent work of Dr. C.J. Zandvliet, *Mapping for Money* (1998, 2002). The discussion of this subject on sheets 226-231 that follows here has been drawn mainly from this publication. As in many other fields of administration under VOC rule in Taiwan, in this case too the basis for their eventual form was in main lines laid out during the term of office of Governor Hans Putmans in 1629-1636. Not long after the first fortification was set up in 1624, a short distance to the east of it there arose a residential quarter inhabited primarily by Chinese traders from the mainland, and in Dutch sources this area is usually indicated with the same name as the peninsula itself. However, sometimes the name of the fort, Zeelandia, was used, or one spoke simply of the *voorstad* (suburb). Directly after Putmans's arrival in 1629 the rapid growth of this settlement was made subject to much stricter regulations than in the previous years, among other ways by making the residence of private persons dependent on official permission and on a formal land registry system by means of so-called *erfbrieven*, 'property papers', by imposing taxes and obligations to maintain both public spaces and private premises, and by adhering to strict building alignments on the basis of a rational rectangular street-plan with stone paving. In 1634 it was stipulated that all wooden and bamboo houses had to be replaced by brick or stone buildings within a year because of the danger of fire, and furthermore from 1636 these could only be roofed with tiles. Domestic rubbish had to be removed to specially designated places, and it was strictly forbidden to let pigs and cattle run free in the town. However, until the very end of the Dutch period Tayouan remained without defences; only in 1791, a good century after Taiwan had been annexed by the Qing (1683), was the town walled as the main seat of the then Chinese rule. After being conquered by Coxinga in 1662 the settlement was given the name of his ancestral home in Fujian, Anping (An-p'ing). At present Anping forms a district in the town of Tainan (T'ai-nan), the centre of which is located on the site of the old Dutch subsidiary settlement of *Provintia*.

Under Putmans Fort Zeelandia also underwent drastic alterations. The Castle, as the fort was called in the parlance of the time, consisted in the first instance of only a square fort with four corner bastions, on the eastern side of which at some distance the trading office or lodge stood. This building, which arose in 1628 under Governor Pieter Nuyts (1627-1629), is indicated on the maps from 1634 on sheet 227 below under the letter C as the 'old Lodgement'. In 1629, against the north side of the fort, on Putmans's orders building began on a new and much bigger office cum warehouse and accommodation for the governor, which is shown in its almost complete state in the drawings from 1634 or 1635 on sheets 228 above and 229 above. In the following years up to 1643 the new governor's house was then placed within a second rampart with a hornwork, the final result of which can be seen in the drawing from 1644 on sheet 230 below and the later derivatives from it elsewhere on sheets 230-231, and on the map in bird's-eye perspective by Caspar Schmalkalden from about 1650 on sheet 228 below. This latter map also shows the quay-walls along the fort and the town, the levelled glacis sown with grass to the east of the fort, and the paved road between Zeelandia and Tayouan, all of which were laid out new in 1645-1646 under Governor François Caron (1644-1646). This was also approximately the state that the town and Castle were in during the great attack by the Zheng invasion force under Coxinga in 1661, which after a seige of seven months on 1 February 1662 finally ended with the total surrender of the remaining Company troops.

Bijschriften: pag. 225 / Captions: p. 225

blad 227 boven / sheet 227 above:

Österreichische Nationalbibliothek, Atlas Blaeu-Van der Hem 41:04.

[Johannes Vingboons, 1665-1670] :

[Plan van de stad Tayouan en Fort Zeelandia].

[Plan of the town of Tayouan and Fort Zeelandia].

Schaalstok van 100 Rijnlandtsche Roeden Negentien hondert voor een Mijl = [ca. 1 : 2.580].
Scale-bar of *100 Rijnlandtsche Roeden Negentien hondert voor een Mijl* = [approximately 1 : 2,580].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 52 x 73,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 52 x 73.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is rechts.
Orientation: north is right.

Verklaringen: [linksboven] een legenda bij de letters A t/m P, transcriptie naar Van der Krogt 2005 :
Explanations: [upper left] a key to the letters A to P, transcribed from Van der Krogt 2005 :

Aenwijsing van de voorneemste Plaatsen op Tajovan.
A. Is t fort Zelandia.
B. Ist gouverneurs Logijment met sijn Packhuijsen en Logimenten voor de werckluijden.
C. Het oude Logijment, bij de Heer Nuijts, a:o 1628 gebout.
D. Het Sieckenhuijs.
E. Het Kerckhoff.
F. De Stadt ofte het Chineesche quartier.
G. De ordenarij Ree, voor Scheepen en Joncken vande Chineesen, om ancker te loopen wanneert begint te waijen, zijnde een sandplaat die met een Springh gants onder loopt.
H. De ordenarij Ree voor Scheepen en Joncken daer alles gelost en geladen wort, so dat G. en H. de ordinarij Reede is voor de Chineesen als voor de onse.
I. Enige Visschers huisjes, staende op de Noordt plaat, bij de Chineesen Pacrambeij genaemt.
K. Een hooghe dicke duijn, geleegen Z.Z. west, ontrent 60 Roeden van fort Zeelandia, 3 a 4 voeten hooger als den Barme vant gemelde fort.
L. Een gelijcke duijn, 6 voeten Lager als de voorige, geleegen ontrent 90 Roe vande selve eerste Duijn, waer op de Lemietpael gestelt is.
M. Een Duijn van gelijcke Hooghte als de tweede, die geteijckent is met de letter L leggende recht Zuijden, ontrent 32 Roeden van de tweede, van dese daer beginnen de duijnen datelijck veel lager en allenxkens kleijnder tot een vlack strandt te loopen, waer over met een Zuijder Mousson en hart weer, de Zee somtijts spoelt.
N. De Haven ofte Inkomst van Tajovan.
O. De oude Haven van selfs gestop.
P. Reduijt.

Johannes Vingboons' beide identieke plattegronden van Tayouan en Zeelandia uit ca. 1665 op blad 227, boven de versie voor de atlas van Laurens van der Hem en onder met omgekeerde oriëntatie voor de verzameling van prins Cosimo de Medici, zijn kopieën van een verloren gegaan origineel dat omstreeks 1634 in Taiwan werd vervaardigd en waarschijnlijk in het jaar daarop of in 1636 via Batavia in de Republiek aankwam. De maker is wellicht gouverneur Putmans schoonvader, de militair ingenieur David de Solemne, die op de terugweg van een reis naar Japan in de periode december 1634 tot februari 1635 in Taiwan verbleef en toen ook het origineel van Vingboons' afbeeldingen van het nieuwe gouverneurshuis op de bladen 228-229 tekende. Op de langgerekte zandplaat aan de noordkant tegenover het fort bevond zich sinds Nuyts' gouverneurschap nog een tweede versterking, Zeeburg, die echter net buiten dit kaartbeeld valt. Een derde is in het plan onder P aangegeven als de 'Reduijt', een kleine schans aan het water ten zuiden van het fort die in feite het restant was van de allereerste, provisorische fortificatie uit 1624. Op de kaart van Jan Gerbrandtsz Black uit 1629 op blad 225 wordt die locatie onder A nog als het fort aangeduid, hoewel Zeelandia toen in aanleg ook al bestond. In 1639 werd verder zuidwaarts op het schiereiland een nieuwe stenen redoute voltooid, Utrecht, die de toegang over land moest bewaken. Deze is te zien in de tekening uit 1644 en afgeleiden op de bladen 230-231.

Johannes Vingboons's two identical ground-plans of Tayouan and Zeelandia from about 1665 on sheet 227, above the version for the atlas of Laurens van der Hem and below with reversed orientation the one for the collection of Prince Cosimo de Medici, are copies of a lost original that was produced around 1634 in Taiwan, and probably arrived in the Republic via Batavia in the next year or in 1636. The maker was perhaps Governor Putmans's father-in-law, the military engineer David de Solemne, who stayed in Taiwan in the period December 1634 to February 1635 on his way back from a voyage to Japan, and then also drew the original of Vingboons's depictions of the new governor's house on sheets 228-229. On the long sandbar on the northern side opposite the fort, since Nuyts's governorship there had been a second fortification, *Zeeburg*, but this is just outside the map-image. A third is indicated as P in the plan as the 'Redoubt', a small bulwark on the water to the south of the fort that was in fact a remnant of the very first, provisional fortification from 1624. On Jan Gerbrandtsz Black's map from 1629 on sheet 225 that location is still shown under A as the fort, although Zeelandia already existed in a rudimentary form. In 1639 further southwards on the peninsula a new stone redoubt, *Utrecht*, was completed, which was to guard access by land. It is to be seen in the drawing from 1644 and its derivatives on sheets 230-231.

blad 227 onder / sheet 227 below:

Biblioteca Medicea Laurenziana, Carte di Castello 28.

[Johannes Vingboons, ca. / c. 1665] :

Caert van de Rheede [genaamd] van / Tayouan is gelegen Benoorden de Linie / Æquinoctiael op de hooghte van 22 graede's.

Chart of the Roadstead [called] / Tayouan which is located North of the / Equator at the latitude of 22 degrees.

Schaalstok van 100 Rhijnlandtsche Roeden = [ca. 1 : 2.500].
Scale-bar of *100 Rhijnlandtsche Roeden* = [approximately 1 : 2,500].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 49 x 72 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 49 x 72 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

Verklaringen: [rechtsonder] een legenda bij de letters A t/m P, identiek aan Atlas Blaeu-Van der Hem 41:04 op blad 227 boven, geen transcriptie.
Explanations: [lower right] a key to the letters A to P, identical to Atlas Blaeu-Van der Hem 41:04 on sheet 227 above, not transcribed.

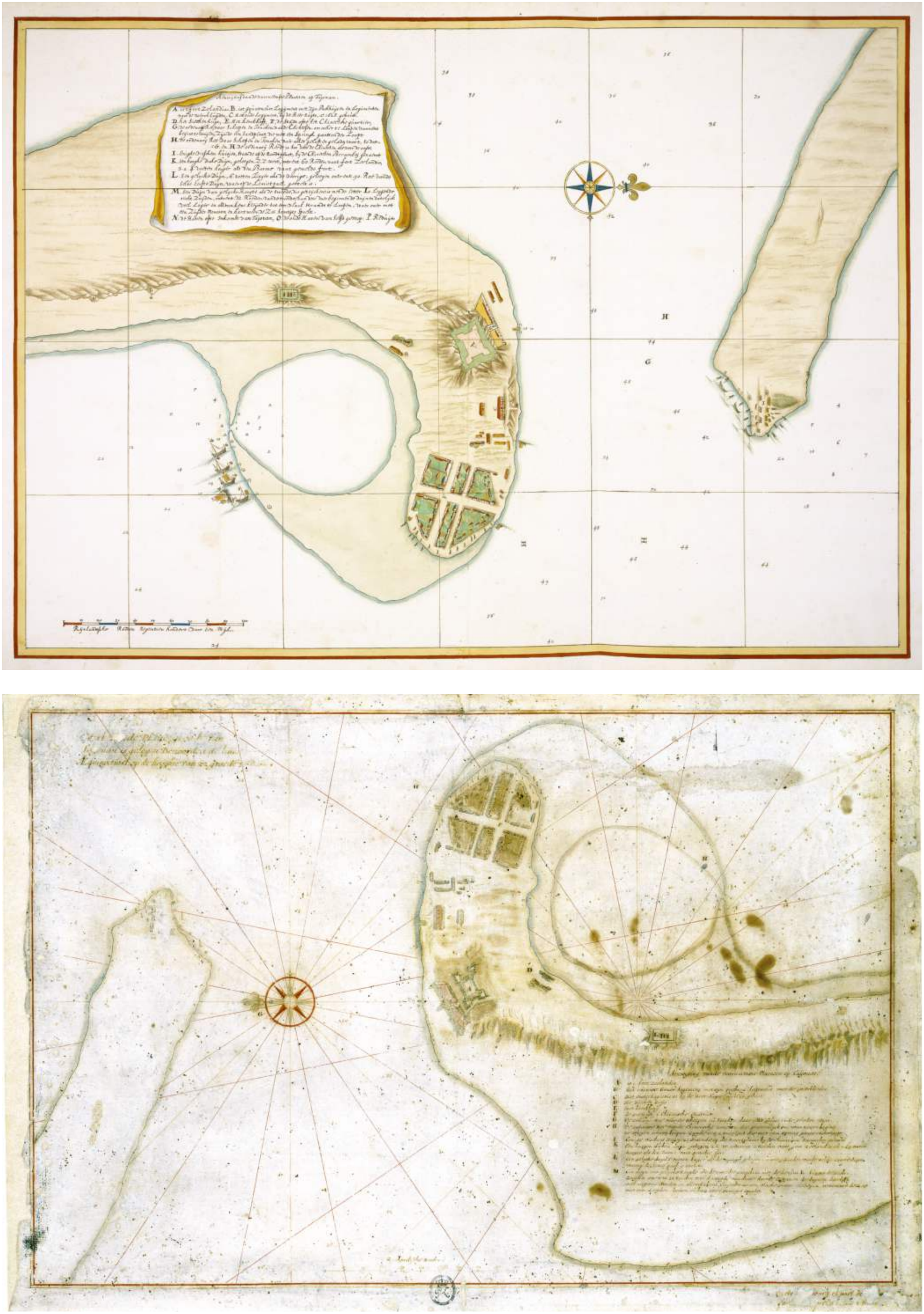

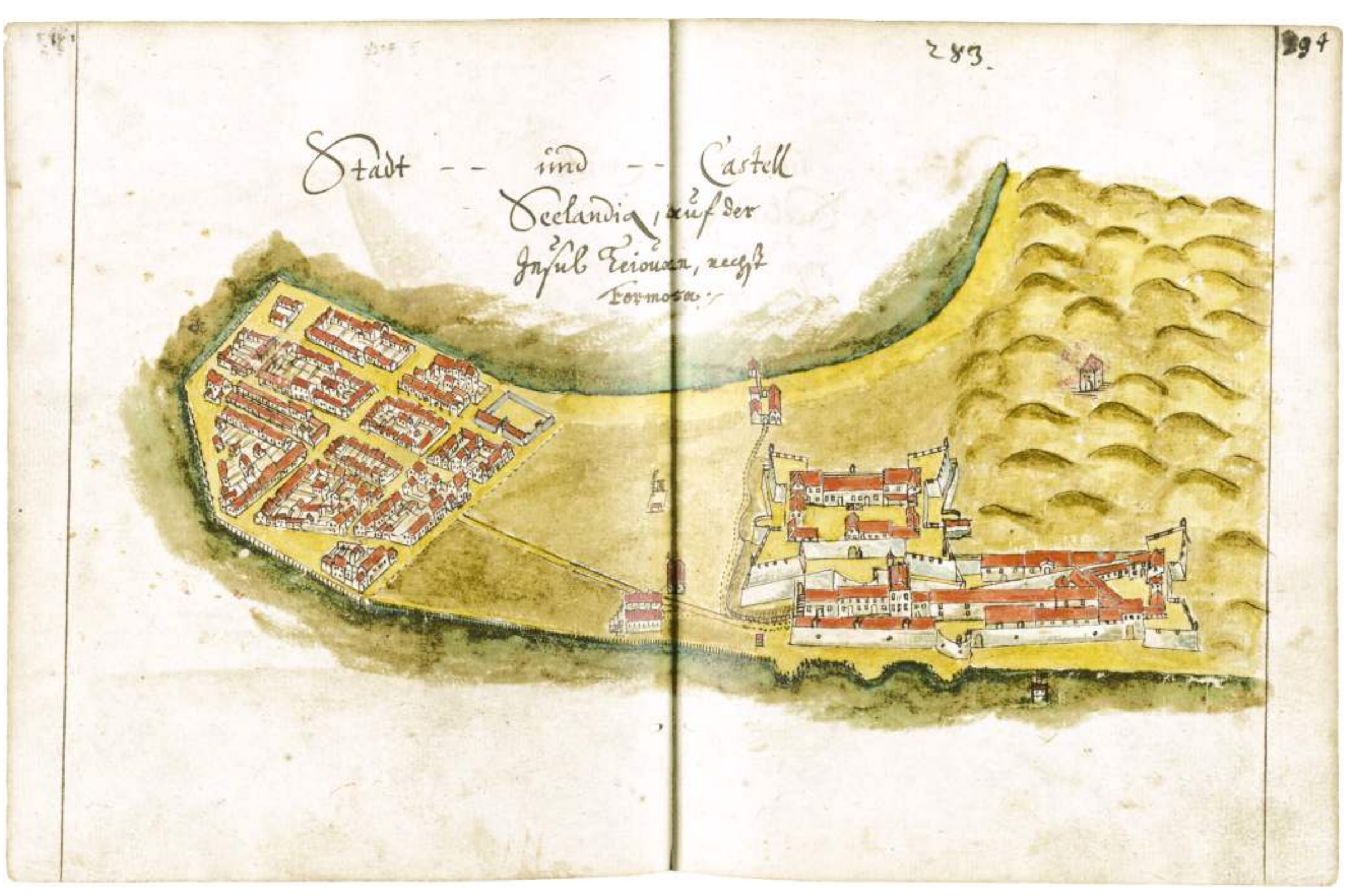
283
94
Stadt -- und -- Castell
Seelandia / auf der
Insul Teiouan, recht
Formosa.

Affteykening van 't fort Zeelandia Geleegen in Tagouwan op Een Zandt Plaete aen 't Eylandt formosa. Begreepen Door ordre vande E: Heer Pieter De Carpentier inde Jare 1624 ende in deeser forme voltwocken by de Heer Gouver Hans Putmans.

blad 228 boven / sheet 228 above:

Nationaal Archief 4.VELH 619.118.

[Johannes Vingboons naar David de Solemne, 1635 / ca. 1665] :
[Johannes Vingboons, copied from David de Solemne, 1635 / c. 1665] :

[Fort Zeelandia met het nieuwe gouverneurshuis].

[Fort Zeelandia with the new Governor's House].

Aquareltekening in vogelvluchtperspectief op papier, gekleurd, 41 x 62 cm.
Water-colour drawing in bird's-eye perspective on paper, coloured, 41 x 62 cm.

blad / sheet 229:

Biblioteca Medicea Laurenziana, Carte di Castello 33.

[Johannes Vingboons naar David de Solemne, 1635 / ca. 1665] :
[Johannes Vingboons, copied from David de Solemne, 1635 / c. 1665] :

Affteijkening van 't fort Zeelandia Geleegen in Tayouwan […].

Depiction of Fort Zeelandia Located in Tayouan […].

Aquareltekening in vogelvluchtperspectief op papier, gekleurd, 50 x 69,5 cm.
Water-colour drawing in bird's-eye perspective on paper, coloured, 50 x 69.5 cm.

Verklaringen: [boven] een beschrijving, als vervolg van de titel :
Explanations: [above] a description, in continuation of the title :

Op Een Zandt Plaete aen 't Eylandt formosa. Begreepen Door Ordre vande / E: Heer Pieter de Carpentier inde Jare 1624 ende in deeser forme voltrocken by de Heer Gouver Hans Putmans.

De datering van Vingboons' kopietekening van De Solemnes aanzicht van Fort Zeelandia en het nieuwe gouverneurshuis uit 1635 die naderhand in de Atlas Beudeker kwam, op blad 228 boven, is niet zeker; mogelijk is deze van aanzienlijk vroegere datum dan 1665. De tekening is in elk geval onafgemaakt gebleven, gezien de aanwezigheid van kopieerlijnen en het ontbreken van een titel of andere annotatie. De versie voor prins Cosimo de Medici op blad 229 boven geeft aan hoe de voorstelling uiteindelijk had moeten worden. Het aanzicht is vanuit het noorden, met op de achtergrond de langgerekte duinenrij en zandplaat die naar het vasteland van Taiwan leidde. Goed is te zien dat van Fort Zeelandia in 1635 het noordwestelijke bastion nog altijd niet was voltooid; dit zou uiteindelijk pas in 1639 zijn beslag krijgen, terwijl de overige drie punten al in 1632 klaar waren. Het gouverneurshuis en de diverse bijgebouwen, waaraan toen nog druk werd gewerkt (zie de bouwmaterialen op de wal), konden slechts provisorisch verdedigd worden met behulp van de vier kanonnen op het platte dak en vormden in geval van een succesvolle vijandelijke landing zelfs een regelrechte bedreiging voor het fort zelf. Pas nadat in de jaren 1636-1643 de tweede omwalling met een groot hoornwerk aan de westzijde was aangelegd, was deze gevaarlijke situatie blijvend ondervangen.

The dating of Vingboons's copy drawing of De Solemne's view of Fort Zeelandia and the new governor's house from 1635 which later ended up in the Beudeker Atlas, on sheet 228 above, is uncertain – possibly it is of considerably earlier date than 1665. In any case the drawing was left unfinished, in view of the presence of copying lines and the lack of a title or other annotation. The version for Prince Cosimo de Medici on sheet 229 above shows what the representation should have looked like. The view is from the north, with in the background the long line of dunes and sandbar that led to the mainland of Taiwan. It can clearly be seen that in 1635 the north-western bastion of Fort Zeelandia was still not complete. This would only be finished in 1639, whereas the other three corners were already done in 1632. The governor's house and the various outbuildings, that were still in the midst of construction (see the building materials on the shore) could only be defended in a provisional way with the help of four cannons on the flat roof, and in the case of a successful hostile landing even formed a direct threat to the fort itself. Only after a second line of ramparts with a large hornwork was put up on the western side in 1636-1643 was this dangerous situation alleviated.

blad 228 onder / sheet 228 below:

Forschungsbibliothek Gotha, Chart B. 533 fols. 282V-283R.

[Caspar Schmalkalden, 1648-1650] :

Stadt und Castell / Seelandia, auf der / Insul Teiouan, rechst / Formosa.

Stad en Kasteel / Zeelandia, op het / Eiland Tayouan / ten rechte Formosa.

Town and castle of / Zeelandia, on the / Island of Tayouan / correctly Formosa.

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart in vogelvluchtperspectief : ms op papier, gekleurd, 19,5 x 30 cm.
1 map in bird's-eye perspective : ms on paper, coloured, 19.5 x 30 cm.

Oriëntatie: het noorden is onder.
Orientation: north is below.

Caspar Schmalkaldens plattegrond in vogelvluchtperspectief op blad 228 onder laat zien dat de stad Tayowan omstreeks 1650 flink was uitgebreid in vergelijking met Putmans' tijd. Aan het eind van het compagniesbewind in Taiwan telde de plaats naar schatting ca. 5000 inwoners, voornamelijk Chinezen. Aan de nieuwe weg tussen fort en stad is vooraan de oude loge van Nuyts te herkennen, terwijl de eerste redoute aan het zuiderstrand intussen het havenkantoor is geworden. Met het schematisch weergegeven gebouwtje in de duinen rechts achter het fort bedoelt Schmalkalden waarschijn de nieuwe buitenpost Utrecht, die veel beter is te zien in de tekeningen op de bladen 230-231. Zie deze afbeeldingen ook voor de verklaring van een aantal afzonderlijke objecten in de bijgaande legenda's.

Caspar Schmalkalden's ground-plan in bird's-eye perspective on sheet 228 below shows that in about 1650 the town of Tayouan had grown considerably in comparison with Putmans's time. At the end of the Company's rule in Taiwan it had an estimated 5000 inhabitants, mainly Chinese. The old lodge of Nuyts can be recognized on the new road between the fort and town in front, while the first redoubt on the southern shore had in the meantime become the harbour office. With the sketchily drawn little building in the dunes on the right behind the fort Schmalkalden means the new Utrecht outpost, which can be seen much better in the drawings on sheets 230-231. See these depictions also for an explanation of a number of separate objects in the accompanying legends.

blad 230 boven / sheet 230 above:

Zeeuws Museum, Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen G1694.

[Anoniem, ca. 1644] :
[Anonymous, c. 1644] :

Taiowan.

Tayouan.

Aquareltekening in vogelvluchtperspectief op perkament, 50 x 90,5 cm.
Water-colour drawing in bird's-eye perspective on vellum, 50 x 90.5 cm.

Verklaringen: [boven] een legenda bij de nummers 1 t/m 10, identiek aan de nummer 1-10 in Atlas Blaeu-Van der Hem 41:05 op blad 231 boven, geen transcriptie.
Explanations: [above] a key to the numbers 1 to 10, identical to numbers 1-10 in Atlas Blaeu-Van der Hem 41:05 on sheet 231 above, not transcribed.

Van het bekende en veelvuldig in druk verschenen aanzicht van Tayouan en Fort Zeelandia vanuit het noorden in vogelvluchtperspectief bestaan ten minste vier vrijwel identieke manuscriptafbeeldingen, die alle zijn gereproduceerd op de bladen 230-231. Zandvliet (1998, 2002) beschouwt de aquareltekening op perkament uit ca. 1644 op blad 230 boven als het origineel, dat hij onder voorbehoud toeschrijft aan de schilder Joost Pauwelsz Noorwits, mogelijk op basis van een kaart van de fabriek en landmeter Nicasius de Hooghe. De laatste was van 1638 tot 1647 werkzaam in Taiwan, terwijl van Noorwits bekend is dat hij in de jaren veertig enige tijd op het eiland verbleef en daar ook schilderijen vervaardigde. De overige drie tekeningen zijn alle afkomstig uit het atelier van Johannes Vingboons: op blad 230 onder is diens versie voor prins Cosimo de Medici gereproduceerd, op blad 231 boven die voor de atlas van Laurens van der Hem, en op blad 231 onder de ongekleurde tekening die later in het bezit was van de Franse verzamelaar François Roger de Gaignières, nu in de Bibliothèque nationale de France.

1. 't Chinees Quartier.
2. 't Gerecht.
3. De Passer oft marckt.
4. 't Equipagie ende Smits Huijs.
5. 't Fort Zeelandia.
6. 't Gouverneurs Huijs.
7. 't Hoorenwerck.
8. Reduijt Utrecht.
9. De Paerde Stal.
10. 't Hooge Landt Ilha Formosa.
11. De Sandt Plaet Paxinboij.
12. De Chineesche Ree.
TAIOAN.

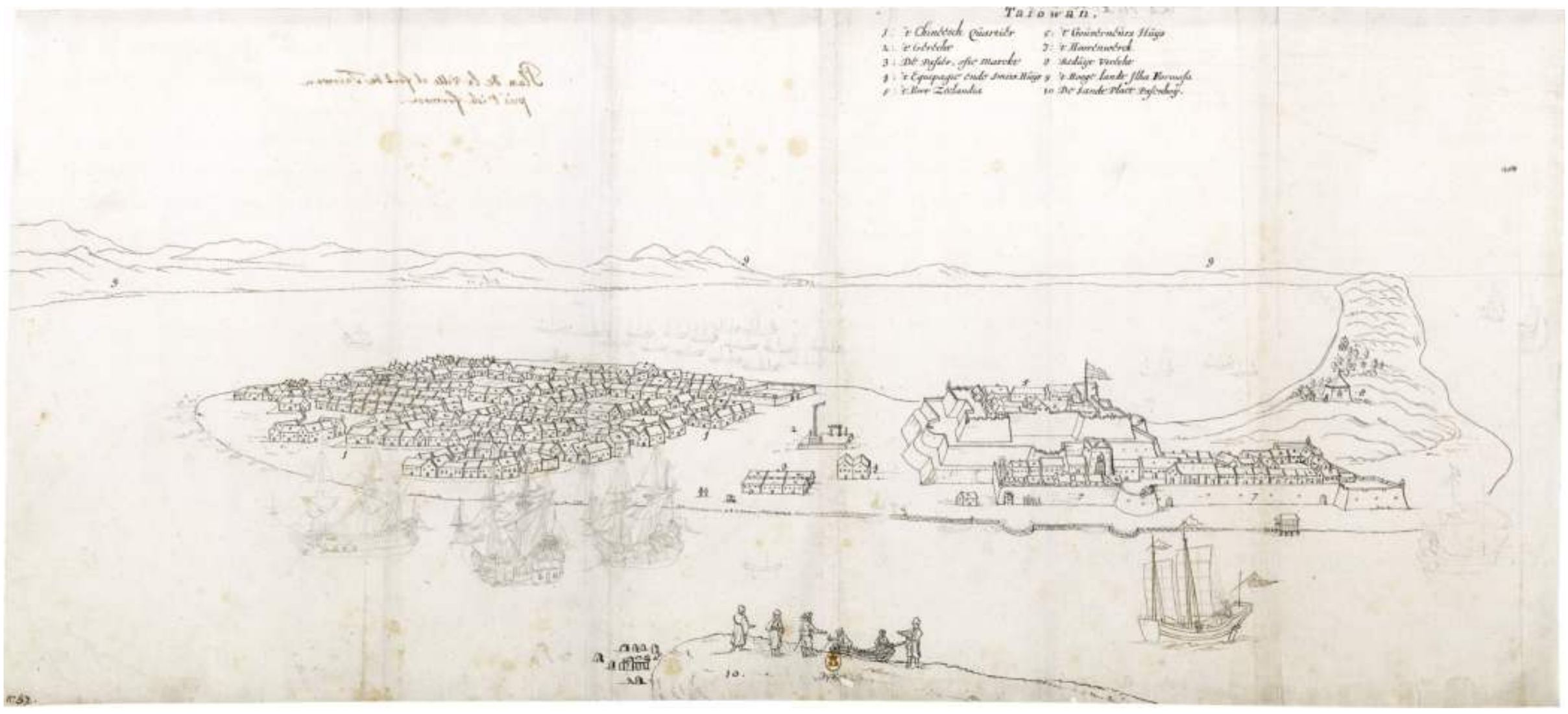
Taiowan.
1 't Chinees Quartier
2 't Gerecht
3 De Passer, oft Marckt
4 't Equipagie ende Smits Huijs
5 't Fort Zeelandia
6 't Gouverneurs Huijs
7 't Hoorenwerck
8 Reduijt Utrecht
9 't Hooge Landt Ilha Formosa
10 De Sandt Plaet Paxinboij

Bijschriften: pag. 232 / Captions: p. 232

There exist at least four practically identical manuscript depictions of the well known view of Tayouan and Fort Zeelandia from the north in bird's-eye perspective which has often appeared in print, and all of these are reproduced on sheets 230-231. Zandvliet (1998, 2002) regards the water-colour drawing on vellum from about 1644 on sheet 230 above as the original, which with reservations he ascribes to the painter Joost Pauwelsz Noorwits, possibly on the basis of a map by the superintendent-of-works and surveyor Nicasius de Hooghe. The latter worked in Taiwan from 1638 to 1647, while of Noorwits it is known that he spent some time on the island in the 1640s and also produced paintings there. The remaining three drawings all originate from the studio of Johannes Vingboons: on sheet 230 below is his version for Prince Cosimo de Medici, on sheet 231 above is the one for the atlas of Laurens van der Hem, and on sheet 231 below the uncoloured drawing that later was in the possession of the French collector François Roger de Gaignières, and is now in the *Bibliothèque nationale de France*.

blad 230 onder / sheet 230 below:

Biblioteca Medicea Laurenziana, Carte di Castello 7.

[Johannes Vingboons, ca. / c. 1665] :

Taijoan.

Tayouan.

Aquareltekening in vogelvluchtperspectief op papier, gekleurd, 53,5 x 89,5 cm.
Water-colour drawing in bird's-eye perspective on paper, coloured, 53.5 x 89.5 cm.

Verklaringen: [boven] een legenda bij de nummers 1 t/m 10, identiek aan de nummer 1-10 in Atlas Blaeu-Van der Hem 41:05 op blad 231 boven, geen transcriptie.
Explanations: [above] a key to the numbers 1 to 10, identical to numbers 1-10 in Atlas Blaeu-Van der Hem 41:05 on sheet 231 above, not transcribed.

blad 231 boven / sheet 231 above:

Österreichische Nationalbibliothek, Atlas Blaeu-Van der Hem 41:05.

[Johannes Vingboons, 1665-1670] :

Taioan.

Tayouan.

Aquareltekening in vogelvluchtperspectief op papier, gekleurd, 52 x 83 cm.
Water-colour drawing in bird's-eye perspective on paper, coloured, 52 x 83 cm.

Verklaringen: [boven] een legenda bij de nummers 1 t/m 12, transcriptie naar Van der Krogt 2005 :
Explanations: [above] a key to the numbers 1 to 12, transcribed from Van der Krogt 2005 :

1. 'T Chinees Quartier.
2. 'T Gerecht.
3. De Passer oft marckt.
4. 'T Equipagie ende smits huijs.
5. 'T Fort Zeelandia.
6. 'T Gouverneurs huijs.
7. 'T Hoorenwerck.
8. Reduijt Utrecht.
9. De Paerde Stal.
10. 'T Hooge Landt Ilha Formoso.
11. De Sandt Plaet Paxinboij.
12. De Chineesche Ree.

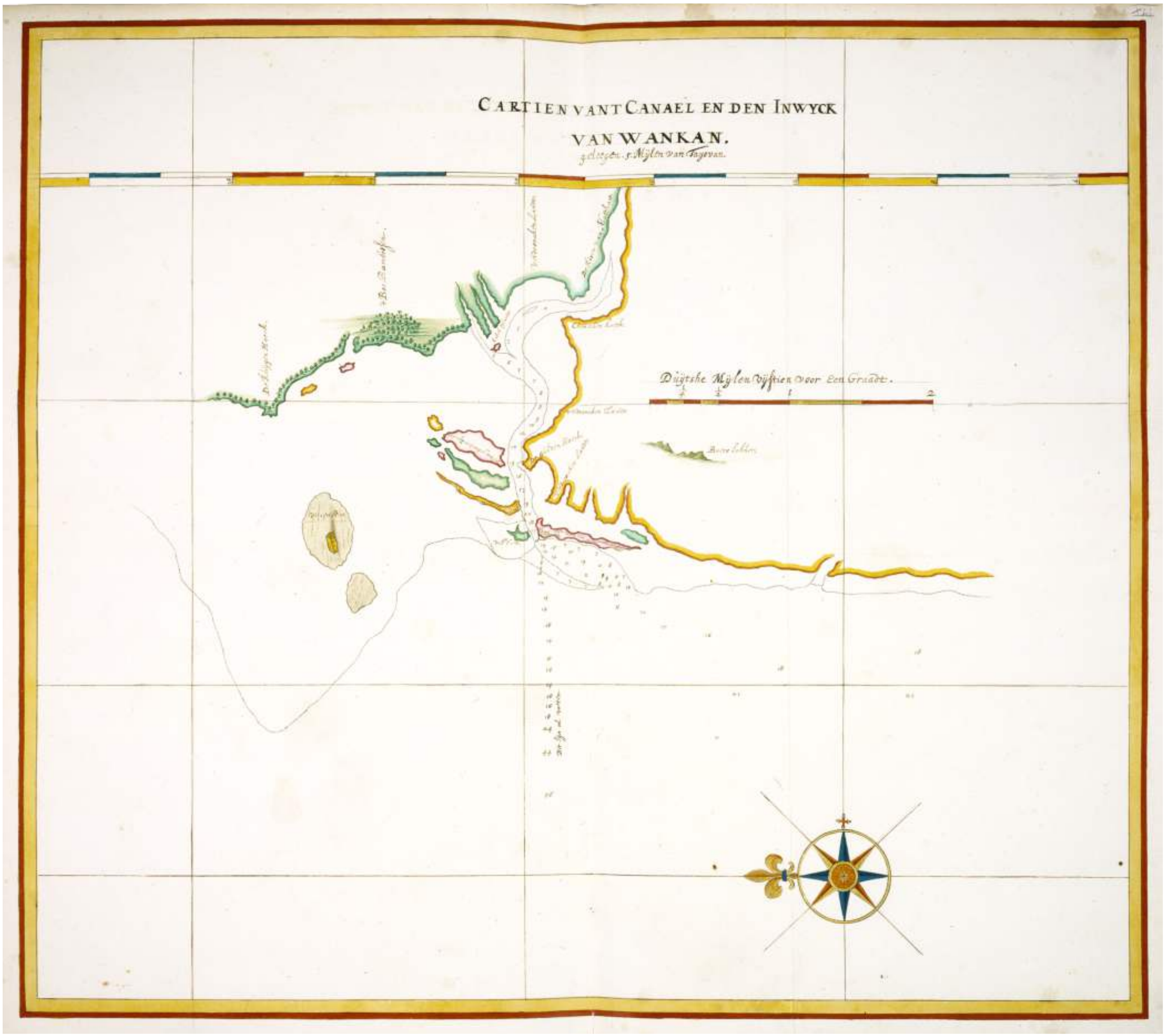
CARTIEN VANT CANAEL EN DEN INWYCK
VAN WANKAN.
geleegen 5 Mijlen van Tayovan.
Duijtshe Mijlen vijftien voor een Graadt.
Barr Lobbes

blad 231 onder / sheet 231 below:

Bibliothèque nationale de France, DEP VD-29 Tome 3 FT 6 [= Gaignières 6485].

[Johannes Vingboons, ca. / c. 1665] :

Taiowan.

Tayouan.

Pentekening in vogelvluchtperspectief op papier, 37 x 82 cm.
Pen drawing in bird's-eye perspective on paper, 37 x 82 cm.

Verklaringen: [boven] een legenda bij de nummers 1 t/m 10, identiek aan de nummers 1-10 in Atlas Blaeu-Van der Hem 41:05 op blad 231 boven, geen transcriptie.
Explanations: [above] a key to the numbers 1 to 10, identical to numbers 1-10 in Atlas Blaeu-Van der Hem 41:05 on sheet 231 above, not transcribed.

blad / sheet 232:

Österreichische Nationalbibliothek, Atlas Blaeu-Van der Hem 41:06.

[Johannes Vingboons, 1665-1670] :

Cartien vant Canael en den Inwyck / van Wankan. / geleegen 5 Mijlen van Tayovan.

Chart of the Channel and the Bay / of Pachang. / located 5 Miles from Tayouan.

Schaalstok van 2 Duijtshe Mijlen vijftien voor Een Graadt = [ca. 1 : 192.400].
Scale-bar of *2 Duijtshe Mijlen vijftien voor Een Graadt* = [approximately 1 : 192,400].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 54 x 61 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 54 x 61 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

Als laatste van het kerngebied van de Nederlandse kolonisatie in het zuidwesten van Taiwan zijn op de bladen 232-233 drie detailkaarten van locaties in de wijdere omgeving van Tayouan gereproduceerd, op blad 234 boven gevolgd door de afsluitende kaart van deze kuststreken uit het eerder genoemde journaal van Michiel Gerritsz Boos. De kaart van Johannes Vingboons uit 1665-1670 voor de atlas van Laurens van der Hem op blad 232 is mogelijk een kopie naar een origineel uit 1636 van de eerder genoemde Pieter Jansz (bladen 220-221) en bedekt de monding van de Pachang-rivier (Pa-chang Chi), hemelsbreed ruim 35 kilometer ten noorden van Tayouan. De Compagnie onderhield hier op een eilandje aan de zuidkant van de riviermonding een kleine versterkte post, de redoute Vlissingen of Wanchan, die is aangegeven op Vingboons' overzichtskaart van dit kustgebied op blad 220 boven. De kaart van – vermoedelijk – de landmeter en bouwmeester Symon Jacobsz Domckens op blad 233 boven toont een detail van hetzelfde gebied met uitvoerige annotatie nadat de post in 1644 door de inwerking van stroming en hoog water ondermijnd was geraakt en de bezetting een provisorisch onderkomen in een pagger op een nabije landtong moest betrekken. Op blad 233 onder ten slotte is een tweede kaart van Domckens afgebeeld, eveneens in 1644 gemaakt in opdracht van gouverneur François Caron, waarin de in dat jaar aan Chinese kolonisten uitgegeven rijst- en suikerrietlanden bij 'Saccan' (Saccam, Provintia) op het vasteland van Taiwan zijn ingetekend, tegenover Tayouan aan de oostoever van de lagune. De totale oppervlakte van de in cultuur gebrachte percelen in dit belangrijke landbouwgebied, dat tegenwoordig het centrum van de stad Tainan vormt, bedroeg toen ca. 25 km². In 1653-1655 werd de kleine nederzetting ter plaatse van een versterkte buitenpost voorzien, die eveneens de naam Provintia kreeg. De beide kaarten van Domckens vormden oorspronkelijk bijlagen bij het deel van het dagregister van het Kasteel Zeelandia afgesloten op 8 augustus 1644.

As the final ones of the core area of Dutch colonization in the south-west of Taiwan, on sheets 232-233 we reproduce three detail maps of locations in the broader surroundings of Tayouan, followed on sheet 234 by the concluding chart of these coastal districts from the journal of Michiel Gerritsz Boos mentioned earlier. The map by Johannes Vingboons from 1665-1670 for the atlas of Laurens van der Hem on sheet 232 is possibly a copy after an original from 1636 by the Pieter Jansz mentioned above (sheets 220-221), and covers the mouth of the Pachang River (Pa-chang Chi), more than 35 kilometres in a straight line to the north of Tayouan. Here the Company had a small fortified post on an island on the southern side of the mouth of the river, the redoubt *Vlissingen* or Wanchan, which is indicated on Vingboons's general map of this area of coast on sheet 220 above. The map by – presumably – the surveyor and master builder Symon Jacobsz Domckens on sheet 233 above shows a detail of the same area with a lengthy annotation after the post had been undermined by the action of currents and tides in 1644, and the staff had had to occupy temporary quarters in a stockade on a nearby point of land. Finally on sheet 233 below a second map by Domckens is shown, also made in 1644 on the instructions of Governor François Caron, on which he has drawn the fields of rice and sugarcane that were allotted to Chinese colonists in that year at *Saccan* (Saccam, Provintia) on the mainland of Taiwan, opposite Tayouan on the eastern shore of the lagoon. The total of the plots of land brought under cultivation in this important agricultural area at this time was about 25 square kilometres. In 1653-1655 the little settlement on this site was provided with a fortified outpost, which also was given the name Provintia. The two maps by Domckens were originally attachments to the volume of the log of Zeelandia Castle closed on 8 August 1644.

blad 233 onder / sheet 233 below:

Nationaal Archief, 4.VEL 1126.

[Symon Jacobs Domckens, 1644] :

[Caerte van de Besaeijde velden aen Saccan].

[Map of the Cultivated fields in Saccam].

Schaalstok van [800 Rijnlandse roeden] = [ca. 1 :14.600].
Scale-bar of [*800 Rijnlandse roeden*] = [approximately 1 : 14,600].

1 kaart : ms op papier, 40,5 x 55,5 cm.
1 map : ms on paper, 40.5 x 55.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is linksonder.
Orientation: north is lower left.

Verso: Caerte van de Besaeijde velden aen Saccan N:o 8.

blad 233 boven / sheet 233 above:

Nationaal Archief, 4.VEL 1125.

[Symon Jacobs Domckens, 1644] :

[Caerte van Wancans gelegentheijt].

[Situation map of Pachang].

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, 40 x 52 cm.
1 map : ms on paper, 40 x 52 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Verso: Caerte van Wancans gelegentheijt N:o 7.

Verklaringen: [links] een legenda bij de letters A t/m M en een aantekening :
Explanations: [left] a key to the letters A to M and a note :

Aenwijsingh van de Nevenstaende Lant-taeffel.
A. De vervallen Redoubt Wanckan van't Lant afgespoelt.
B. 'T Visschers-dorpken daer omtrent gelegen.
C: Een Barricade van palissaden met nederlantsche soldaten beseth.
D: 'T Landt tegen over Wanckan welc dagelijcx door de felle stroomen seer afneemt.
E: Een duijnachtige plaets in Corten tijt ser hooch opgewaeijt.
F: Een gehucht daer sich de visschers onthouden.
G: Het diep, waerdoor de Chineese Joncquen uijt en in varen.
H: Een groen bewosssen Eijlandeken met hoogh water overvloeijende.
I: Een berghsken langh ongeveer 22 roeden, ende breet op sommige plaetsen 22: 24: tot 31 voeten, waerop de voorgenomen vastigheijt soude moeten geleijt worden, mits dat eenige voeten boven op de Cruijn dienen afgespit te werden om bequame breete te crijgen, alsoo 't laege landt daer rontom gelegen bij hooge vloeden onderloopt, ende 't lant daer tegen over niet bequaem is, om eenige vastigheijt op te maken, van welc berghsken men de reede bestrijcken, ende den roovers 't incomen beletten can.
K: 'T Landt Formosa.
L: De Mattauwse Riviere.
M: Eenige visschers huijsen.

De Gestipte plaetsen beduijden de drooghten dagelijcx ondervloeijende.

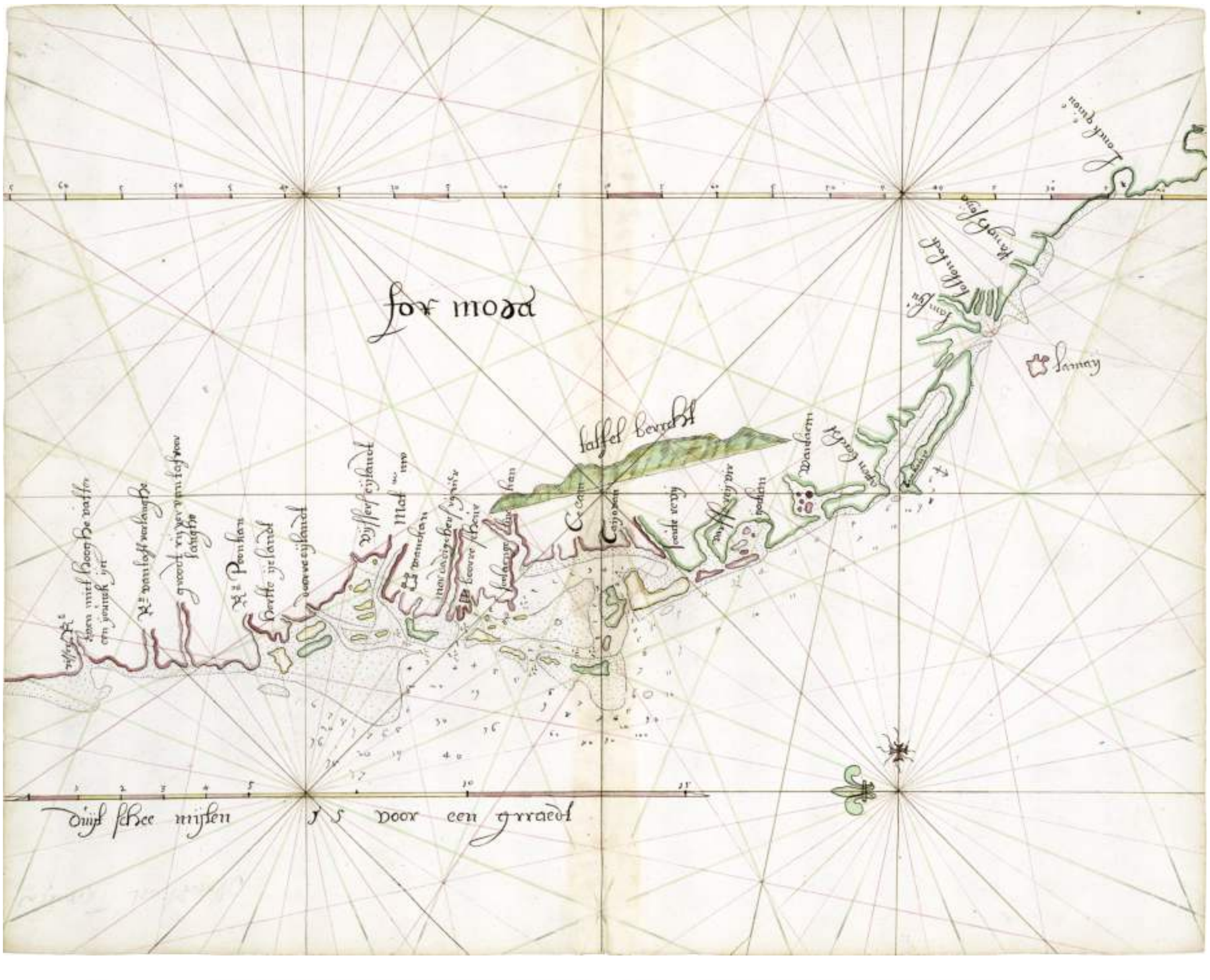
Oost noord
Oost ten noorden
Oost ten noorden
Oost ten noorden

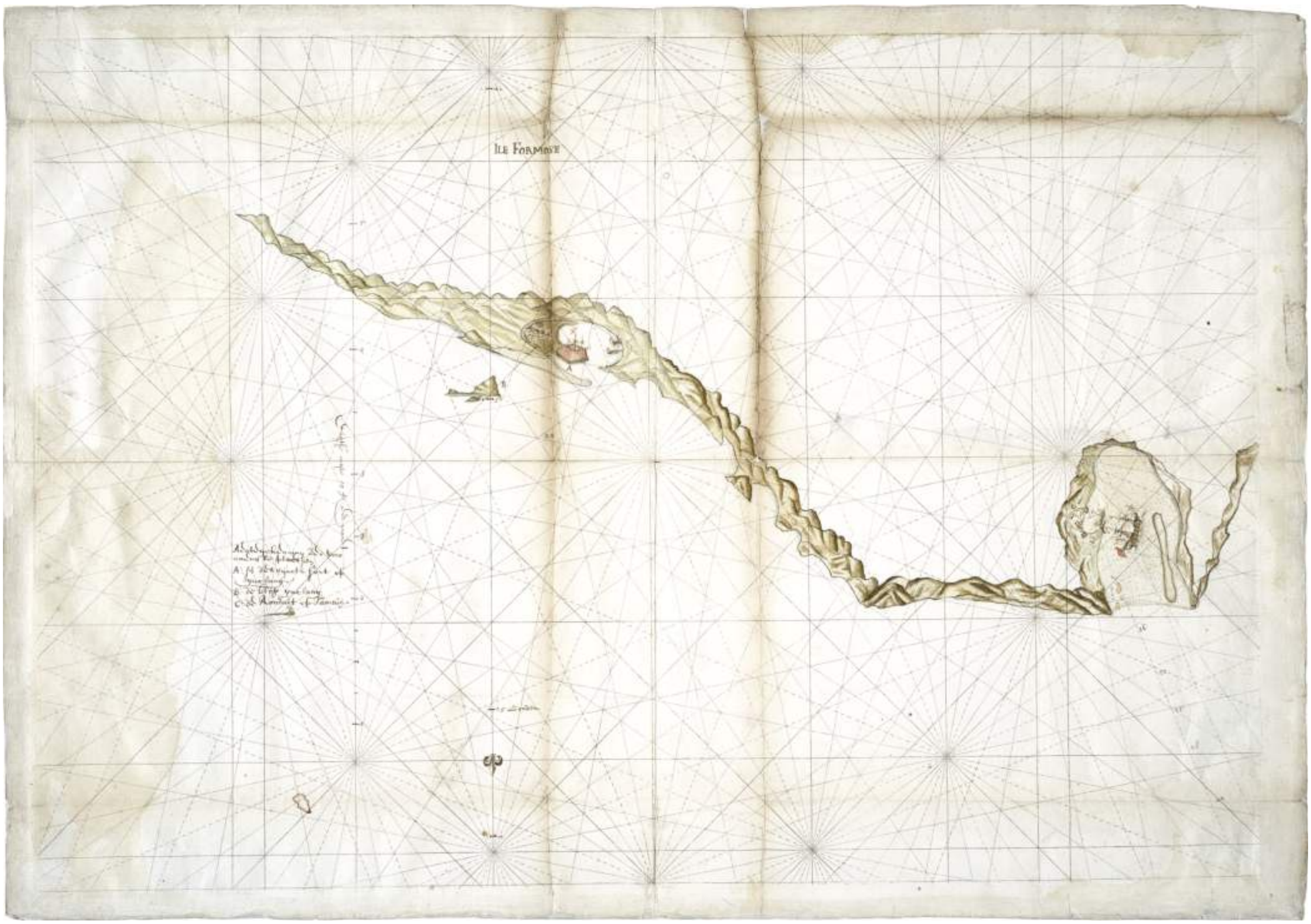

blad 234 boven / sheet 234 above:

Nationaal Archief, 1.11.01.01 112 kaart / map 6 [= 4.VELH 143].

[Michiel Gerritsz Boos, 1664] :

[Kaart van de zuidwestkust van Taiwan].

[Chart of the south-west coast of Taiwan].

Schaalstok van 15 duijtschee mijlen 15 voor een grraedt = [ca. 1 : 450.000].
Scale-bar of *15 duijtschee mijlen 15 voor een grraedt* = [approximately 1 : 450,000].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 35 x 45 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 35 x 45 cm.

Oriëntatie: het noorden is links.
Orientation: north is left.

blad 234 onder / sheet 234 below:

Nationaal Archief, 1.11.01.01 112 kaart / map 7 [= 4.VELH 142].

[Michiel Gerritsz Boos, 1664] :

[Kaart van een deel van de noordkust van Taiwan met het eiland Kelang].

[Chart of a part of the north coast of Taiwan with the island of Chilung].

Schaalstok van ⅝ duijtsche mijllen 15 voor een gradt = [ca. 1 : 29.600].
Scale-bar of *⅝ duijtsche mijllen 15 voor een gradt* = [approximately 1 : 29,600].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 35 x 45 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 35 x 45 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is above.

blad / sheet 235:

Nationaal Archief, 4.VELH 141.

[Jan Gerbrantsz Black, 1629] :

[Caerte van des vijants gelegentheijt op Quelang ende Tangswij op het noort eijnde van Isla Formosa].

[Chart of the enemy's possessions at Chilung and Tanshui at the northern tip of the Island of Taiwan].

Schaalstok van 5 Duijtsche mijle 15 in een graet = [ca. 1 : 100.000].
Scale-bar of *5 Duijtsche mijlen 15 in een graet* = [approximately 1 : 100,000].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 53 x 76 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 53 x 76 cm.

Oriëntatie: het noorden is onder.
Orientation: north is below.

Verso: Caerte van des vijants gelegentheijt op Quelang ende Tangswij op het noort eijnde van Isla Formosa.

Verklaringen: [linksonder] een legenda bij de letters A t/m C :
Explanations: [lower left] a key to the letters A to C :

Aenteijckenning der voor naemste plaetsen.
A. Is des vijants fort op gaclange.
B. De Clijp gaclang.
C. De Rondout op Tamsuij.

Kelang (Chilung) en Tanshui. De navigatiekaart no. 6 van de zuidwestkust van Taiwan door Michiel Gerritsz Boos uit januari of februari 1664 op blad 234 boven wordt in diens meerjarige journaal (1662-1669) gevolgd door de detailkaart no. 7 van het eiland Kelang (Chilung, Ch'i-lung, Keelung) en aangrenzende kusten, die hier is gereproduceerd op blad 234 onder. Kelang (niet te verwarren met het kleine Molukkeneiland met dezelfde naam, zie Deel III: *Indische Archipel en Oceanië*) en het ca. 35 kilometer westelijker gelegen Tanshui (Tan-shui) waren in 1626 bezet en versterkt door de Spanjaarden, als reactie op de Nederlandse vestiging in Tayouan en ter bescherming van hun handelsroute tussen de havens van Fujian en Manilla. Eind augustus 1642 werd het Spaanse fort op Kelang, La Santísima Trinidad, door een expeditievloot van acht compagniesschepen uit Tayouan onder commandeur Hendrick Harousé na een korte strijd ingenomen, waarna deze sterkte met het aangrenzende kustland tot de Zheng-invasie in 1661 onder Coxinga in Nederlandse handen bleven. In 1664 besloot de Hoge Regering tot een nieuwe vestiging op Kelang, als alternatief voor het verloren Tayouan en Zeelandia, maar vanwege de voordurende moeilijkheden met de inheemse bevolking in het achterland en vooral door het uitblijven van een winstgevende handel met het Chinese vasteland moest dit laatste steunpunt vier jaar later ten slotte alsnog worden opgegeven. In deze korte eindperiode van de Nederlandse aanwezigheid in Taiwan werd het bestaande fort op Kelang, intussen herdoopt tot Noord-Holland, nog aanzienlijk uitgebreid. Het ontwerpplan daarvoor is afgebeeld op blad 236 onder, terwijl het fort ook is ingetekend op de kaart van Boos op blad 234 onder uit augustus of september 1664 en op de kaarten op blad 236 boven, 237 boven en 238-239. Tanshui, dat door de Spanjaarden al in 1635 was verlaten, werd in 1642 kort na de verovering van Kelang eveneens bezet door de Compagnie; in de periode 1664-1668 was hier echter geen permanente Nederlandse vestiging meer. De interessante kaart van Jan Gerbrantsz Black uit 1629 op blad 235, voor zover bekend de vroegste Nederlandse weergave in het groot van de noordkust van Taiwan, toont de locatie van 'des vijants gelegentheijt' ter plaatse, dus de toen pas voltooide Spaanse versterkingen op Kelang en bij Tanshui.

Chilung and Tanshui. The navigation chart no. 6 of the south-west coast of Taiwan by Michiel Gerritsz Boos from January or February 1664 on sheet 234 above is followed in his journal covering several years (1662-1669) by the detail chart no. 7 of the island of Chilung (Ch'-lung, Keelung) and adjacent coasts, which is reproduced here on sheet 234 below. Chilung, or *Kelang* as the Dutch called it (not to be confused with the little island of the same name in the Moluccas, see Volume III: *Malay Archipelago and Oceania*), and Tanshui (Tan-shui) located about 35 kilometres further west were occupied and fortified in 1626 by the Spanish, as a reaction to the Dutch settlement in Tayouan and to protect their trade-route between the ports of Fujian and Manila. At the end of August 1642 the Spanish fort on Chilung, *La Santísima Trinidad,* was captured by a fleet of eight Company ships from Tayouan under Commander Hendrick Harousé after a short fight, and after that this fort with the neighbouring coastal land remained in Dutch hands until the Zheng invasion under Coxinga in 1661. In 1664 the High Government decided on a new establishment on Chilung, as an alternative to the Tayouan and Zeelandia they had lost, but because of constant difficulties with the indigenous population in the interior and the absence of profitable trade with the mainland of China, this last base finally had to be closed four years later. In this last final period of the Dutch presence in Taiwan the existing fort on Chilung, meanwhile renamed *Noord-Holland*, was considerably expanded. The design for this is shown on sheet 236 below, while the fort is also drawn on the map made by Boos in August or September 1664 on sheet 234 below, and on the maps on sheet 236 above, 237 above and 238-239. The settlement at Tanshui, which had already been abandoned by the Spanish in 1635, was likewise occupied by the Company in 1642 shortly after the conquest of Chilung; however, in the period 1664-1668 there was no longer a permanent Dutch establishment there. The interesting chart by Jan Gerbrantsz Black from 1629 on sheet 235, as far as is known the earliest Dutch detailed image of the north coast of Taiwan, shows the location of *des vijants gelegentheijt* (the enemy's facility) there, hence the then just completed Spanish fortifications on Chilung and at Tanshui.

blad 236 boven / sheet 236 above:

Österreichische Nationalbibliothek, Atlas Blaeu-Van der Hem 41:09.

[Johannes Vingboons, 1665-1670] :

De Baij, en t Eijlant Quelang [...].

The Bay, and the Island of Chilung [...].

Schaalstok van 2½ Duijtsche Mijlen vijftien voor Een graadt = [ca. 1 : 114.300].
Scale-bar of *2½ Duijtsche Mijlen vijftien voor Een graadt* = [approximately 1 : 114,300].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 52 x 82 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 52 x 82 cm.

Oriëntatie: het noorden is onder.
Orientation: north is below.

Verklaringen: [rechtsboven] een beschrijving, als vervolg van de titel :
Explanations: [upper right] a description, in continuation of the title :

Met de Bijleggende Klippen ende droochten, gelegen op 25 graden / 14 minuten Noorder Polus hooghte, op 't Noort Eijndt van 't Eijlandt Formosa. / alwaert 9 uren 30 Mijnuten Naer Middernacht, met Nieuwe ofte Volle Maen / hooghwater maeckt, Ende de Diepte sijn op Laegh water gestelt. Zijnder ter / order van de E: Heer Admirael Balthaser Bort ondersocht, en Aldus / bevonden door Jan Hendricksen de Jonge. Anno 1664.

blad 236 onder / sheet 236 below:

Nationaal Archief, 4.VEL 1128.

[Cornelis Vischbee, ca. /c. 1666] :

[Caertje van 't fortres op quelang].

[Plan of the fort at Chilung].

Schaalstok van 20 [Rijnlandse roeden] = [ca. 1 : 515].
Scale-bar of *20* [*Rijnlandse roeden*] = [approximately 1 : 515].

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 51,5 x 41 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 51.5 x 41 cm.

Oriëntatie: het noorden is rechtsboven.
Orientation: north is upper right.

Verso: Caertje van 't fortres op quelang, N:o [...]6.

(vervolg op pag. 236 / continued on p. 236)

(vervolg van pag. 129 / continued from p. 129)

Bijschriften: pag. 235 / Captions: p. 235

De kaart van de baai van Kelang en het gelijknamige eiland op blad 236 boven werd tussen 1665 en 1670 voor de atlas van Laurens van der Hem getekend in het atelier van Johannes Vingboons, op basis van een origineel uit 1664 van Jan Hendricksen de Jonge, een der stuurlieden in de derde vlootexpeditie naar China onder admiraal Balthasar Bort. Tijdens deze expeditie werd Kelang in augustus 1664 opnieuw bezet, waarna in de volgende jaren de herbouw en uitbreiding van het fort Noord-Holland ter hand werd genomen. Dit fort is in deze kaart nog niet aangegegeven, wel in de gelijktijdige of iets latere en overduidelijk van De Jonges opneming gekopieerde detailkaart uit het journaal van Michiel Gerritsz Boos op blad 234 onder. De plattegrond van Noord-Holland op blad 236 onder, bedoeld als bijlage van een voortgangsrapportage over nieuwe werkzaamheden aan het fort na de aanval door Zheng-troepen in mei 1666 en in 1667 in de Republiek ontvangen, wordt door Zandvliet (2003) toegeschreven aan Cornelis Vischbee, van wie in deze atlas verder het aanzicht van Hangzhou op blad 203 is opgenomen.

The chart of the bay of Chilung on the island of the same name on sheet 236 above was drawn between 1665 and 1670 for the atlas of Laurens van der Hem in the studio of Johannes Vingboons, on the basis of an original from 1664 by Jan Hendricksen de Jonge, one of the helmsmen in the third expeditionary fleet to China under Admiral Balthasar Bort. During this expedition Chilung was occupied once more in August 1664, and in the years following that the rebuilding and extension of Fort Noord-Holland were undertaken. This fort is not yet shown on this map, but it does occur on the detail map from the journal of Michiel Gerritsz Boos on sheet 234 below, which about the same time or a little later was definitely copied from De Jonge's survey. The ground-plan of Noord-Holland on sheet 236 below, intended as an annex to a progress report on new work on the fort after the attack by Zheng troops in May 1666 and received in the Republic in 1667, is attributed by Zandvliet (2003) to Cornelis Vischbee, whose view of Hangzhou on sheet 203 has also been included in this atlas.

blad 237 boven / sheet 237 above:

Nationaal Archief, 4.VEL 307.

[Cornelis Vischbee, ca. / c. 1666] :

[Formosa noordhoeck, en 't eijl:t Kelangh, en desselfs haven].

[The northern tip of Taiwan, and the island of Chilung, and its harbour].

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 48,5 x 69 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 48.5 x 69 cm.

Oriëntatie: het noorden is boven.
Orientation: north is up.

Verso: Formosa noordhoeck, en 't eijl:t Kelangh, en desselfs haven, N:o 22.

blad 237 onder / sheet 237 below:

Nationaal Archief 4.VELH 619.111.

[Johannes Vingboons, ca. / c. 1665] :

[Het Spaanse fort op Kelang].

[The Spanish fort at Chilung].

Aquareltekening in vogelvluchtperspectief op papier, gekleurd, 43 x 64 cm.
Water-colour drawing in bird's-eye perspective on paper, coloured, 43 x 64 cm.

Cornelis Vischbee is ook de vermoedelijke tekenaar van de kaart van de baai van Kelang en omgeving op blad 237 boven, eveneens uit ca. 1666, waarin Fort Noord-Holland met twee volledig vernieuwde en nog twee kleinere, provisorische bastions is te zien. De onbenoemde redoute op de hoogte achter het fort had de naam Victoria, de tweede post aan de zeeëngte tussen het eiland en de vaste wal wordt hier aangeduid als 'Reduijt Altenburgh', maar op de kaart van Kelang in de atlas van Isaak de Graaf uit ca. 1695 heet deze kleine, in 1665 herbouwde versterking correct Nobelenburg (Deel I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, II-35 I). Het inschrift 'Overveens Water Plaes' verwijst weer naar het jacht *Overveen*, waarnaar toen ook de Zhoushan-eilanden aan de oostkust van China werden vernoemd. De tot nu toe ongeduide tekening van Johannes Vingboons op blad 237 onder uit de Atlas Beudeker is waarschijnlijk onvoltooid gebleven, gezien het ontbreken van een titel of enige andere verklarende annotatie, maar mogelijk betreft het hier een aanzicht van het vroegere Spaanse fort La Santísima Trinidad op Kelang kort na de verovering in 1642. Van deze eerste versterking ter plaatse zijn uit die tijd geen andere Nederlandse manuscriptafbeeldingen bewaard gebleven; de topografische onjuistheden (onder andere de te geringe breedte van het water rechts van het fort en het te grote aantal buitenposten) zijn wellicht toe te schrijven aan onnauwkeurigheden in de nu niet meer bekende tekening die Vingboons als voorbeeld heeft gediend.

Cornelis Vischbee is probably also the person who drew the map of Chilung Bay and environs on sheet 237 above, likewise from about 1666, in which Fort Noord-Holland can be seen with two completely renovated and two smaller temporary bastions. The unnamed redoubt on the high ground behind the fort had the name *Victoria*, and the second post on the narrows between the island and the mainland is here called *Reduijt Altenburgh*, but on the map of Chilung in the atlas by Isaak de Graaf from about 1695 this small fortification, rebuilt in 1665, is correctly called *Nobelenburg* (Volume I: *Atlas Isaak de Graaf/Atlas Amsterdam*, II-35 I). The caption *Overveens Water Plaes* (place where the Overveen's crew took on water) again refers to the yacht *Overveen*, after which as well the Zhoushan Islands on the east coast of China were named. The drawing by Johannes Vingboons on sheet 237 below from the Beudeker Atlas, until now unexplained, was probably left unfinished, in view of the lack of a title or any other explanatory annotation, but possibly we have here a view of the former Spanish fort *La Santísima Trinidad* on Chilung shortly after it was taken in 1642. No other Dutch manuscript representations of this first fortification on the spot have been preserved. The topographical inaccuracies (including the breadth of the water to the right of the fort which is too narrow and the excessive number of outposts) are perhaps to be ascribed to the now no longer known drawing that served Vingboons as his model.

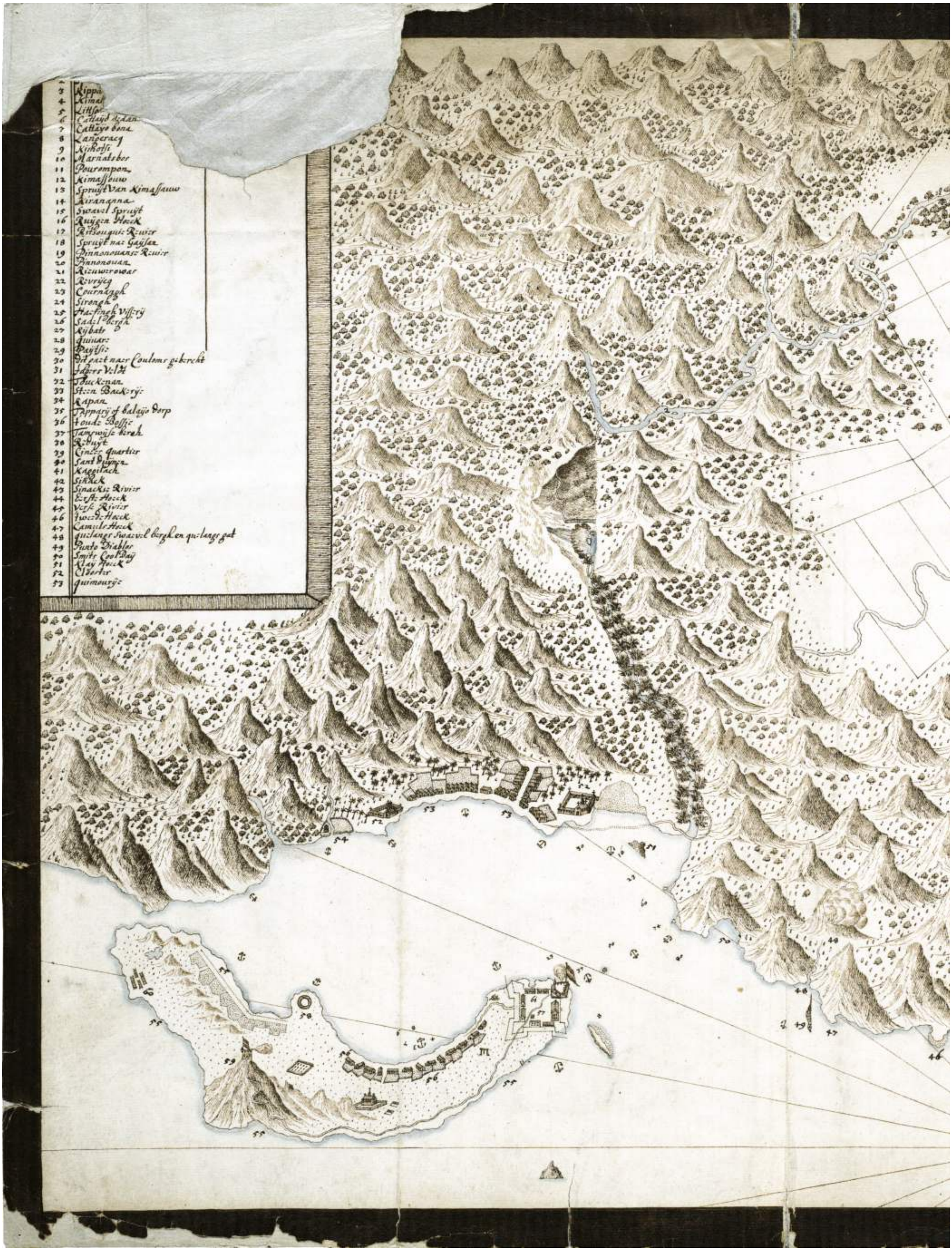
3 Klippa
4 Kima
5 Litsa
6 Cattaÿo d'dan
7 Cattaÿo buna
8 Lanperacy
9 Kirkotsi
10 Marnatsbos
11 Pourampon
12 Kimassauw
13 Spruyt Van Kimassauw
14 Kiranagna
15 Swavel Spruyt
16 Ruÿgen Hoeck
17 Ritsouguic Rivier
18 Spruyt nae Gaÿssa
19 Pinnonouanse Rivier
20 Pinnonouan
21 Rizuwrowar
22 Rovrÿeg
23 Cournaggh
24 Strongh
25 Hasingh Visserÿ
26 Sadel bergh
27 Rijbats
28 Quinare
29 Payssi:
30 Dit gaet naer Coulomr gekreckt
31 Heere Velt
32 Duckenar
33 Steen Backerÿe
34 Rapan
35 Tapparÿ of balaÿo dorp
36 Houdz Bossie
37 Tamrwÿse berch
38 Ridnyt
39 Cinese quartier
40 Sant Duÿnen
41 Kaggilach
42 Sikkick
43 Sinackse Rivier
44 Eerste Hoeck
45 Verse Rivier
46 Tweede Hoeck
47 Camels Hoeck
48 quelanger Swavel bergh en quelanger gat
49 Punto Diables
50 Smits Coolbaij
51 Klay Hoeck
52 Clooster
53 quimourÿe

bladen / sheets 238-239:

Nationaal Archief, 4.VEL 1127.

[Johannes Nessel, ca. / c. 1655] :

[Kaart van de compagnieslanden bij Kelang en Tanshui].

[Map of the Company's lands at Chilung and Tanshui].

Schaal: niet aangegeven.
Scale: not indicated.

1 kaart : ms op papier, gekleurd, 41 x 51,5 cm.
1 map : ms on paper, coloured, 41 x 51.5 cm.

Oriëntatie: het noorden is onder.
Orientation: north is below.

Verklaringen: linksboven] een legenda bij de nummers 1 t/m 53 :
Explanations: [upper left] a key to the numbers 1 to 53 :

1. […].
2. […].
3. Kippa […].
4. Kimal.
5. Littsor.
6. Catlaijo dedan.
7. Catlaijo bona.
8. Langeracq.
9. Kimotsi.
10. Marnatsbos.
11. Pourompou.
12. Kimassouw.
13. Spruijt van Kimassauw.
14. Kirananna.
15. Swavel Spruijt.
16. Ruijgen Hoeck.
17. Ritsouquiz Revier.
18. Spruijt nae Gaijlan.
19. Pinnonouanse Revier.
20. Pinnonouan.
21. Rieuwerowas.
22. Revrijcq.
23. Cournangh.
24. Sirongh.
25. Haeringh Visserij.
26. Sadel bergh.
27. Rijbats.
28. Quinare.
29. Paijtsie.
30. Dit gaet naer Couloms gebercht.
31. Jagers Veldt.
32. Touckenan.
33. Steen Backerije.
34. Rapan.
35. Tapparij of balaijo dorp.
36. T' Oude Bossie.
37. Tamswijse berch.
38. Reduijt.
39. Cinees quartier.
40. Sant duijnen.
41. Kaggilach.
42. Sinack.
43. Sinackse Rivier.
44. Eerste Hoeck.
45. Verse Rivier.
46. Tweede Hoeck.
47. Cameels Hoeck.
48. Quelangs Swaevel bergh en quelangs gat.
49. Punto Diablos.
50. Smits Cool Baij.
51. Klaij Hoeck.
52. Clooster.
53. Quimourije.

Het origineel van de prachtige kaart van de compagnieslanden aan de noordkust van Taiwan rondom Kelang en Tansui op de bladen 238-239 behoorde oorspronkelijk bij een rapport met beschrijving van deze gebieden aan de Hoge Regering in Batavia, dat in de jaren 1648-1654 werd samengesteld door de landmeter en militair bevelhebber in Kelang Anthony Jansz Plockhoij en opvolger ter plaatse Simon Keerdekoe. De hier gereproduceerde kaart is een iets latere kopie voor verzending naar patria door de Bataviase kaartenmaker Johannes Nessel. De uitvoerige legenda is jammer genoeg iets beschadigd en verklaart bovendien niet alle nummers in de kaart, speciaal met betrekking tot Kelang. Op het eilandje zijn onder meer de redoutes Victoria en El Cubo (later Nobelenburg) te herkennen, terwijl aan de weergave van het fort goed is te zien dat dit in de jaren na de verovering in 1642 deels werd afgebroken; alleen het grote zuidwestelijke bolwerk San Antonio el Grande bleef aanvankelijk behouden. De vrijkomende materialen werden gebruikt om de verlaten Spaanse redoute in Tansui, San Salvador, opnieuw op te bouwen. De algehele herbouw en uitbreiding van Fort Noord-Holland in 1664 en volgende jaren was in mei 1666 in voorlopige vorm zover gevorderd dat de 300 man sterke bezetting een massale stormloop in die maand door 6000 man Zheng-troepen met succes kon afslaan. Geheel afgerond was dit kostbare project, waaraan na de aanval nog extra versterkingen werden toegevoegd, uiteindelijk pas in februari 1667. Anderhalf jaar later, in oktober 1668, verlieten de laatste compagniesdienaren Kelang; de bolwerken van het gloednieuwe fort werden opgeblazen en ook alle gebouwen binnen de wallen grondig vernield.

The original of the fine map of the Company's territories on the north coast of Taiwan around Chilung and Tansui on sheets 238-239 originally belonged with a report containing a description of these areas for the High Government in Batavia which was compiled in the years 1648-1654 by the surveyor and military commander in Kelang, Anthony Jansz Plockhoij, and his successor there, Simon Keerdekoe. The map reproduced here is a somewhat later copy for sending to the home country made by the Batavian map-maker Johannes Nessel. Unfortunately the lengthy legend is rather damaged and also does not explain all the numbers on the map, in particular those relating to Chilung. On the little island we can recognize such places as the redoubts *Victoria* and *El Cubo* (later *Nobelenburg*), while from the picture of the fort we can clearly see that in the years after it was captured in 1642 it was partly demolished – only the large south-western bastion *San Antonio el Grande* was initially preserved. The materials that became available were used to rebuild the abandoned Spanish redoubt in Tansui, *San Salvador*. In May 1666 the total rebuilding and expansion of Fort Noord-Holland in 1664 and the following years was so far advanced in a provisional form that the 300 man strong garrison succeeded in warding off a mass assault by 6000 Zheng troops in that month. This expensive project was only ultimately completed in February 1667, when extra reinforcements had been added after the attack. One and a half years later, in October 1668, the last Company employees left Chilung. The bastions of the brand-new fort were blown up and all the other buildings within the defences were completely destroyed.

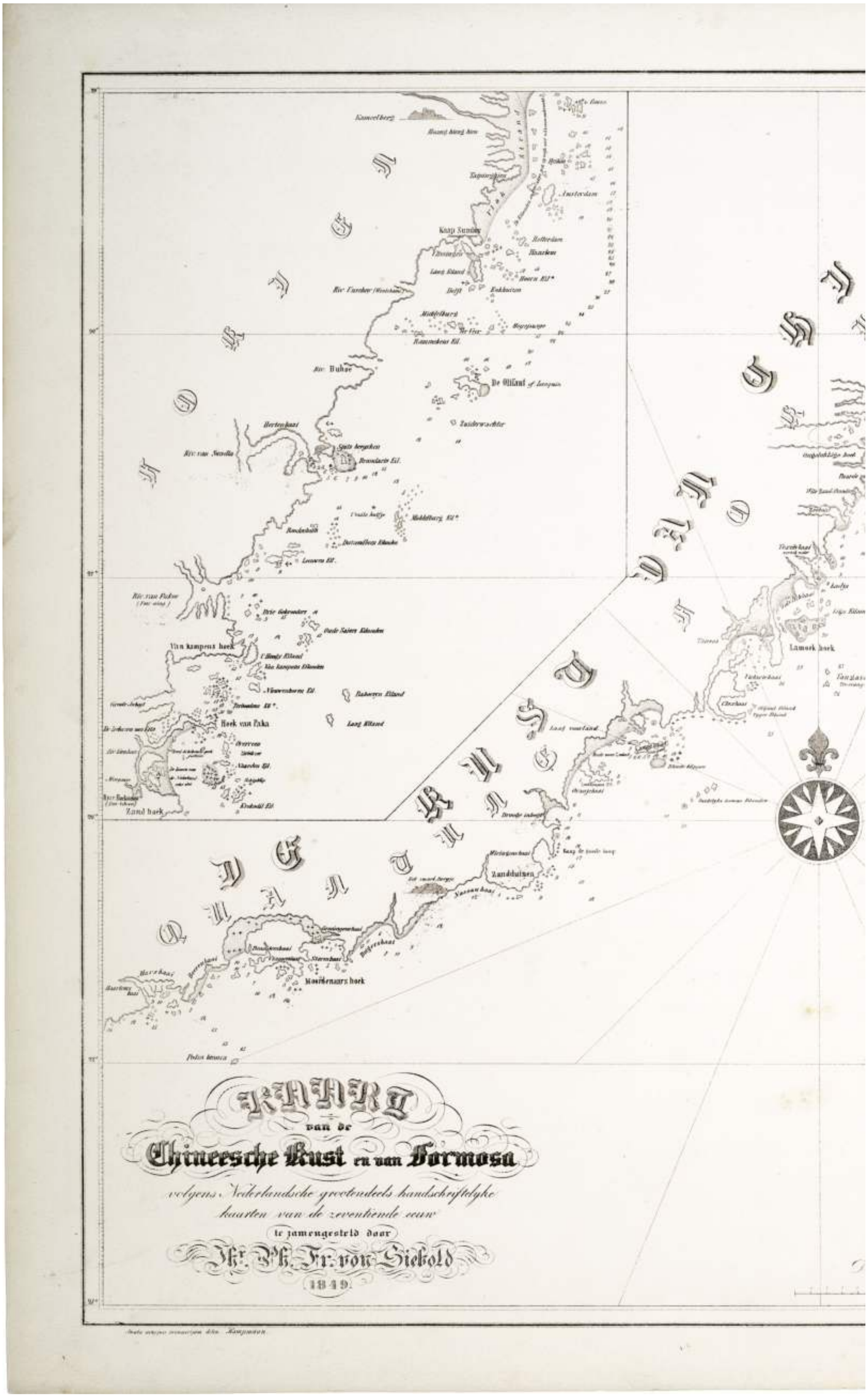
Kaap Sumber
Van kampens hoek
Hoek van Taka
Zand hoek
Mooren haven
Landduinen
Lamock hoek
Amsterdam
Rotterdam
Haarlem
Delft
Enkhuizen
Middelburg
De Vlieland of Leeuwin
Zuiderzeehaven
Texel
Vlieland
Terschelling
Ameland
Schiermonnikoog
Rottumeroog
Borkum
Hoorn
Medemblik
Enkhuizen
Stavoren
Harlingen
Leeuwarden
Dokkum
Delfzijl
Groningen
Emden
Norderney
Juist
Baltrum
Langeoog
Spiekeroog
Wangeroog
Minsener Oog
Jade
Wilhelmshaven
Dangast
Varel
Bant
Schaar
Hooge Weg
Roode Sand
Middelgrund
Buiten Ems
Buiten Ems Hoofd
Ruytingen
Borkum Riff
Engelsche Ruyte Boei
Noorder Hoofd
Zuider Hoofd
Oude Schulpen
Oude Zeeuwsche Eilanden
Van kampens Eilanden
Nieuwerkerke Eil.
Terholmse Eil.
Rabaeyen Eiland
Long Eiland
Overveen
Vlieter Eil.
Rotsen Eil.
Ameland Eil.
Schiermonnikoog Eil.
Rottumerplaat
Rottumerplaat Eil.
Rottumerplaat Eil.
Borkum Eil.
Engelsche Ruyte
Middelburg Eil.
Leeuwen Eil.
Rotterdamsche Eilanden
Middelburg Eil.
Rotterdamsche Eilanden
Leeuwen Eil.
Oude Schulpen Eilanden
Van kampens Eilanden
Nieuwerkerke Eil.
Terholmse Eil.
Rabaeyen Eiland
Long Eiland
Overveen
Vlieter Eil.
Rotsen Eil.
Ameland

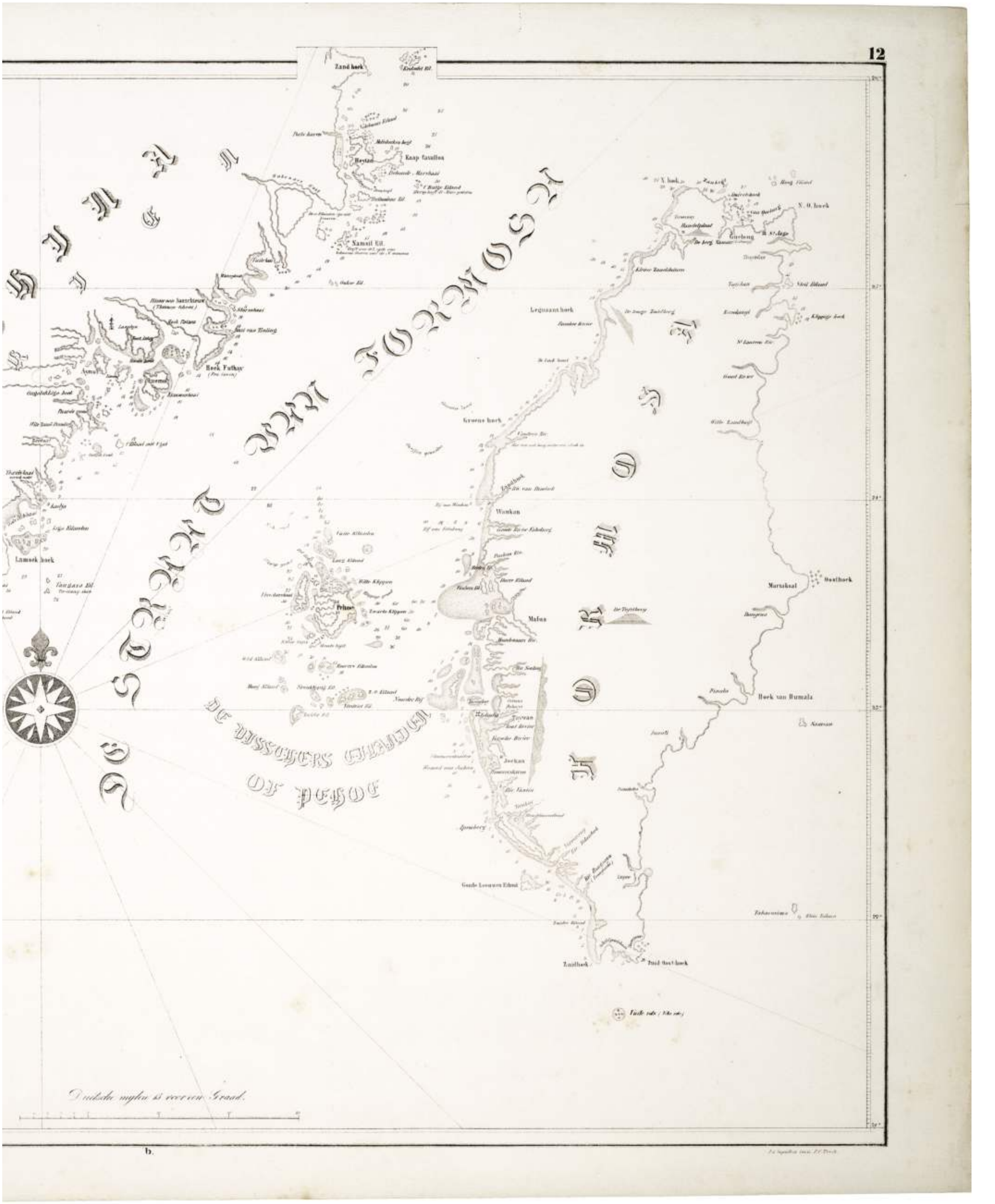

To conclude the VOC cartography of Taiwan and the Pescadores, and at the same time by way of fitting transition to the next chapter on Japan, on sheets 240-241 we reproduce map no. 12 of Taiwan and the south-east coast of China from 1849, taken from the large atlas of Japan and surrounding countries by Philipp Franz Balthasar von Siebold. According to Von Siebold's annotation, he compiled this in the main from Dutch manuscript maps from the seventeenth century. This loose-leaf atlas, included in Von Siebold's seven-volume general work *Nippon* (1832-1882), appeared in Amsterdam in 1851, Leiden and Berlin with the long-winded title (translated from German) *Atlas of Land Maps and Sea Charts of the Empire of Japan Dai Nippon and its Dependencies and Protectorates: Jezo with the Southern Kuriles, Krafto, Korai and the Ryukyu Islands, according to Original Maps and Astronomical Observations of the Japanese with Reference to the Discoveries in earlier and later times. As well as a Sea Chart of the Coasts of China and the Island of Formosa from unpublished Dutch Sea Charts of the 17th Century*.
A reproduction of the title page is to be found in the introductory chapter, sheet 10. All the other maps from Von Siebold's work have been included in the present volume of the atlas in the section relating to Japan (sheets 252-253 and following), as well as a number of printing proofs of these maps with hand-written corrections and additions made by Von Siebold himself on sheets 254-257.